

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
Π.Μ.Σ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***“Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΟΣΥΣΤΑΘΕΙΣΩΝ
ΚΙΝΗΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ”***

ΒΑΡΔΑΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΓΚΙΚΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***“Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΟΣΥΣΤΑΘΕΙΣΩΝ
ΚΙΝΗΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ”***

Του Μεταπτυχιακού Φοιτητή

ΒΑΡΔΑΚΑ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : 62

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ Π.Μ.Σ. Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ : 2016 – 2017

**Π.Μ.Σ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΓΚΙΚΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΠΡΕΒΕΖΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2018

© 2018 ΒΑΡΔΑΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

POSTGRADUATE WORK

**“THE CONTRIBUTION OF CUSTOMS AND NEWLY MOBILE
CONTROL GROUPS TO COMBAT ECONOMIC DIFFICULTY”**

Of Graduate Student

VARDAKA EMMANUEL

REGISTRATION NUMBER : 62

ACADEMIC YEAR P.P.S. T.E.I. Epirus : 2016 - 2017

P.P.S. ACCOUNTING - FINANCIAL AND ADMINISTRATIVE SCIENCE

SUPERVISOR PROFESSOR : GIKAS GRIGORIOS

PREVEZA, SEPTEMBER 2018

© 2018 VARDAKAS EMMANUEL

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Εγκρίθηκε από τα Μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής :

Πρώτος Εξεταστής (Επιβλέπων) Δρ. Γκίκας Γρηγόριος
Τακτικός Καθηγητής του Τμήματος Λογιστικής και
Χρηματοοικονομικής, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας,
του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου

Δεύτερος Εξεταστής

Τρίτος Εξεταστής

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

© 2018 ΒΑΡΔΑΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα (Ν. 5343/32, αρ. 202, παρ. 2 και Ν. 1268/82, άρθρο 50, παρ. 8).

Δήλωση περί μη λογοκλοπής

Δηλώνω ότι είμαι ο συγγραφέας της παρούσας μεταπτυχιακής εργασίας με τίτλο

***Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΟΣΥΣΤΑΘΕΙΣΩΝ
ΚΙΝΗΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ***

που συντάχθηκε στα πλαίσια του

**Π.Μ.Σ. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ – ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου (2016 - 2017)**

και παραδόθηκε το μήνα ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ του 2018. Η αναφερόμενη εργασία δεν αποτελεί αντιγραφή ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται σαφώς στη βιβλιογραφία και στο κείμενο ενώ κάθε εξωτερική βοήθεια, αν υπήρξε, αναγνωρίζεται ρητά.

Όνοματεπώνυμο (κεφαλαία): ΒΑΡΔΑΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ του ΝΙΚΟΛΑΟΥ

A.M. : 62

Υπογραφή:

Ημερομηνία: 07 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ευχαριστίες

Πρώτα απ' όλα, θέλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της μεταπτυχιακής εργασίας μου, Καθηγητή κ. Γκίκα Γρηγόριο, για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή του κατά τη διάρκεια της συγγραφής της μεταπτυχιακής εργασίας μου. Επίσης, είμαι ευγνώμων στα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, για την προσεκτική ανάγνωση της μεταπτυχιακής εργασίας μου και για τις πολύτιμες υποδείξεις τους. Οφείλω ευχαριστίες στον φίλο μου και έμπειρο σε τελωνειακά θέματα, Τελωνειακό Υπάλληλο, κ. Λυκίδη Πέτρο για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή του κατά τη διάρκεια της συγγραφής της μεταπτυχιακής εργασίας μου.

Ένα μεγάλο και ξεχωριστό ευχαριστώ οφείλω στη σύζυγό μου Λαζαρίδου Αλεξία για την ολόψυχη αγάπη της, την ηθική υποστήριξή της, την κατανόησή της, και εν γένει την αμέριστη συμπαράστασή της καθόλη τη διάρκεια των σπουδών και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών της προσπάθειάς μου. Πάνω απ' όλα, είμαι ευγνώμων στους γονείς μου, Νικόλαο και Θεοδώρα Βαρδάκα, για την ολόψυχη αγάπη και υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια.

Αφιερώνω αυτήν την μεταπτυχιακή εργασία στην Οικογένειά μου.

Εμμανουήλ Βαρδάκας

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνήσει τη συμβολή των Τελωνείων και των νεοσυσταθεισών Κινητών Ομάδων Ελέγχου (Κ.Ο.Ε.) στην καταπολέμηση της οικονομικής παραβατικότητας. Για την υλοποίηση του σκοπού αυτού διερευνάται η διάρθρωση των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν στους προληπτικούς ελέγχους που έγιναν από τα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016, καθώς και η διαχρονική εξέλιξη των διαφόρων κατηγοριών ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασίστηκε στη συλλογή δευτερογενών στοιχείων τα οποία αντλήθηκαν από τις αρμόδιες Τελωνειακές Υπηρεσίες καθώς και στις ετήσιες απολογιστικές εκθέσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). Από την έρευνα προέκυψαν σαφή συμπεράσματα τόσο για την αποτελεσματικότητα των ελέγχων όσο και για την ανάγκη να υιοθετηθεί μια νέα προσέγγιση στο θέμα της μεθόδου καταλογισμού και είσπραξης των προστίμων.

Λέξεις κλειδιά: Τελωνεία, Κινητές Ομάδες Ελέγχου, Λαθρεμπόριο.

Abstract

The purpose of this diploma thesis is to investigate the contribution of customs and newly created mobile control units to the fight against economic crime. In order to achieve this goal, we investigate the structure of the infringements found in the preventive checks carried out by the Greek Customs during the period from 2012 to 2016 and the evolution of the various categories as a percentage of total customs seizures and commitments. The methodology followed was based on the collection of secondary data collected by the competent customs services as well as the annual accounts of the Independent Public Revenue Authority. The survey has led to clear conclusions on both the effectiveness of controls and the need to adopt a new approach to the method of imputation and collection of fines.

Key words : Customs, Mobile Custom Units, Smuggling.

Περιεχόμενα Πινάκων και Εικόνας

Εικόνα 1. Το οργανόγραμμα της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων & Ε.Φ.Κ.	27
Πίνακας 1. Τα κύρια Τελωνεία Α' τάξης της Ελλάδας	28
Πίνακας 2. Οι ειδικές περιπτώσεις τελωνειακών καθεστώτων που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση	33
Πίνακας 3. Οι στόχοι για τα Τελωνεία της Ελλάδας για το 2016.....	36
Πίνακας 4. Οι σημαντικότερες κατηγορίες τελωνειακών ελέγχων ICISnet.....	39
Πίνακας 5. Οι κατηγορίες των ελέγχων που διενεργούνται εκ των υστέρων.....	42
Πίνακας 6. Κριτήρια Επικινδυνότητας	45
Πίνακας 7. Οι βασικότερες κατηγορίες προϊόντων που αποτέλεσαν αντικείμενο λαθρεμπορίου για το 2013 και η χρηματική τους αξία.....	50
Πίνακας 8. Ο αριθμός των κατασχέσεων των εμπορευμάτων που περιείχαν ναρκωτικές ουσίες στα τελωνεία των χωρών του W.C.O. , για το 2016.....	53
Πίνακας 9. Η αξία των επιμέρους αγορών ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2016, σε δισεκατομμύρια ευρώ.	54
Πίνακας 10. Οι έντεκα χώρες από τις οποίες ξεκινούν τα περισσότερα εμπορεύματα λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP PointIndex.	58
Πίνακας 11. Οι δέκα χώρες από τις οποίες οι οποίες αποτελούν τους τα σημαντικότερα σημεία εισόδου στη Ε.Ε. των εμπορευμάτων λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP PointIndex.....	59
Πίνακας 12. Οι δέκα χώρες στις οποίες καταλήγουν τα περισσότερα εμπορεύματα λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP PointIndex.	60
Πίνακας 13. Παράνομες αγορές και συναφείς πολιτικές.....	666

Πίνακας 14. Ληξιπρόθεσμες οφειλές Τελωνείων για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.....	69
Πίνακας 15. Οι εισπράξεις έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Ελληνικών Τελωνείων για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.....	70
Πίνακας 16. Οι εισπράξεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Ελληνικών Τελωνείων, ως ποσοστό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016.	72
Πίνακας 17. Το σύνολο των ελέγχων στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.	75
Πίνακας 18. Το σύνολο των προληπτικών ελέγχων (ελέγχων δίωξης) στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.....	76
Πίνακας 19. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους προληπτικούς ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.....	77
Πίνακας 20. Το ποσοστό παραβατικότητας των προληπτικών ελέγχων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.	78
Πίνακας 21. Το σύνολο των εκ των υστέρων ελέγχων στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.....	79
Πίνακας 22. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους εκ των υστέρων ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.....	80
Πίνακας 23. Το ποσοστό παραβατικότητας των εκ των υστέρων ελέγχων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.....	82
Πίνακας 24. Το σύνολο των καταλογιστικών πράξεων των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.	83
Πίνακας 25. Το σύνολο των καταλογισθέντων ποσών των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.	85

Πίνακας 26. Το σύνολο των εισπραχθέντων ποσών των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.	86
Πίνακας 27. Η σχέση των καταλογισθέντων και των εισπραχθέντων προστίμων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.	88
Πίνακας 28. Οι συνολικές περιπτώσεις κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016 και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους.	90
Πίνακας 29. Το σύνολο των κοινών δράσεων των Ελληνικών Τελωνειακών αρχών με άλλες Υπηρεσίες την περίοδο 2014-2016.	104

Περιεχόμενα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Εμπορεύματα παραποίησης/ απομίμησης που κατασχέθηκαν από τα Ευρωπαϊκά Τελωνεία. Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017.	33
Διάγραμμα 2. Τα μερίδια των πλέον διαδεδομένων ναρκωτικών στην παγκόσμια αγορά των ναρκωτικών ουσιών. Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (W.C.O.), 2016.....	52
Διάγραμμα 3. Το μερίδιο των επιμέρους αγορών ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2016. Πηγή: European Monitoring Centre for Drugs and Addiction & Europol, 2017.	55
Διάγραμμα 4. Το μερίδιο των επιμέρους αλκοολούχων προϊόντων που γίνονται αντικείμενο λαθρεμπορίου παγκοσμίως για το 2016. Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (W.C.O.), 2016.	61
Διάγραμμα 5. Οι χώρες εκτός των ΗΠΑ με τα περισσότερα περιστατικά κατάσχεσης οπλισμού από τις τελωνειακές αρχές. Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (W.C.O.) , 2016.....	63
Διάγραμμα 6. Το μερίδιο των κατηγοριών αντικειμένων τέχνης που γίνονται αντικείμενο λαθρεμπορίου παγκοσμίως για το 2016. Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (W.C.O.) , 2016.	65
Διάγραμμα 7. Η διαχρονική εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	69
Διάγραμμα 8. Η διαχρονική εξέλιξη των εισπράξεων των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	71
Διάγραμμα 9. Οι εισπράξεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, ως ποσοστό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.	72

Διάγραμμα 10. Η εξέλιξη των εισπράξεων των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, ως ποσοστό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.....	73
Διάγραμμα 11. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής του συνόλου των τελωνειακών ελέγχων την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.....	75
Διάγραμμα 12. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν σε σχέση με τους προληπτικούς ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.....	77
Διάγραμμα 13. Η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού παραβατικότητας των προληπτικών ελέγχων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	78
Διάγραμμα 14. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν σε σχέση με τους εκ των υστέρων ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	81
Διάγραμμα 15. Η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού παραβατικότητας των εκ των υστέρων ελέγχων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	82
Διάγραμμα 16. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των καταλογιστικών πράξεων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	84
Διάγραμμα 17. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των καταλογισθέντων ποσών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	85
Διάγραμμα 18. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των εισπραχθέντων ποσών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	87

Διάγραμμα 19. Η διαχρονική σχέση ανάμεσα στα καταλογισθέντα και τα εισπραχθέντα ποσά των τελωνειακών ελέγχων για την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.....	88
Διάγραμμα 20. Η διαχρονική εξέλιξη του λόγου των εισπραχθέντων και των καταλογισθέντων ποσών των τελωνειακών ελέγχων για την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016...89	89
Διάγραμμα 21. Η διαχρονική ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των δεσμεύσεων και κατασχέσεων των Ελληνικών Τελωνείων. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.	91
Διάγραμμα 22. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2014. Πηγή: Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2015.....	92
Διάγραμμα 23. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2015. Πηγή: Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2015.....	93
Διάγραμμα 24. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2016. Πηγή: Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2016.....	94
Διάγραμμα 25. Η διαχρονική εξέλιξη των ναρκωτικών ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	95
Διάγραμμα 26. Η διαχρονική εξέλιξη των όπλων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	96
Διάγραμμα 27. Η διαχρονική εξέλιξη των αλκοολούχων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	97

Διάγραμμα 28. Η διαχρονική εξέλιξη των πετρελαιοειδή ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	98
Διάγραμμα 29. Η διαχρονική εξέλιξη των Μεταφορικών Μέσων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	99
Διάγραμμα 30. Η διαχρονική εξέλιξη των ρευστών διαθέσιμων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	100
Διάγραμμα 31. Η διαχρονική εξέλιξη των παραποιημένων προϊόντων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	101
Διάγραμμα 32. Η διαχρονική εξέλιξη των καπνικών προϊόντων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	102
Διάγραμμα 33. Το σύνολο των κατασχεθέντων τεμαχίων τσιγάρων ανά έτος για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.	103

Συντομογραφίες

Γ.Γ.Δ.Ε. : Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων

Α.Α.Δ.Ε. : Ανώτατη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

ΕΛ.Υ.Τ. : Ελεγκτικές Υπηρεσίες Τελωνείων

Ε.Τ.Κ. : Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας

ICISnet : πληροφοριακό σύστημα Τελωνειακών ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε.

Φ.Ε.Κ. : Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Κ.Ο.Ε. : Κινητές Ομάδες Ελέγχου

Θ.Ο.Α. : Θαλάσσια Οικονομική Αστυνομία

Ε.Τ.Κ. : Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας

Ε.Φ.Κ. : Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Φ.Π.Α. : Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Ο.Τ.Υ.Ε. (otye) : Ομοσπονδία Τελωνειακών Υπαλλήλων

Ε.Ε. : Ευρωπαϊκή Ένωση

Ε.Ο.Κ. : Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

Ο.Η.Ε. : Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Η.Π.Α. : Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

Π.Ο.Ε. : Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Ο.Π.Σ.Τ. : Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων

U.C.C. : Union Customs Code (Ενωσιακός Τελωνειακός Κώδικας)

TAXUD : European Commission Directorate-General for Taxation and Customs Union (Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης)

OLAF : European Anti-Fraud Office (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης)

ENS : Entry Summary Declaration (Συνοπτική Διασάφηση Εισόδου)

UNODC : United Nations Office in Drugs and Crime
(Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και το έγκλημα)

UNODA : United Nations Office for Disarmament Affairs
(Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για θέματα αφοπλισμού)

W.C.O. : World Customs Organization

Π.Ο.Τ. : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων

EMCDDA : European Monitoring Centre for Drugs and Addiction
(Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας)

EUROPOL: European Police Office (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία)

INTERPOL or ICPO : International Criminal Police Organization
(Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας)

CITES : Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
(Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Ειδών Άγριας Πανίδας Χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση)

Ο.Ο.Σ.Α. : Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

U.N.E.P. : United Nations Environment Programme
(Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον)

ITTP : Intelligence Top Two Percent

UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
(Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών)

ODS : Ozone-Depleting Substances (Ουσίες που καταστρέφουν το όζον)

POPs : Persistent Organic Pollutants (Ανθεκτικοί Οργανικοί Ρύποι)

Π.Ο.Υ. : Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας

Π.Ο.Ε. : Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Σ.Ε.Ε.Π.Ε. : Σύνδεσμος Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	20
A. Θεωρητικό πλαίσιο	22
1. Η Τελωνειακή Υπηρεσία.....	22
1.1. Ιστορική Αναδρομή	22
1.1.1. Η ιστορία των Τελωνείων στην Ελλάδα.....	22
1.2. Η Τελωνειακή Υπηρεσία της Ελλάδας.....	24
1.2.1. Σκοπός της Τελωνειακής Υπηρεσίας.....	24
1.2.2. Αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας	25
1.2.3. Δομή και οργάνωση της Τελωνειακής Υπηρεσίας στην Ελλάδα.	26
1.2.4. Οι κυριότεροι Τελωνειακοί Σταθμοί της Ελλάδας	28
1.2.5. Οι Κινητές Ομάδες Ελέγχου	29
1.3. Η Τελωνειακή Υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	30
1.3.1. Η Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση	30
1.3.2. Τελωνειακή συνεργασία των κρατών μελών	32
1.3.3. Ειδικά καθεστώτα	33
2. Οι τελωνειακοί έλεγχοι.....	35
2.1. Γενικά στοιχεία.....	35
2.2. Στόχοι των ελέγχων.....	36
2.3. Διάκριση τελωνειακών ελέγχων	38
2.3.1. Διάκριση τελωνειακών ελέγχων	38
2.3.2. Οι εκ των υστέρων έλεγχοι	41
2.4. Η ανάλυση κινδύνων των Τελωνείων.....	44
3. Η έκταση του λαθρεμπορίου και τα βασικότερα είδη	48
3.1. Εισαγωγικά στοιχεία.....	48
3.2. Η αγορά των παράνομων ναρκωτικών	51
3.3. Το λαθρεμπόριο που σχετίζεται με το περιβάλλον.....	55
3.4. Τσιγάρα, αλκοόλ και φαρμακευτικά προϊόντα	57
3.5. Παράνομη διακίνηση όπλων και οπλικών συστημάτων.....	61
3.6. Το λαθρεμπόριο μεταναστών.....	63
3.7. Το λαθρεμπόριο έργων τέχνης.....	64

3.8. Πολιτικές για την πάταξη των λαθραίων αγορών.....	66
B. Ερευνητικό μέρος	68
4. Η Αποτίμηση των Ελέγχων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο 2012-2016..	68
4.1. Εισαγωγικά Στοιχεία.....	68
4.2. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των Τελωνείων την περίοδο 2013-2016.....	68
4.3. Στοιχεία σχετικά με τους ελέγχους των Τελωνείων της περιόδου 2012 - 2016.	74
4.3.1. Τα συνολικά στοιχεία για τους ελέγχους των Τελωνείων της περιόδου 2012 - 2016	74
4.3.2. Το σύνολο των προληπτικών τελωνειακών ελέγχων την περίοδο 2014 - 2016.....	76
4.3.3. Το σύνολο των εκ των υστέρων τελωνειακών ελέγχων την περίοδο 2014- 2016.....	79
4.4. Ο καταλογισμός των προστίμων.....	83
4.5. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο 2013-2016.	90
4.5.1. Οι κατηγορίες των κατασχέσεων	91
4.5.2. Η διαχρονική εξέλιξη των διαφόρων κατηγοριών ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων.....	94
4.5.2.1. Τα ναρκωτικά.....	95
4.5.2.2. Τα όπλα	96
4.5.2.3. Τα αλκοολούχα ποτά	97
4.5.2.4. Τα πετρελαιοειδή	98
4.5.2.5. Τα μεταφορικά μέσα	99
4.5.2.6. Τα ρευστά διαθέσιμα	100
4.5.2.7. Τα παραποιημένα προϊόντα	101
4.5.2.8. Τα καπνικά	102
4.6. Κοινές Δράσεις	103
Συμπεράσματα	105
Βιβλιογραφία	107

Εισαγωγή

Η σημασία που δίνουν όλα τα ευνομούμενα κράτη στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των τελωνειακών τους υπηρεσιών είναι κάτι παραπάνω από δεδομένη. Ενδεικτικά και μόνο αναφέρεται το γεγονός ότι οι προσπάθειες για την τελωνειακή ένωση των κρατών της Ευρώπης είχαν ξεκινήσει ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1950. Εξάλλου θα πρέπει να γίνει σαφές ότι ο ρόλος των Τελωνειακών Υπηρεσιών, ανά τον κόσμο, είναι πρωτίστως, η διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου και η παροχή εσόδων στις διάφορες εθνικές κυβερνήσεις.

Υπό αυτήν την σκοπιά, όλα τα μέτρα διευκόλυνσης του εμπορίου θα πρέπει να συμπληρώνουν την απελευθέρωση του εμπορίου, προκειμένου οι χώρες να αυξήσουν την εξωτερική τους ανταγωνιστικότητα και να ενταχθούν καλύτερα στην παγκόσμια οικονομία. Όταν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εισήγαγε ένα κοινό εξωτερικό τιμολόγιο το 1968, συνειδητοποίησε γρήγορα ότι για να επωφεληθεί πλήρως από την κοινή αγορά της, θα πρέπει να απλοποιήσει τις τελωνειακές διαδικασίες. Στο ίδιο πνεύμα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) το 1996 πρόσθεσε τη διευκόλυνση του εμπορίου στην ημερήσια διάταξή του στις διαπραγματεύσεις (DeWolf & Sokol, 2005).

Με αυτήν την έννοια, η παρούσα διπλωματική εργασία στοχεύει να παρουσιάσει κριτικά, στοιχεία που αφορούν στον τρόπο λειτουργίας των τελωνειακών υπηρεσιών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Το πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αποτελεί στην ουσία ένα εισαγωγικό κεφάλαιο, το οποίο στοχεύει στην εξοικείωση του αναγνώστη με την τελωνειακή πραγματικότητα της Ελλάδας, καθώς περιλαμβάνει εκτός από μια σύντομη ιστορική αναδρομή, τους κεντρικούς σκοπούς και στόχους των τελωνείων.

Το δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται με το είδος των βασικότερων ελέγχων που λαμβάνουν χώρα στα τελωνεία, ενώ παράλληλα περιγράφει τις αναλυτικές διαδικασίες, σύμφωνα με τις οποίες πραγματοποιείται ένας τυπικός έλεγχος. Το τρίτο κεφάλαιο το οποίο συμπληρώνει την βιβλιογραφική προσέγγιση της εργασίας, δίνει έμφαση στο λαθρεμπόριο, ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του οποίου την λύση θα πρέπει να επιδιώκουν οι τελωνειακοί έλεγχοι.

Το τέταρτο κεφάλαιο, το οποίο ουσιαστικά παραθέτει αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη των τελωνειακών ελέγχων, στην Ελλάδα, τα τελευταία πέντε (5) χρόνια, παρουσιάζει κριτικά με λεπτομέρεια τόσο τους ελέγχους που πραγματοποιούνται, όσο και τα αποτελέσματα που έχουν αυτοί οι έλεγχοι.

Η εργασία κλείνει με την εξαγωγή των σημαντικότερων συμπερασμάτων και την παράθεση της σχετικής βιβλιογραφία.

A. Θεωρητικό πλαίσιο

1. Η Τελωνειακή Υπηρεσία

1.1. Ιστορική Αναδρομή

Το επάγγελμα του «τελώνη» αποτελεί ένα από τα παλαιότερα στην ιστορία επαγγέλματα, καθώς η παρουσία του φαίνεται να ακολουθεί την πορεία εξέλιξης του εμπορίου. Η παρουσία τελώνων στα σημεία στα οποία γινόταν παραλαβές εμπορευμάτων είναι εξακριβωμένη ιστορικά στην αρχαία Ελλάδα, ενώ, αξίζει να σημειωθεί ότι και μέσα στην Καινή Διαθήκη συναντάται η ιστορία του Ευαγγελιστή Ματθαίου, ο οποίος υπήρξε τελώνης την περίοδο κατά την οποία ήρθε σε επαφή με τον Ιησού.

Επιπρόσθετα, η οργάνωση των τελωνειακών υπαλλήλων και των τελωνείων σε μια μορφή η οποία σε κάποιο βαθμό προσομοιάζει στον τρόπο λειτουργίας των σημερινών τελωνείων έλαβε χώρα κατά την Ρωμαϊκή εποχή καθώς και την περίοδο κατά την οποία η Βενετία πρωτοστατούσε στο εμπόριο σχεδόν όλου του κόσμου (ΠΕΣΤΥ, 2017).

1.1.1. Η ιστορία των Τελωνείων στην Ελλάδα

Η πρώτη φορά που συναντάται ιστορικά η προσπάθεια συστηματοποίησης της συλλογής Δασμών και Φόρων από μια κρατική υπηρεσία, στην ιστορία του νεοσύστατου νεοελληνικού κράτους είναι η προσπάθεια του Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια να συστήσει από τον Μάρτιο του 1830 την Υπηρεσία Τελωνείων. Μάλιστα, αξίζει να σημειωθεί ότι τρία (3) χρόνια αργότερα, επί της Αντιβασιλείας του ανήλικου ακόμη Όθωνα, εγκαινιάζεται στις 25 Μαρτίου 1833, το πρώτο Τελωνείο του Ελληνικού κράτους στην Ερμούπολη της Σύρου και μετά από δύο (2) χρόνια εγκαινιάστηκαν τα Τελωνεία του Πειραιά, της Ύδρας και του Ναυπλίου.

Μέχρι τότε, οι τελωνειακοί υπάλληλοι της Ελλάδας χρησιμοποιούσαν τα Τελωνεία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας που βρίσκονταν μέσα στα όρια του νέου κράτους, ενώ παράλληλα, ξεκίνησε η ίδρυση και νέων Τελωνειακών Σταθμών, όπως για παράδειγμα αυτός της Πάτρας, του Πειραιά και του Ναυπλίου. Επίσης, το σύστημα των Ελληνικών Τελωνείων ονομάστηκε «**Τελωνειακός Σύνδεσμος**» και άρχισε να λειτουργεί κάτω από το Τελωνειακό Δασμολόγιο το οποίο ονομάστηκε “**tarifa**”.

Το σύστημα αυτό αντικαταστάθηκε από το Ελληνικό Δασμολόγιο το 1857, το οποίο με την σειρά του δέχτηκε σημαντικές τροποποιήσεις 60 χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1917 με τον Νόμο 928/1917 «Περί οργανισμού Τελωνειακής Υπηρεσίας» και το 1918 με τον Νόμο 1165/1918, οι οποίοι, εκτός του ότι ρύθμιζαν θέματα που αφορούσαν τον τρόπο λειτουργίας του Σώματος των Τελωνειακών, είχαν παράλληλο στόχο την θέσπιση κανόνων μέτρων για την πάταξη του λαθρεμπορίου. Τέλος, σημειώνεται ότι το 1919 και συγκεκριμένα ο Νόμος 1595/1919 προέβλεπε την επανασύσταση του Ελληνικού Σώματος της Τελωνοφυλακής, η οποία κατά τα περασμένα χρόνια είχε καταργηθεί.

Ένα ακόμη έτος σταθμός στην ιστορία των ελληνικών τελωνείων μπορεί να θεωρηθεί το έτος 1931 όπου και έλαβε χώρα η ίδρυση της Θαλάσσιας Οικονομικής Αστυνομίας (Θ.Ο.Α.).

Το 1931 που δημιουργήθηκε η Θαλάσσια Οικονομική Αστυνομία (Θ.Ο.Α.) το Ελληνικό κράτος απέκτησε τα πρώτα πολεμικά πλοία τα οποία ενσωματώθηκαν στην νέα αυτή υπηρεσία με έντονη δραστηριότητα και άριστα αποτελέσματα σε μία ιδιαίτερα δύσκολη εποχή. Δεν έτυχε να μακροημερεύσει και σύντομα καταργήθηκε. Οι δυνατότητες της για εκείνη την εποχή ήταν αξιομνημόνευτες, μιας και στο κατώφλι του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μπορούσε να επιχειρεί και εκτός των Ελληνικών χωρικών υδάτων, χωρίς, ωστόσο, αυτό να συνεχιστεί, καθώς μετά από λίγα χρόνια ξέσπασε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος με την εμπλοκή της Ελλάδας ήδη από το 1940 (Α.Α.Δ.Ε. , 2017).

Μετά την λήξη του, ξεκίνησε η αναδιοργάνωση της Ελληνικής Τελωνειακής Υπηρεσίας, η οποία το 1951 συνοδεύτηκε από την προσπάθεια συμμετοχής της στις αρχικές διαδικασίες συνεννόησης ανάμεσα στις τελωνειακές υπηρεσίες των χωρών

της Δυτικής Ευρώπης [υπήρξε ένα (1) από τα δεκατρία (13) ιδρυτικά μέλη του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας] , οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) και αργότερα, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) . Στα πλαίσια λειτουργίας της τελευταίας, πλέον υπάρχει σήμερα Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση, στην οποία θα γίνει αναφορά στην συνέχεια του παρόντος κεφαλαίου.

1.2. Η Τελωνειακή Υπηρεσία της Ελλάδας

1.2.1. Σκοπός της Τελωνειακής Υπηρεσίας

Ο σκοπός και οι αναλυτικές αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας προσδιορίζονται μέσα στον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα (Ε.Τ.Κ.), όπως αυτός ισχύει από το 2001 με τον Νόμο 2960/22-11-2001 (Φ.Ε.Κ. 265, τεύχος Α'/22-11-2001), ο οποίος περιέλαβε όλες τις τροποποιήσεις που έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια, ώστε να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της.

Οι στρατηγικοί σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ. περιγράφονται με συντομία στην συνέχεια:

- Η προστασία των οικονομικών συμφερόντων, τόσο της Ελλάδας, όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παράλληλα με την αύξηση των δημοσίων εσόδων του Ελληνικού κράτους,
- Η αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος, και της δημόσιας υγείας και της ασφάλειας, μέσα από την κατάσχεση και την καταστροφή των παρανόμως διακινούμενων προϊόντων
- Η ενίσχυση της θέσης της χώρας στο διεθνές εμπόριο,
- Η συνεχής βελτίωση των παρεχόμενων Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης προς τους πολίτες.

1.2.2. Αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας

Οι αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας περιγράφονται με λεπτομέρεια στο άρθρο 3 του Νόμου 2960/22-11-2001 που αναφέρθηκε προηγουμένως. Συγκεκριμένα, η παράγραφος 1 του άρθρου 3 αναφέρεται ότι *«Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Τελωνειακής Υπηρεσίας εμπίπτει η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντα Κώδικα, του Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα, της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας για την παρακολούθηση των προϊόντων που υπόκεινται σε Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) και των προδρόμων ουσιών, η βεβαίωση και είσπραξη δασμών, φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων επιβαλλόμενων σύμφωνα με την ανωτέρω Νομοθεσία, η διαχείριση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (Ο.Π.Σ.Τ.), καθώς και η ανταλλαγή και διαχείριση πληροφοριών που περιέρχονται σε αυτή, μέσω πληροφοριακών συστημάτων ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο και αφορούν θέματα αρμοδιότητάς της. Στην αρμοδιότητα της Τελωνειακής Υπηρεσίας επίσης εμπίπτει η εφαρμογή συναφούς νομοθεσίας, που της έχει ανατεθεί, καθώς και η βεβαίωση και είσπραξη επιβαρύνσεων, που επιβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτήν».*

Η δεύτερη παράγραφος αναφέρεται στις περιοχές στις οποίες έχει την δυνατότητα η Τελωνειακή Υπηρεσία να εφαρμόζει τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την παράγραφο . Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι *«η Τελωνειακή Υπηρεσία είναι επίσης αρμόδια, δια των οργάνων της στα σημεία Εισόδου - Εξόδου, σε τελωνειακούς περιβόλους και στον εν γένει τελωνειακό έδαφος, για την προάσπιση της δημόσιας υγείας και την προστασία του κοινωνικού συνόλου, να ελέγχει πρόσωπα, αποσκευές, εμπορεύματα και μεταφορικά μέσα, για τον εντοπισμό αφ' ενός παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, ψυχοτρόπων ή τοξικών ουσιών, όπλων, εκρηκτικών, πυρηνικών υλικών, κεφαλαίων προερχόμενων από οικονομικές εγκληματικές δραστηριότητες, πολιτιστικών αγαθών, πειρατικών προϊόντων, προϊόντων παραποίησης ή απομίμησης, ασέμνων ειδών, και αφ' ετέρου παρατυπιών που αφορούν μεταφορές, αλιεία, λαθρομετανάστευση, προστασία περιβάλλοντος, διακίνηση ειδών πνευματικής ιδιοκτησίας, άγριας πανίδας και χλωρίδας, προδρόμων ουσιών, καθώς και παρατυπιών που δεν κατονομάζονται στην παρούσα παράγραφο και διαπιστώνονται κατά τους ελέγχους, που της έχουν ανατεθεί, με Ειδικές Κοινοτικές Εθνικές Διατάξεις, Διεθνείς*

Συνθήκες και συμφωνίες για την προστασία των εθνικών συμφερόντων και των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.».

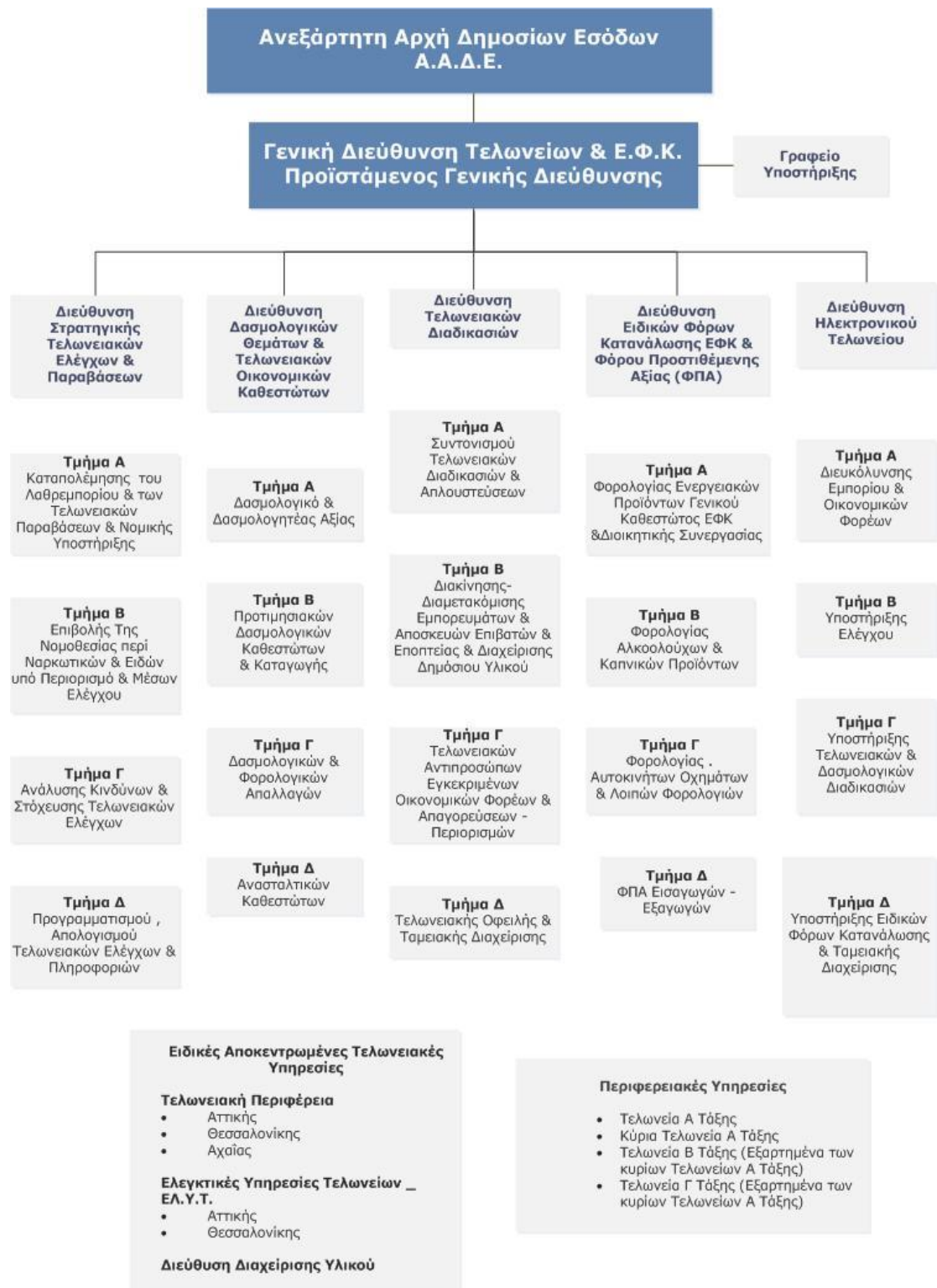
Οι επόμενες παράγραφοι αναφέρονται στην προστασία από τους τελωνειακούς υπαλλήλους των λεγόμενων «τελωνειακών περιβόλων» και των ζωνών που έχουν χαρακτηριστεί ως Ελεύθερες Ζώνες (παράγραφος 3) και στον τρόπο προστασίας και περιφρούρησης αυτών των τοποθεσιών από τους τελωνειακούς υπαλλήλους (παράγραφος 4). Τέλος, οι επόμενες παράγραφοι περιγράφουν αναλυτικά τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων των τελωνειακών υπαλλήλων, όπως για παράδειγμα τις περιπτώσεις οπλοχρησίας (παράγραφος 6) και τις δυνατότητες συνεργασίας της Τελωνειακής Υπηρεσίας με άλλες διεθνείς υπηρεσίες (παράγραφος 8) (www.otye.gr/otye/include/docs/armodiotites_teloniakis_ipiresias.doc)

1.2.3. Δομή και οργάνωση της Τελωνειακής Υπηρεσίας στην Ελλάδα.

Η Τελωνειακή Υπηρεσία αριθμεί συνολικά 2.148 υπαλλήλους (Ο.Τ.Υ.Ε.) και αποτελεί τμήμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), η οποία αριθμεί συνολικά 11.893 υπαλλήλους (<https://www.minfin.gr>). Η Γενική Διεύθυνση Τελωνείων απαρτίζεται από πέντε (5) επιμέρους Διευθύνσεις, οι οποίες είναι οι εξής (Α.Α.Δ.Ε. , 2017) :

- Διεύθυνση Στρατηγικής Τελωνειακών Ελέγχων και Παραβάσεων
- Διεύθυνση Δασμολογικών θεμάτων και Τελωνειακών Οικονομικών Καθεστώτων
- Διεύθυνση Τελωνειακών Διαδικασιών
- Διεύθυνση Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) και Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
- Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Τελωνείου

Στην συνέχεια, παρουσιάζεται το αναλυτικό οργανόγραμμα της συγκεκριμένης Υπηρεσίας.

Εικόνα 1. Το Οργανόγραμμα της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ.

Πηγή : Α.Α.Δ.Ε. , 2017

1.2.4. Οι κυριότεροι Τελωνειακοί Σταθμοί της Ελλάδας

Σύμφωνα με το αναλυτικό οργανόγραμμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτό ίσχυε τον Μάρτιο του 2017 (Α.Α.Δ.Ε., 2017), στην Ελληνική Επικράτεια συναντώνται 94 Τελωνειακοί Σταθμοί, εκ των οποίων πρώτης (Α΄) τάξης είναι οι 41, δεύτερης (Β΄) τάξης είναι 50 και τρίτης (Γ΄) τάξης είναι 3. Εξάλλου, τα κύρια Τελωνεία Α΄ τάξης είναι 24 και αναλυτικά παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 1. Τα κύρια Τελωνεία Α΄ τάξης της Ελλάδας

Νομός	Έδρα
1. Έβρου	Κήποι
2. Έβρου	Αλεξανδρούπολη
3. Καβάλας	Καβάλα
4. Θεσσαλονίκης	Α΄ Εισαγωγών – Εξαγωγών Θεσσαλονίκης
5. Θεσσαλονίκης	Β΄ Αερολιμένα Μίκρας
6. Κιλκίς	Ευζώνων
7. Σερρών	Σέρρες
8. Καστοριάς	Καστοριά
9. Ιωαννίνων	Ιωάννινα
10. Ιωαννίνων	Κακκαβιά
11. Πρέβεζας	Πρέβεζα
12. Λάρισας	Λάρισα

13. Μαγνησίας	Βόλος
14. Αχαΐας	Πάτρα
15. Βοιωτίας	Οινόη
16. Εύβοιας	Χαλκίδα
17. Αττικής	Λαύριο
18. Αττικής	Α' Εισαγωγής, ΕΦΚ και Εφοδίων Πειραιά
19. Μεσσηνίας	Καλαμάτα
20. Λέσβου	Μυτιλήνης
21. Δωδεκανήσου	Ρόδος
22. Κυκλάδων	Ερμούπολη Σύρου
23. Ηράκλειου	Ηράκλειο
24. Χανίων	Χανιά

Πηγή : Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.), 2016.

1.2.5. Οι Κινητές Ομάδες Ελέγχου

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης της Τελωνειακής Υπηρεσίας της Ελλάδας, από το 2015 προβλέπεται η δημιουργία των λεγόμενων Κινητών Ομάδων Ελέγχου (Κ.Ο.Ε.), με στόχο την εντατικοποίηση των επί τόπου ελέγχων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απόφαση της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Ελληνικού Υπουργείου Οικονομικών, αποφασίστηκε η σύσταση των Γραφείων αυτών των ομάδων σε τρία (3) Τελωνεία της χώρας:

- ✓ Στο Τελωνείο Α΄ Θεσσαλονίκης
- ✓ Στο Τελωνείο Σερρών και
- ✓ Στο Τελωνείο Πειραιά

Σύμφωνα με την απόφαση της Αρχής, προβλέπεται οι ομάδες αυτές να λειτουργούν σε εικοσιτετράωρη (24ωρη) βάση και η βασική τους λειτουργία θα είναι η διενέργεια προληπτικών ελέγχων με στόχο τον εντοπισμό και την πάταξη περιπτώσεων λαθρεμπορίου και κυρίως του λαθρεμπορίου τσιγάρων, αλκοόλ και ενεργειακών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με την ίδια απόφαση της Αρχής, αυτές οι Κινητές Ομάδες Ελέγχων (Κ.Ο.Ε.) θα παρέχουν πληροφόρηση στην Ελεγκτική Υπηρεσία Τελωνείων (ΕΛ.Υ.Τ.) Αττικής, ώστε το ειδικευμένο προσωπικό που απασχολείται εκεί να προβαίνει σε αναλύσεις κινδύνου και άλλες αναλύσεις, ώστε να προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα που θα είναι σε θέση να χρησιμοποιηθούν στους προγραμματισμένους εκ των υστέρων ελέγχους (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2015).

Σημειώνεται, τέλος, ότι με την τροποποίηση της παραπάνω απόφασης τον Απρίλιο του 2016, προβλέπεται η δημιουργία επτά (7) νέων Κινητών Ομάδων Ελέγχων στα Τελωνεία Δράμας, Ξάνθης, Κομοτηνής, Ηγουμενίτσας, Λάρισας, Πατρών και Ηρακλείου (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2016).

1.3. Η Τελωνειακή Υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1.3.1. Η Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 της Ενοποιημένης Απόδοσης της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012) αναφέρεται « η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα την τελωνειακή ένωση των κρατών μελών» (σελ. 5). Επίσης, στην παράγραφο 1 του άρθρου 28 αναφέρεται ότι:

«Η Ένωση περιλαμβάνει τελωνειακή ένωση που εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών και περιλαμβάνει την απαγόρευση των εισαγωγικών και εξαγωγικών δασμών και όλων των φορολογικών επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και την υιοθέτηση κοινού δασμολογίου στις σχέσεις τους με τις τρίτες χώρες» (σελ. 13).

Από τα παραπάνω προκύπτει το γεγονός ότι η τελωνειακή ένωση των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) αποτελεί στην ουσία ένα σημαντικό εργαλείο υλοποίησης του κεντρικού εμπορικού στόχου που είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Εξυπακούεται ότι η βασικότερη προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση της τελωνειακής ένωσης είναι η κατάργηση των δασμών και των διαφορετικού τύπου φορολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται σε ευρωπαϊκά εμπορεύματα από χώρα σε χώρα, που ωστόσο έχουν ισοδύναμο αρνητικό αντίκτυπο. Ένα επιπλέον στοιχείο που συνηγορεί σε αυτό είναι η κατάργηση των φορολογικών διακρίσεων ανάμεσα στις διαφορετικές χώρες.

Επιπλέον, βασικό συστατικό στοιχείο της τελωνειακής ένωσης είναι το κοινό δασμολόγιο που εφαρμόζεται στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που αναφέρεται σε εμπορεύματα που προέρχονται από τρίτες χώρες. Το ενοποιημένο ευρωπαϊκό δασμολόγιο φέρει το όνομα TARIC αποτελεί το ολοκληρωμένο Δασμολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο στην ουσία είναι μια πολύγλωσση βάση δεδομένων στην οποία ενσωματώνονται όλα τα μέτρα που αφορούν την τελωνειακή, εμπορική και γεωργική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την ενσωμάτωση και την κωδικοποίηση αυτών των μέτρων, το TARIC εξασφαλίζει την ομοιόμορφη εφαρμογή τους από όλα τα κράτη μέλη και παρέχει σε όλους τους οικονομικούς φορείς σαφή εικόνα όλων των μέτρων που πρέπει να ληφθούν κατά την εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ή την εξαγωγή αγαθών από αυτήν (European Commission, 2017).

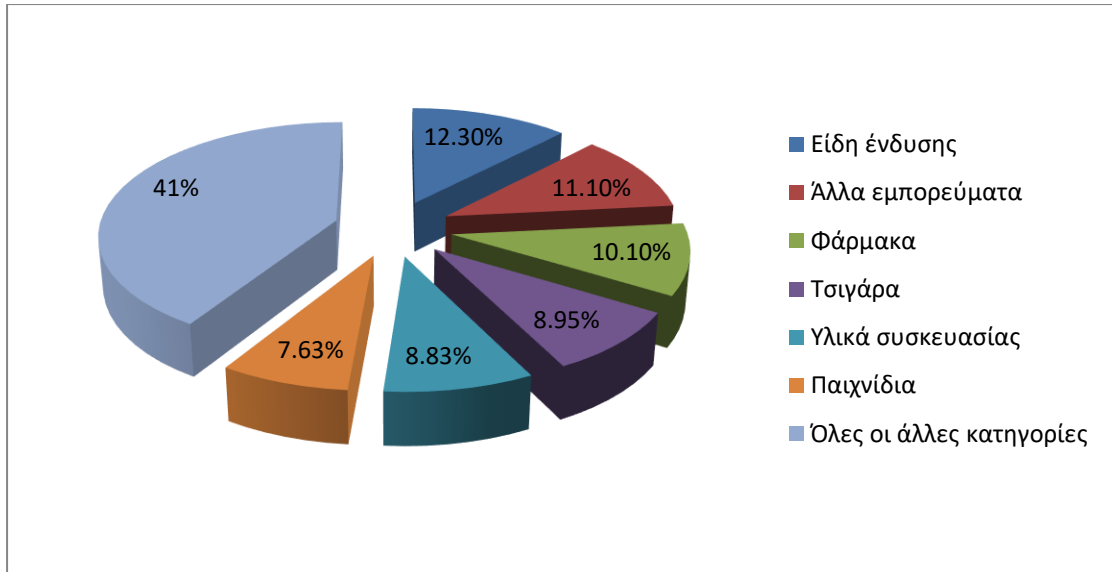

1.3.2. Τελωνειακή συνεργασία των κρατών μελών

Η τελωνειακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) καταλαμβάνει ολόκληρο το κεφαλαίο 2 της Ενοποιημένης Απόδοσης της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012), ενώ πρόσφατα και συγκεκριμένα τον Μάιο του 2016 ξεκίνησε η εφαρμογή του νέου Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα (Union Customs Code, U.C.C.) με στόχο την βελτίωση των όρων συνεργασίας σε τελωνειακό επίπεδο ανάμεσα στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Σημειώνεται ότι η μεταβατική περίοδος πριν την οριστική εφαρμογή του νέου κώδικα προσδιορίζεται από την 1^η Μαΐου 2016 μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου του 2020. Οι κεντρικοί στόχοι του Ενωσιακού Τελωνειακού Κώδικα είναι οι εξής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016) :

- ✓ Ο εξορθολογισμός της τελωνειακής νομοθεσίας των επιμέρους νομοθετικών ρυθμίσεων των χωρών μελών της Ένωσης
- ✓ Η βελτιστοποίηση της σαφήνειας και της απλότητας των διατάξεων που υπάρχουν μέσα στην τελωνειακή νομοθεσία της εκάστοτε χώρας, ώστε οι επιχειρήσεις να είναι σε θέση με ευκολότερο τρόπο να κατανοούν και να εφαρμόζουν τις νομοθετικές διατάξεις
- ✓ Η προσπάθεια για την πλήρη μεταφορά των τελωνειακών υπηρεσιών σε ηλεκτρονικό περιβάλλον, ώστε να αποσυμφορηθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες εκτελωνισμού και ελέγχου
- ✓ Η αύξηση της ταχύτητας εκπόνησης των διαφόρων τελωνιακών διαδικασιών προς όφελος της ταχύτερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Αξίζει, στο σημείο αυτό να παρουσιαστεί το επόμενο διάγραμμα, στο οποίο εμφανίζονται τα έμπρακτα αποτελέσματα της λειτουργίας των Τελωνείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), καθώς εμφανίζονται στοιχεία για κατασχεθέντα εμπορεύματα παραποίησης στα Ευρωπαϊκά Τελωνεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτού του διαγράμματος, τα είδη ένδυσης αποτελούν την κατηγορία αγαθών με την μεγαλύτερη παραποίηση, ενώ ακολουθούν τα τσιγάρα και τα υλικά συσκευασίας.

Διάγραμμα 1. Εμπορεύματα παραποίησης / απομίμησης που κατασχέθηκαν από τα Ευρωπαϊκά Τελωνεία.

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017.

1.3.3. Ειδικά καθεστώτα

Τέλος, αναφέρεται ότι σύμφωνα με τον κανονισμό 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προβλέπονται τέσσερις (4) περιπτώσεις ειδικών τελωνειακών καθεστώτων, οι οποίες αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2. Οι ειδικές περιπτώσεις τελωνειακών καθεστώτων που προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)

Ειδικό καθεστώς	Περιεχόμενο
Διαμετακόμιση	Η δυνατότητα ελεύθερης διακίνησης προϊόντων εκτός Ε.Ε. (εξωτερική) ή ελεύθερης διακίνησης ευρωπαϊκών προϊόντων από μια τοποθεσία της Ε.Ε. σε μια άλλη, μέσω τρίτης χώρας (εσωτερική)

<p><i>Αποθήκευση</i></p>	<p>Τελωνειακή αποταμίευση (προϊόντα εκτός Ε.Ε., αποθηκεύονται εντός της χωρίς τελωνειακό έλεγχο) και Ελεύθερες ζώνες (όταν τα προϊόντα που αποθηκεύονται προέρχονται από την Ε.Ε.)</p>
<p><i>Ειδικές χρήσεις</i></p>	<p>Προσωρινή εισαγωγή (τα εμπορεύματα εκτός Ε.Ε. που προορίζονται για επανεξαγωγή μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ειδικής χρήσης στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης) και Ειδικός προορισμός (απαλλαγή καταβολής δασμών λόγω ειδικού προορισμού)</p>
<p><i>Τελειοποίηση</i></p>	<p>Η τελειοποίηση προς επανεισαγωγή και η τελειοποίηση προς επανεξαγωγή.</p>

Πηγή : Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2013.

2. Οι τελωνειακοί έλεγχοι

2.1. Γενικά στοιχεία.

Η υποχρέωση των Τελωνειακών Υπηρεσιών να προβαίνουν σε ελέγχους προκύπτει μέσα από την εφαρμογή του θεσμικού και του κανονιστικού πλαισίου, το οποίο καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Τελωνειακών Υπηρεσιών στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Έτσι, ήδη από το 1992, οπότε και υπογράφηκε ο Κοινοτικός Τελωνειακός Κώδικας των κρατών-μελών, προσδιορίστηκε με σαφήνεια ο ορισμός των τελωνειακών ελέγχων. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, ο έλεγχος από τις τελωνειακές αρχές περιλαμβάνει :

«την εκπλήρωση διαφόρων ειδικών πράξεων, όπως η εξέταση των εμπορευμάτων, ο έλεγχος της ύπαρξης και της αυθεντικότητας των εγγράφων, την εξέταση των λογιστικών και άλλων βιβλίων των επιχειρήσεων, τον έλεγχο των μεταφορικών μέσων, τον έλεγχο των αποσκευών και άλλων εμπορευμάτων που μεταφέρονται ή φέρονται από πρόσωπα, την εκτέλεση διοικητικών ερευνών και άλλων παρεμφερών πράξεων για να εξασφαλιστεί η τήρηση της τελωνειακής νομοθεσίας, και, ενδεχομένως, των άλλων διατάξεων που ισχύουν για τα εμπορεύματα που βρίσκονται υπό τελωνειακή επιτήρηση». (Άρθρο 4, παράγραφος 4 του Κοινοτικού Τελωνειακού Κώδικα).

Σύμφωνα, επίσης, με το Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, οι τελωνειακοί έλεγχοι επί των εμπορευμάτων και των ανθρώπων περιγράφονται αναλυτικά στους Νόμους 2960/2001 (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας) και 2969/2001 (Αιθυλική αλκοόλη και αλκοολούχα προϊόντα). Ειδικότερα, λαμβάνει χώρα στους συγκεκριμένους νόμους η περιγραφή των ελέγχων τους οποίους θα πρέπει να υφίστανται τα εμπορεύματα που υπόκεινται σε κάποιο Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.), τα οποία είναι σε γενικές γραμμές τα εξής :

- ✓ Τα ενεργειακά προϊόντα (πετρελαιοειδή κ.λ.π.)
- ✓ Τα αλκοολούχα ποτά
- ✓ Τα τσιγάρα, ο βιομηχανοποιημένος καπνός και τα υγρά αναπλήρωσης του ηλεκτρονικού τσιγάρου καθώς και
- ✓ Ο καφές

Μέσα στις διατάξεις αυτές αναγράφονται λεπτομερώς οι προδιαγραφές που θα πρέπει να ελέγχουν οι τελωνειακοί υπάλληλοι στα συγκεκριμένα προϊόντα, όπως είναι για παράδειγμα, η ύπαρξη «ένσημων ταινιών φορολογίας» αλκοολούχων ποτών και καπνικών προϊόντων.

2.2. Στόχοι των ελέγχων.

Οι στόχοι των τελωνειακών ελέγχων αποτελούν στην ουσία, ειδίκευση των στρατηγικών στόχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι είναι οι εξής :

- ✓ Η μεγιστοποίηση των Δημόσιων Εσόδων
- ✓ Η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης των πολιτών, παράλληλα με την αποτελεσματική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής
- ✓ Η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας, μέσα και από την ουσιαστική καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της διαφύλαξης της δημόσιας υγείας και
- ✓ Η αποτελεσματικότερη άσκηση της διοίκησης από όλους τους δημόσιους οργανισμούς με πρωταρχικό στόχο τον σεβασμό προς τον πολίτη.

Συγκεκριμένα, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει αναλυτικά οι δεκατέσσερις (14) στόχοι που τέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών για τα Τελωνεία για το 2016.

Πίνακας 3. Οι στόχοι για τα Τελωνεία της Ελλάδας για το 2016

Οι στόχοι για τα Τελωνεία
1. Εισπράξεις προ επιστροφών φόρων από τα Τελωνεία ύψους 12 δισεκατομμυρίων ευρώ
2. Εισπράξεις έναντι των βεβαιωθέντων προστίμων, των δασμών και των φόρων που προέρχονται από απλές τελωνειακές παραβάσεις και λαθρεμπόριο, ύψους 19,4 εκατομμυρίων ευρώ

3. Εισπράξεις 34,2 εκατομμυρίων ευρώ, έναντι των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών της Τελωνειακής Διοίκησης
4. Αύξηση του ποσοστού οφειλετών υπό αναγκαστικά μέτρα είσπραξης της τελωνειακής διοίκησης, κατά 10% σε σχέση με το αποτέλεσμα του 2015
5. Εντοπισμός και καταγραφή από την Τελωνειακή Διοίκηση των «παλαιών» ληξιπρόθεσμων οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης, μέχρι 30/6/2016
6. Διατήρηση του ποσοστού των ελέγχων στις εξαγωγές (5%) και στις εισαγωγές (15%) σε σχέση με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό μέσο όρο.
7. Ποσοστό παραβάσεων και ανακριβών δηλώσεων τουλάχιστον 1% στο σύνολο των τελωνειακών ελέγχων στις εισαγωγές και στις εξαγωγές, κατά τη διαδικασία τελωνισμού.
8. Διενέργεια 6.000 εκ των υστέρων ελέγχων εγγράφων στα Τελωνεία, των παραστατικών εισαγωγών και εξαγωγών που δρομολογούνται «κατά δήλωση», με ποσοστό παραβατικότητας άνω του 1% στους ελέγχους αυτούς
9. Διενέργεια 5.000 εκ των υστέρων τελωνειακών ελέγχων (εκτός των εκ των υστέρων ελέγχων εγγράφων του προηγούμενου στόχου), με ποσοστό παραβατικότητας άνω του 6%.
10. Διενέργεια 35.000 τελωνειακών ελέγχων δίωξης, με ποσοστό παραβατικότητας άνω του 6%
11. Διενέργεια 5.000 ελέγχων δίωξης από τις Κινητές Ομάδες Ελέγχου (Κ.Ο.Ε.), με ποσοστό παραβατικότητας άνω του 6%
12. Διενέργεια 180 ελέγχων από τα αντιλαθρεμπορικά σκάφη της Τελωνειακής Υπηρεσίας, με ποσοστό παραβατικότητας τουλάχιστον 20%.
13. Αύξηση του πλήθους των καταλογιστικών πράξεων, από τις δράσεις καταπολέμησης του λαθρεμπορίου και εν γένει των τελωνειακών παραβάσεων, σε ποσοστό άνω του 10% σε σχέση με τα αποτελέσματα του 2015 (δηλαδή 6.500 καταλογιστικές πράξεις),
14. Αύξηση των ποσών (πρόστιμα, πολλαπλά τέλη, δασμοί και φόροι) που καταλογίζονται για απλές τελωνειακές παραβάσεις και λαθρεμπορίες, τουλάχιστον κατά 5% σε σχέση με τον στόχο που τέθηκε το 2015 (δηλαδή 192 εκατομμυρίων ευρώ).

Πηγή : Εφημερίδα της Κυβέρνησης, 2016.

2.3. Διάκριση τελωνειακών ελέγχων

2.3.1. Διάκριση τελωνειακών ελέγχων

Οι τελωνειακοί έλεγχοι χωρίζονται σε τέσσερις (4) μεγάλες κατηγορίες. Αυτές είναι οι εξής :

- ✓ **Ο φυσικός έλεγχος**, ο οποίος πραγματοποιείται προκειμένου να διαπιστωθεί από τους τελωνειακούς το κατά πόσο τα ελεγχόμενα εμπορεύματα διαθέτουν τα απαραίτητα παραστατικά και κατά πόσο οι πληροφορίες που αναγράφονται στα συνοδευτικά έγγραφα είναι πραγματικές σε σχέση με το εμπόρευμα
- ✓ **Ο έλεγχος παραστατικών και δικαιολογητικών εγγράφων**
- ✓ **Ο λογιστικός έλεγχος**, κατά τον οποίο ο επιχειρηματίας που θέλει να εισάγει ή να εξαγάγει κάποιο εμπόρευμα από το τελωνείο έχει την υποχρέωση να περάσει στα λογιστικά του βιβλία την όποια τελωνειακή πράξη πραγματοποίησε και να καταθέσει την αντίστοιχη διασάφηση στις τελωνειακές αρχές.
- ✓ **Ο έλεγχος με x-ray**, ο οποίος είναι πλέον διαθέσιμος στα περισσότερα τελωνεία της χώρας από το δεύτερο μισό του 2015 και ο οποίος χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον φυσικό έλεγχο, ιδίως σε εκείνους τους ελέγχους που πραγματοποιούνται στα καπνικά προϊόντα.

Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι εκτός των παραπάνω ελέγχων, υπάρχουν μερικές κατηγορίες ακόμη, όπως είναι για παράδειγμα, ο φορολογικός έλεγχος, ο έλεγχος Εγκαταστάσεων, ο Καθολικός και ο Δειγματοληπτικός έλεγχος, ο έλεγχος Εγκεκριμένων Οικονομικών Φορέων, ο έλεγχος για χορήγηση άδειας εγκεκριμένου εξαγωγέα, ο έλεγχος για χορήγηση άδειας τελωνειακής αποθήκης, ο έλεγχος για χορήγηση άδειας χρήσης διαδικασίας απλούστευσης διασάφησης, ο έλεγχος για χορήγηση άδειας αναστολής καταβολής του Φ.Π.Α., ο έλεγχος με ειδικά μέσα για πυρηνικά ή ραδιενεργά στοιχεία, οι διάφοροι έλεγχοι σφραγίδων και ο έλεγχος μεταφορικού μέσου.

Ειδικά για τον καθολικό και τον δειγματοληπτικό έλεγχο θα πρέπει να σημειωθούν τα εξής : Αναφορικά με τον **καθολικό έλεγχο**, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτός ονομάζεται έτσι όταν λαμβάνει χώρα ο έλεγχος όλων των συσκευασιών των

εμπορευμάτων που δηλώνονται από τον εισαγωγέα ή τον εξαγωγέα ότι μεταφέρονται, στην τελωνειακή αρχή. Από την άλλη πλευρά, ο *δειγματοληπτικός έλεγχος* λαμβάνει χώρα όταν οι υπεύθυνοι τελωνειακοί υπάλληλοι ελέγχουν και προσπαθούν να επαληθεύσουν ένα μόνο μέρος του συσκευασμένου εμπορεύματος που δηλώνεται στην τελωνειακή αρχή (Γιωγγαράς, 2000).

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τις σημαντικότερες κατηγορίες στις οποίες τοποθετούνται οι διάφοροι τελωνειακοί έλεγχοι, σύμφωνα με το πληροφοριακό σύστημα ICISnet, το οποίο καθιερώθηκε στις 02 Δεκεμβρίου 2013 (Φ.Ε.Κ. 3051 τεύχος Β΄) και αποτελεί το πληροφοριακό σύστημα Τελωνειακών ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε..

Πίνακας 4. Οι σημαντικότερες κατηγορίες τελωνειακών ελέγχων ICISnet

Κωδικός	Περιγραφή
50	Απαλλαγές από Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.)
60	Απαλλαγή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
70	Έλεγχοι Κ.Α.Ε. (καταστήματα αφορολογητών ειδών)
100	Φυσικός Έλεγχος Εμπορευμάτων κατά την Εισαγωγή- Εξαγωγή
101	Έλεγχος κατά την έξοδο
102	Έλεγχος εμπορευμάτων κατά την διέλευση
103	Έλεγχος δικαιολογητικών
104	Έλεγχοι κατά την αναχώρηση (διαμετακόμιση)
111	Έλεγχος κατά την εξαγωγή
114	Έλεγχος κατά την άφιξη
120	Έλεγχοι εκ των προτέρων

1060	Δεξαμενόπλοια
1070	Φορολογικές αποθήκες Οινοπνευματωδών
1080	Φορολογικές αποθήκες Καπνικών
1140	Φορολογικές αποθήκες Καυσίμων (Πετρελαιοειδών)
1150	Δασμοί Αντιντάμπινγκ
1160	Δημόσια Υγεία - Ασφάλεια
1170	Διακίνηση Οινοπνευματωδών από και προς τρίτες χώρες
1180	Παραποιημένα είδη - Απομιμήσεις
1220	Διακίνηση - Κυκλοφορία Οχημάτων
1290	Όπλα και πυρομαχικά
1320	Ναρκωτικά
1330	Φορολογικές Αποθήκες Οχημάτων
1360	Διακίνηση Καπνικών από και προς τρίτες χώρες
1370	Διακίνηση λοιπών Ενεργειακών Προϊόντων
2150	Ταχυμεταφορές
2350	Ενδοκοινοτική Κυκλοφορία Πετρελαιοειδών
2360	Ενδοκοινοτική Κυκλοφορία Οινοπνευματωδών
2370	Ενδοκοινοτική Κυκλοφορία Καπνικών
2907	Πολιτιστική Κληρονομιά
2910	Ναρκωτικά - Παράνομη Διακίνηση
3300	Έλεγχος σε σημεία πώλησης ενεργειακών προϊόντων που υπόκεινται

	σε Ε.Φ.Κ.
3400	Έλεγχος σε σημεία πώλησης καπνικών προϊόντων. που υπόκεινται σε Ε.Φ.Κ.
3500	Έλεγχος σε σημεία πώλησης αλκοολούχων προϊόντων. που υπόκεινται σε Ε.Φ.Κ.
4000	Έλεγχος διαδικασίας
6000	Εσωτερικός έλεγχος

Πηγή : Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), 2017.

2.3.2. Οι εκ των υστέρων έλεγχοι

Μια ειδική κατηγορία τελωνειακών ελέγχων είναι οι λεγόμενοι εκ των υστέρων (**exante**) έλεγχοι. Ο βασικός λόγος για τον οποίο οι έλεγχοι αυτοί θεωρούνται απαραίτητοι είναι το γεγονός ότι με την χρήση των ελέγχων αυτών, μειώνονται σε μεγάλο βαθμό οι υπόνοιες για την τέλεση ποινικά κολάσιμων πράξεων, ενώ παράλληλα, οι εισαγωγείς και οι εξαγωγείς υποχρεούνται να παραμένουν νόμιμοι για όλη την διάρκεια της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, αφού γνωρίζουν ότι είναι πιθανό να διενεργηθεί έλεγχος εκ των υστέρων στις δραστηριότητες τους.

Οι βασικότεροι στόχοι των εκ των υστέρων ελέγχων, είναι οι εξής (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2015) :

- ✓ Η επαλήθευση των στοιχείων που συμπληρώθηκαν από τα άτομα που είχαν υποχρέωση να τα δηλώσουν, ότι πρόκειται για πραγματικά και σύννομα στοιχεία
- ✓ Η επιβεβαίωση βεβαίωσης και είσπραξης των ποσών που θα έπρεπε να έχουν καταβληθεί από τα άτομα ή τις επιχειρήσεις, τα οποία προέρχονται από τους προβλεπόμενους δασμούς και φόρους.

- ✓ Η εξιχνίαση περιπτώσεων για τις οποίες υπάρχει η υπόνοια ότι έχουν λάβει χώρα παράνομες δραστηριότητες, ώστε με την διαλεύκανση τους, είτε να αθωωθούν, είτε να καταλογιστούν τα δέοντα στους άμεσα εμπλεκόμενους.
- ✓ Η διαρκής ανατροφοδότηση του συστήματος ανάλυσης κινδύνων των τελωνείων (στο οποίο θα γίνει αναφορά σε επόμενη παράγραφο), μέσα από την παροχή στοιχείων σε αυτό.

Εξάλλου, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά τις κυριότερες κατηγορίες εκ των υστέρων ελέγχων, όπως αυτές αποτυπώνονται στην συγκεκριμένη εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών.

Πίνακας 5. Οι κατηγορίες των ελέγχων που διενεργούνται εκ των υστέρων

Κατηγορία	Είδος
<i>Εκ των υστέρων έλεγχοι</i>	Εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι
	Εκ των υστέρων έλεγχοι εγγράφων
	Εκ των υστέρων λογιστικοί έλεγχοι
<i>Έλεγχοι δίωξης</i>	Εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι δίωξης
	Εκ των υστέρων έλεγχοι προσώπων
	Εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι μεταφορικών μέσων

Πηγή : Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.), 2015.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι *εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι* πραγματοποιούνται κατά κανόνα ως επιτόπιοι στις εγκαταστάσεις του ελεγχόμενου, έλεγχοι και πραγματοποιούνται, προκειμένου να διαπιστωθεί η ορθότητα των ισχυρισμών του ατόμου που ελέγχεται. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι υπάρχει πιθανότητα, ένας εκ των υστέρων φυσικός έλεγχος να μετατραπεί στην πορεία της

έρευνας σε εκ των υστέρων λογιστικό ή εκ των υστέρων έλεγχο εγγράφων. Τέλος, σημειώνεται ότι για την πραγματοποίηση ενός τέτοιου ελέγχου συστήνεται αρμόδια ομάδα, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον δυο υπαλλήλους του τελωνείου, εκ των οποίων κάποιος χρήζεται επικεφαλής της όλης διαδικασίας.

Οι *εκ των υστέρων έλεγχοι εγγράφων* είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν σε όλα τα παραστατικά που κατέχει κάποιος εισαγωγές ή εξαγωγέας από κάποιο Τελωνείο. Βασικός σκοπός αυτών των ελέγχων είναι η διαπίστωση της τήρησης από μέρους των υπόχρεων και της σωστής συμπλήρωσης όλων των απαραίτητων εγγράφων. Ο χώρος διενέργειας αυτών των ελέγχων είναι το τελωνείο, όπου ο ελεγχόμενος υποχρεούται να προσκομίσει τα απαραίτητα χαρτιά.

Τέλος, ο *εκ των υστέρων λογιστικός έλεγχος* αναφέρεται σε εκείνον τον έλεγχο που διενεργεί ένα αρμόδιο κλιμάκιο τελωνειακών υπαλλήλων σε μια επιχείρηση, προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσο η συγκεκριμένη επιχείρηση έχει προβεί στις απαραίτητες καταχωρήσεις στα λογιστικά της βιβλία, όπως αυτές προβλέπονται από τα έγγραφα που έχει λάβει από τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων της. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο έλεγχος αυτός, κατά κανόνα, λαμβάνει χώρα μετά από προειδοποίηση και σχετική ενημέρωση της επιχείρησης, προκειμένου να είναι σε θέση ο ελεγχόμενος να συγκεντρώσει όλες εκείνες τις απαραίτητες πληροφορίες, προκειμένου να αποδείξει την ορθότητα των ισχυρισμών του. Ωστόσο, αυτό δεν είναι δεσμευτικό για τις τελωνειακές αρχές, καθώς αν αυτές θεωρούν ότι είναι προς το δημόσιο συμφέρον η απροειδοποίητη έκκληση για εκ των υστέρων λογιστικό έλεγχο σε μια εταιρία, τότε μπορούν να προβούν σε αυτό χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με τον επιχειρηματία (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2015).

Από την άλλη πλευρά, η άλλη μεγάλη ομάδα εκ των υστέρων ελέγχων είναι οι *έλεγχοι δίωξης*. Από αυτούς, οι πλέον συνηθισμένοι είναι οι *εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι δίωξης*, οι οποίοι είναι δυνατόν να λάβουν χώρα είτε στον χώρο του τελωνείου, μετά το τέλος της προβλεπόμενης διαδικασίας ελέγχου, είτε, όμως και σε χώρο εκτός του τελωνείου. Ο βασικός σκοπός των ελέγχων αυτών είναι η ύπαρξη διαφόρων λαθραίων εμπορευμάτων ή ναρκωτικών ουσιών ή αντικειμένων «μαϊμού». Εξυπακούεται ότι οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να είναι αιφνιδιαστικοί, προκειμένου να είναι σε θέση να αποφέρουν τα μέγιστα δυνατά οφέλη για το δημόσιο συμφέρον.

Οι *εκ των υστέρων έλεγχοι προσώπων* έχουν και αυτοί ως στόχο τον εντοπισμό παράνομων προϊόντων και ναρκωτικών από διερχόμενους από τα τελωνεία πολίτες, ενώ, τέλος, οι *εκ των υστέρων φυσικοί έλεγχοι μεταφορικών μέσων* στοχεύουν και αυτοί σε παρόμοια αποτελέσματα.

2.4. Η ανάλυση κινδύνων των Τελωνείων

Η ανάλυση κινδύνων των Τελωνείων πραγματοποιείται από τις αρμόδιες Τελωνειακές Αρχές και συγκεκριμένα, από το Τμήμα Στρατηγικής Τελωνειακών Ελέγχων και Διαχείρισης Πληροφοριών. Το τμήμα αυτό θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογεί τους ενδιαφερόμενους, κάνοντας χρήση συγκεκριμένων εργαλείων διαχείρισης και εκτίμηση κινδύνων, όπως είναι για παράδειγμα, οι βάσεις δεδομένων TAXUD (European Commission Directorate-General for Taxation and Customs Union) και OLAF (European Anti-Fraud Office) (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2016).

Επιπλέον, μέσω της εφαρμογής του ICISnet θα πρέπει το εκάστοτε Τελωνείο να είναι σε θέση να εκμεταλλευτεί όλες τις τεχνολογικές δυνατότητες που του προσφέρονται, προκειμένου να είναι σε θέση να αναλύσει και να διαχειριστεί τους κινδύνους από τους διερχόμενους από αυτά. Στην συνέχεια, παρουσιάζεται ο πίνακας ο οποίος καθορίζει τα βασικά κριτήρια επικινδυνότητας, με βάση τα οποία θα πρέπει να δημιουργείται το προφίλ των ενδιαφερόμενων από τις αρμόδιες τελωνειακές υπηρεσίες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες του πίνακα που ακολουθεί, είναι σημαντικό τόσο το προφίλ των ενδιαφερόμενων, όσο και άλλα στοιχεία, όπως είναι για παράδειγμα, η χώρα καταγωγής του και η δασμολογική του κατάταξη.

Πίνακας 6. Κριτήρια Επικινδυνότητας

<i>Κριτήρια Επικινδυνότητας</i>
1. Προφίλ συναλλασσόμενου
2. Δασμολογητέα / Στατιστική Αξία
3. Δασμολογική κατάταξη
4. Χώρα καταγωγής
5. Προτιμησιακή καταγωγή
6. Δασμολογική ποσόστωση
7. Δασμοί αντιντάμπινγκ και αντισταθμιστικοί δασμοί
8. Εμπορεύματα που υπόκεινται σε απαγορεύσεις/περιορισμούς
9. Εμπορεύματα πνευματικής ιδιοκτησίας
10. Έλεγχος δηλωτικών στα οποία έχει συμπληρωθεί η θέση «Ειδικές Μνείες» με τον κωδικό 90900
11. Έλεγχος εμπρόθεσμης υποβολής της Συνοπτική Διασάφηση Εισόδου (ENS - Entry Summary Declaration)

Πηγή : Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε), 2015.

Ειδικά για το προφίλ του συναλλασσόμενου, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα εξής χαρακτηριστικά (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, 2015) :

- I. Κατά πόσο ο ενδιαφερόμενος είναι νέος συναλλασσόμενος, ο οποίος εμφανίζεται για πρώτη φορά στο Τελωνείο
- II. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το ιστορικό των τελωνειακών παραβάσεων του συγκεκριμένου ατόμου, εφόσον βέβαια,

υπάρχουν τέτοιες καταχωρημένες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης στις προβλεπόμενες τελωνειακές διαδικασίες

- III. Ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει να προσμετράτε είναι τα αποτελέσματα των προηγούμενων τελωνειακών ελέγχων που ενδεχομένως του έχουν γίνει. Σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει το αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών να είναι τουλάχιστον «Καλώς».
- IV. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνεται γνωστή στους τελωνειακούς υπαλλήλους και η όποια εμπορική δραστηριότητα του ενδιαφερόμενου, ακόμη κι αν δεν σχετίζεται άμεσα με την δραστηριότητα για την οποία αυτός ελέγχεται.
- V. Θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι γνωστή στους τελωνειακούς υπαλλήλους η διαδρομή που ακολουθείται κάθε φορά από τον ενδιαφερόμενο.
- VI. Η γνώση του κατά πόσο το συγκεκριμένο άτομο είναι χρηματοπιστωτικά φερέγγυο είναι επίσης σημαντικό στοιχείο αξιολόγησης του κινδύνου.
- VII. Τέλος, η τήρηση των προθεσμιών είναι ένα ακόμη στοιχείο που θα πρέπει να προσμετρηθεί για την εκτίμηση του προφίλ ενός ατόμου.

Εξάλλου, το θέμα των κινδύνων που ελλοχεύουν στα Τελωνεία απασχολεί ιδιαίτερα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), καθώς ειδικά τα τελευταία χρόνια, η απειλή της τρομοκρατίας είναι ορατή σε όλη την επικράτεια της ηπείρου. Για τον λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ήδη από το 2013 ανακοίνωση με θέμα την διαχείριση των τελωνειακών κινδύνων. Σύμφωνα με την ανακοίνωση αυτή, οι βασικότεροι λόγοι για τους οποίους μέχρι την στιγμή της έκδοσης της ανακοίνωσης, τα Ευρωπαϊκά Τελωνεία παρουσίαζαν μη ικανοποιητικά αποτελέσματα στο θέμα της ασφάλειας είναι οι παρακάτω (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013):

- ✓ Η μη ικανοποιητική ποιότητα των δεδομένων που έχουν στην διάθεση τους τα Τελωνεία, η οποία στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στις μη ακριβείς πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στην Συνοπτική Διασάφηση Εισόδου (ENS)
- ✓ Η μη επαρκής εξάπλωση των ασφαλών εφοδιαστικών αλυσίδων, η οποία κυρίως οφείλεται στο ότι δεν υπάρχει ένα συνολικό δίκτυο μέσα στην

Ευρωπαϊκή Ένωση παροχής πιστοποιήσεων που δεν σχετίζονται μόνο με τις οικονομικές δράσεις.

- ✓ Οι δυσκολίες εφαρμογής πανομοιότυπων λειτουργικών μεθόδων από τα ευρωπαϊκά τελωνεία, καθώς καθένα από αυτά διαθέτει διαφορετικές εκτελεστικές ικανότητες, αλλά και διαφορετικό όγκο εργασιών

Σε κάθε περίπτωση, μέσω της ορθής διαχείρισης των κινδύνων, η οποία θα πρέπει να στηρίζεται αφενός στην ποιότητα και την διαθεσιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών και αφετέρου στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των διαφορών αναφορικά με τα διαφορετικά επίπεδα χειρισμού των κρίσιμων καταστάσεων από την εκάστοτε τελωνειακή αρχή, είναι πρόδηλο ότι θα επέλθει η βελτίωση των επίπεδων ασφάλειας στα ευρωπαϊκά τελωνεία. Η βασική αρχή που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πάντως, στηρίζεται στην ανάγκη να δοθεί βαρύτητα στην εκ των προτέρων εκτίμηση των κινδύνων αφενός και στην άμεση παρέμβαση όλων των αρμόδιων φορέων, όπου απαιτείται, αφετέρου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013).

3. Η έκταση του λαθρεμπορίου και τα βασικότερα είδη

3.1. Εισαγωγικά στοιχεία

Οι Εθνικές Τελωνειακές και Συνοριακές Υπηρεσίες Ελέγχου, εκτός του ελεγκτικού τους ρόλου, επιτελούν και ένα παράλληλο ρόλο που σχετίζεται με την διευκόλυνση των ροών του νόμιμου εμπορίου, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να αποτρέπουν το παράνομο εμπόριο. Το παράνομο εμπόριο περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που δημιουργούν την έννοια της μαύρης αγοράς. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ έχει ορίσει το παράνομο εμπόριο ως :

«Το σύνολο του χρήματος, των αγαθών και της συνολικής αξίας που αποκτήθηκε από παράνομη και γενικά [ή συνήθως θεωρούμενη] ανήθικη δραστηριότητα» που δημιουργεί οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές ή πολιτικές βλάβες (World Economic Forum, 2012, σελ. 1).

Η διαδικασία την οποία εφαρμόζουν κατά κανόνα οι παράνομοι έμποροι, με την οποία μεταφέρουν και διανέμουν τα προϊόντα τους στην αγορά είναι γνωστή ως «διακρατικό λαθρεμπόριο». Η υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC – United Nations Office in Drugs and Crime) εκτιμά ότι η αξία του παγκόσμιου εμπορίου ναρκωτικών κυμαίνεται μεταξύ 350 και 425 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως (UNODC, 2012). Από την άλλη πλευρά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι η άμεση απώλεια τελωνειακών εσόδων για τα λαθραία τσιγάρα ανέρχεται περίπου σε 10 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008). Εξάλλου, σύμφωνα με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για θέματα αφοπλισμού, η παγκόσμια αγορά όπλων ανέρχεται περίπου σε 60 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, εκ των οποίων το 10-20% εκτιμάται ότι διατίθεται παράνομα (UNODA – United Nations Office for Disarmament Affairs, 2012).

Η εμπορία απειλούμενων με εξαφάνιση ζώων και η εμπορία παράνομων προϊόντων που προέρχονται από αυτά, όπως είναι για παράδειγμα, το ελεφαντόδοντο, τα δέρματα τίγρεων και τα κέρατα ρινόκερου, εκτιμάται σε περίπου 19

δισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α. ετησίως. Το λαθρεμπόριο παράνομων μεταναστών αποτελεί μια τεράστια «επιχειρηματική» δραστηριότητα για πολλές εγκληματικές οργανώσεις, καθώς εκμεταλλεύονται την ανάγκη των ανθρώπων για μετανάστευση και χρεώνουν τις παράνομες υπηρεσίες τους προκειμένου να εισάγουν παράνομα μετανάστες τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Keefe, 2011).

Λόγω του μυστικού χαρακτήρα και της έλλειψης επαληθεύσιμων στοιχείων σχετικά με το παράνομο εμπόριο, είναι δύσκολο να υπολογιστεί με απόλυτη ακρίβεια το μέγεθος του λαθρεμπορίου, ωστόσο οι περισσότεροι Τελωνειακοί, Συνοριακοί και υπεύθυνοι επιβολής του Νόμου, πολιτικοί και ακαδημαϊκοί συμφωνούν ότι τα οικονομικά αποτελέσματα του παράνομου είναι ιδιαίτερα σημαντικά και η απώλεια των εσόδων που σχετίζεται με αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική. Οι Τελωνειακοί και Συνοριακοί Φύλακες είναι επιφορτισμένοι με ένα τεράστιο καθήκον, το οποίο σχετίζεται με την διατάραξη των ροών του παγκόσμιου λαθραίου εμπορίου και με την προάσπιση των νόμιμων εμπορικών δραστηριοτήτων. Στην συνέχεια του κεφαλαίου αυτού, λαμβάνει χώρα μια συνοπτική παρουσίαση των σημαντικότερων κλάδων του λαθρεμπορίου παγκοσμίως, παράλληλα με την προσπάθεια αποτίμησης της αξίας της κάθε παράνομης δραστηριότητας.

Οι τελωνειακές αρχές, το παράνομο εμπόριο και το λαθρεμπόριο μοιράζονται μια κοινή ιστορία. Στην Αγγλία του 13ου αιώνα, το λαθρεμπόριο μαλλιού εξαπλώθηκε σύντομα μετά την ίδρυση από τον Βασιλιά Edward I ενός εθνικού τελωνειακού οργανισμού για να εισπράξει δασμούς για εμπορεύματα (Williams, 1959). Εξάλλου, ο John Jacob Astor έγινε ο πρώτος εκατομμυριούχος της Αμερικής με την δραστηριότητα του στο λαθρεμπόριο παράνομου αλκοόλ, παραβιάζοντας την πρώτη απαγόρευση του Αμερικανικού αλκοόλ στις αρχές του 1800 (Andreas, 2013). Η ιστορία της πολιτικής οικονομίας έδειξε ότι η απαγόρευση ή ο περιορισμός ορισμένων μορφών εμπορίου συχνά δημιουργεί οικονομικά κίνητρα και ευκαιρίες για παράνομη εμπορική δραστηριότητα και λαθρεμπόριο. Οι επιχειρηματίες που εμπλέκονται στο παράνομο εμπόριο δρουν ευκαιριακά από τη φύση τους και επιδιώκουν να εκμεταλλευτούν ευκαιρίες στην αγορά που εμφανίζονται κυρίως με την μορφή του λεγόμενου «κανονιστικού αρμπιτράζ», προκειμένου να αποκομίσουν το μεγαλύτερο δυνατό οικονομικό όφελος.

Στην συνέχεια, παρουσιάζονται στοιχεία από την ετήσια έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (Π.Ο.Τ.) για το 2013, σχετικά με τις κατηγορίες οι οποίες αποτελούν τις πλέον δημοφιλείς στο διεθνές λαθρεμπόριο. Αξίζει να σημειωθεί ότι η δεύτερη στήλη του πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζει τον αριθμό των κατασχεθέντων τεμαχίων από την παρανόμως διακινηθείσα ποσότητα προϊόντος και η τρίτη στήλη δείχνει την αξία των κατασχεθέντων προϊόντων, εκφρασμένη σε δολάρια Η.Π.Α..

Πίνακας 7. Οι βασικότερες κατηγορίες προϊόντων που αποτέλεσαν αντικείμενο λαθρεμπορίου για το 2013 και η χρηματική τους αξία.

Προϊόν	Ποσότητα σε τεμάχια	Αξία σε δολάρια ΗΠΑ
Φαρμακευτικά προϊόντα	2.325.245.466	19.388.693
Ηλεκτρονικά προϊόντα	470.821.728	74.551.410.
Άλλα	95.245.873	56.865.587
Προϊόντα φαγητού	50.338.796	5.715.238
Ρούχα	32.877.929	115.400.776
Ανταλλακτικά	17.957.325	13.945.339
Τσιγάρα	17.636.183	21.819
Αξεσουάρ	10.079.064	229.781.652
Παιχνίδια	5.750.377	28.882.956
Κοσμήματα	5.663.822	65.590.057
Κινητά τηλέφωνα	3.783.787	24.427.504
Παπούτσια	3.139.816	112.530.010
Η/Υ	2.227.604	22.461.541
Είδη μπάνιου	1.716.023	7.916.642
Ρολόγια	1.510.171	229.694.582
Πορνογραφικό υλικό	736.330	6.112.419

Αναψυκτικά	11.580	22.168
Αλκοόλ	9.864	179.522

Πηγή : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2013.

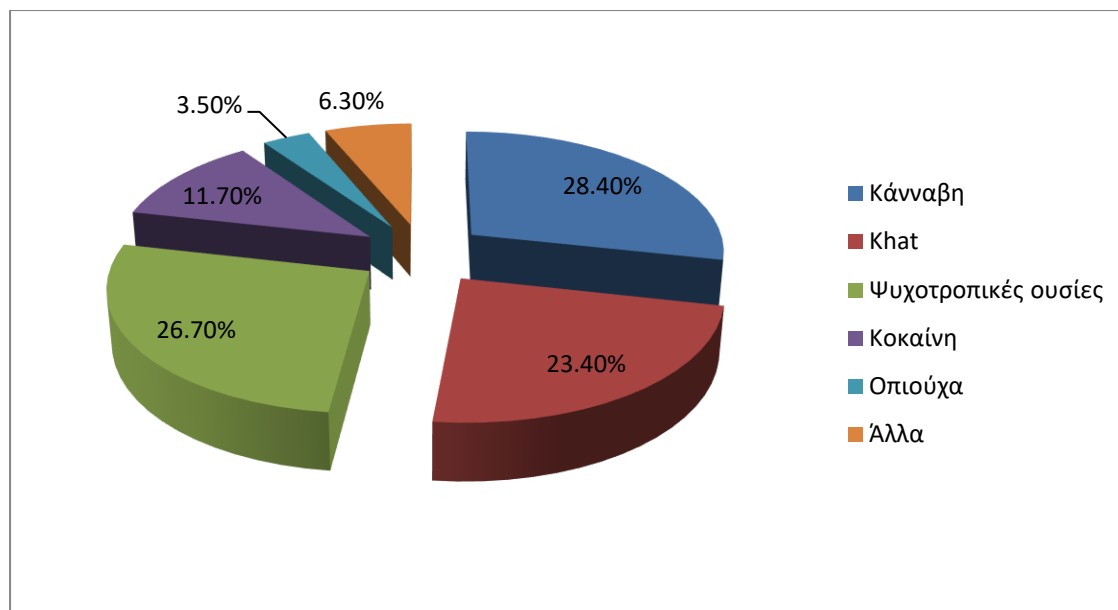
3.2. Η αγορά των παράνομων ναρκωτικών

Η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, όπως η ηρωίνη, η κοκαΐνη και άλλες ψυχοδραστικές χημικές ουσίες, αποτελεί σημαντική δραστηριότητα για τις διεθνικές εγκληματικές οργανώσεις. Το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών έχει ένα μεγάλο κόστος για την υγεία και την κοινωνία εν γένει. Τα τελευταία χρόνια, το εμπόριο ναρκωτικών φέρεται να ευθύνεται για πάνω από 60.000 θανάτους και 25.000 εξαφανίσεις στο Μεξικό τα τελευταία επτά (7) χρόνια, που οφείλονται στον πόλεμο που ξέσπασε μεταξύ των διαφόρων μεξικανικών ναρκωτικών καρτέλ (Priest, 2013). Η καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου ναρκωτικών αποτελεί σημείο εστίασης πολλών τελωνειακών και συνοριακών υπηρεσιών ελέγχου.

Το εμπόριο παράνομων ναρκωτικών είναι γνωστό ότι είναι η κύρια πηγή κέρδους για οργανωμένα εγκληματικά συνδικάτα. Δεν προκαλεί μόνο ανησυχίες για την υγεία, αλλά και ζητήματα ασφάλειας, καθώς συνδέεται συνήθως με άλλα εγκλήματα που σχετίζονται με τη βία. Βρίσκοντας στην πρώτη γραμμή στην επιβολή των ναρκωτικών, η τελωνειακή κοινότητα αντιμετωπίζει συνεχώς προκλήσεις για την ανίχνευση και την αποτροπή της διακίνησης ναρκωτικών. Παραδοσιακά φάρμακα όπως η κάνναβη, η κοκαΐνη και τα οπιούχα εξακολουθούν να κυριαρχούν στην αγορά φαρμάκων, αλλά η εμπορία συνθετικών ναρκωτικών και διεγερτικών αυξάνεται ανησυχητικά τα τελευταία χρόνια.

Το επόμενο διάγραμμα παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται παγκοσμίως τα διάφορα είδη των ναρκωτικών. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που προέρχονται από το διάγραμμα αυτό, το μεγαλύτερο τμήμα του παράνομου εμπορίου ναρκωτικών αναφέρεται στην κάνναβη, ενώ ακολουθεί η λεγόμενη «φυσική»

κοκαΐνη, η οποία συναντάται με την ονομασία Khat, μαζί με το σύνολο των διαφόρων ψυχοτροπικών ουσιών. Ακολουθεί η κοκαΐνη και τα διάφορα οπιούχα ναρκωτικά.

Διάγραμμα 2. Τα μερίδια των πλέον διαδεδομένων ναρκωτικών στην παγκόσμια αγορά των ναρκωτικών ουσιών.

Πηγή: Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2016. (www.mcoomd.org)

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τον αριθμό των περιπτώσεων κατά τις οποίες τελωνειακοί έλεγχοι από τις αρμόδιες υπηρεσίες των χωρών που συμμετέχουν στον World Customs Organization (W.C.O.), προέβησαν σε κατασχέσεις παράνομων φορτίων τα οποία περιείχαν τα συγκεκριμένα ναρκωτικά. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πίνακα αυτό, το 2016, κατασχέθηκαν πάνω από 12.000 εμπορεύματα που είχαν κάνναβη, ενώ το γεγονός ότι τα εμπορεύματα που περιείχαν διάφορες ψυχοτροπικές ουσίες ξεπέρασαν και αυτά τις 10.000 σημαίνει ότι οι ουσίες αυτές εντοπίζονται κατά κανόνα σε μικρότερες συσκευασίας σε σχέση με τις άλλες ναρκωτικές ουσίες.

Πίνακας 8. Ο αριθμός των κατασχέσεων των εμπορευμάτων που περιείχαν ναρκωτικές ουσίες στα τελωνεία των χωρών του W.C.O., για το 2016.

Ουσία	Αριθμός κατασχέσεων
Κάνναβη	12.543
Khat	9.874
Ψυχοτροπικές ουσίες	10.985
Κοκαΐνη	4.741
Οπιούχα	1.256
Άλλα	2.748
Σύνολο	42.147

Πηγή : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2016.

(www.wcoomd.org)

Επιπλέον, σύμφωνα με πληροφορίες που αλιεύονται μέσα από την ίδια έκθεση, θα πρέπει να σημειωθεί η χώρα στην οποία καταγράφονται τα περισσότερα περιστατικά είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Συγκεκριμένα, στις Η.Π.Α. καταγράφεται με διαφορά ο μεγαλύτερος αριθμός περιπτώσεων κατάσχεσης ναρκωτικών από τις τελωνειακές αρχές μέσα στο 2016, με την πλειοψηφία (96,1%) των περιπτώσεων να αφορά προσπάθειες εισαγωγής. Μετά τις Η.Π.Α., οι μεγαλύτεροι αριθμοί εισαγωγών αναφέρθηκαν σε χώρες της Μέσης Ανατολής. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Σαουδική Αραβία ανέφερε 856 υποθέσεις και το Κατάρ 792 περιπτώσεις.

Όσον αφορά στις εξαγωγές, μόνο τέσσερις χώρες εμφανίζονται ως συνολικά εξαγωγείς προϊόντων ναρκωτικών. Η Νότια Αφρική (74,1%), η Βραζιλία (85,6%), το Ιράν (56,0%) και η Υεμένη (93,4%). Οι τελωνειακές αρχές της Νότιας Αμερικής υπέβαλαν 792 περιπτώσεις στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (Π.Ο.Τ.) το 2016,

εκ των οποίων οι 580 (73,2%) αφορούσαν εξαγωγές. Στην Ανατολική και τη Νότια Αφρική, το 72,6% των 1.313 αναφερόμενων περιπτώσεων αφορούσαν ναρκωτικά για εξαγωγή. Η Γερμανία εμφανίζεται ως η χώρα με τις περισσότερες περιπτώσεις ναρκωτικών υπό διαμετακόμιση, που αντιπροσωπεύουν το 32,1% των περιπτώσεων στη χώρα. Οι περιπτώσεις εσωτερικής κίνησης ήταν οι πλέον διαδεδομένες στις ευρωπαϊκές χώρες, με την Ελβετία (20,9%), την Ισπανία (19,5%) και τη Γερμανία (5,4%) να εμφανίζουν τα μεγαλύτερα μερίδια. Οι Η.Π.Α. είχαν τον μεγαλύτερο αριθμό εσωτερικών υποθέσεων, με 3.670 που αναφέρθηκαν το 2016, αν και αυτό αντιπροσωπεύει μόνο το 1,4% των συνολικών περιπτώσεων για τη χώρα.

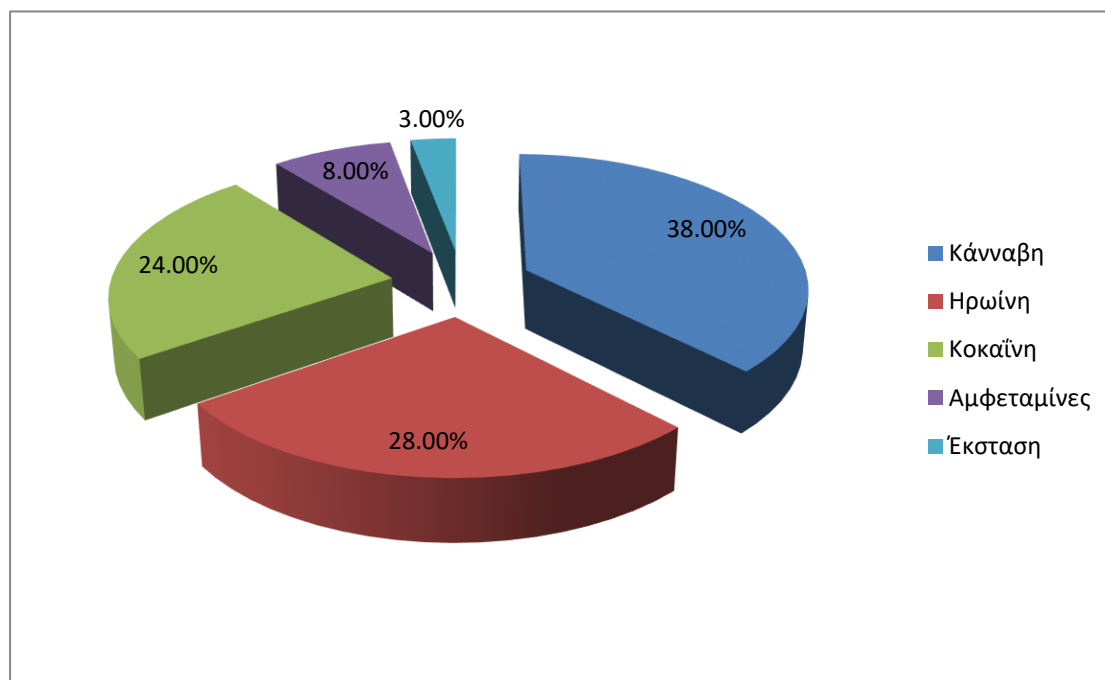
Τέλος, θα πρέπει να λάβει χώρα και η παρουσίαση στοιχείων που αφορούν στην Ευρωπαϊκή παράνομη αγορά των ναρκωτικών ουσιών. Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2016 από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Addiction) και της EUROPOL (European Police Office), η ναρκωτική ουσία που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο στην ευρωπαϊκή αγορά είναι η κάνναβη και ακολουθούν η ηρωίνη και η κοκαΐνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αξία της αγοράς αυτής ξεπερνά σύμφωνα με τους υπολογισμούς των οργανισμών που αναφέρθηκαν προηγουμένως, τα 24 δισεκατομμύρια ευρώ για το 2016. Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τα συνολικά έσοδα του λαθρεμπορίου ναρκωτικών στην Ευρώπη εκφρασμένα σε Ευρώ, ενώ στο διάγραμμα που ακολουθεί, τα μεγέθη είναι εκφρασμένα σε ποσοστά (%).

Πίνακας 9. Η αξία των επιμέρους αγορών ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2016, σε δισεκατομμύρια ευρώ.

Ουσία	Αξία αγοράς ναρκωτικών σε δισεκατομμύρια Ευρώ
<i>Κάνναβη</i>	9,3
<i>Ηρωίνη</i>	6,8
<i>Κοκαΐνη</i>	5,7
<i>Αμφεταμίνες</i>	1,8

Έκσταση	0,7
Σύνολο	24,3

Πηγή : European Monitoring Centre for Drugs and Addiction (EMCDDA) & Europol, 2017.

Διάγραμμα 3. Το μερίδιο των επιμέρους αγορών ναρκωτικών στην Ευρώπη για το έτος 2016.

Πηγή : European Monitoring Centre for Drugs and Addiction & Europol, 2017.

3.3. Το λαθρεμπόριο που σχετίζεται με το περιβάλλον

Το παράνομο εμπόριο στο περιβάλλον συνδέεται τόσο με την ανταλλαγή και την εμπορία απειλούμενων ζώων και φυτών, όσο και με τη διασυνοριακή διακίνηση και διάθεση επικίνδυνων υλικών και τοξικών αποβλήτων. Το παράνομο εμπόριο

απειλούμενων ειδών ποικίλλει και περιλαμβάνει τόσο την εμπορία σπάνιων φυτών και ζώων, όσο και την παράνομη διαχείριση μιας τεράστιας ποικιλίας προϊόντων που προέρχονται από αυτά, συμπεριλαμβανομένων προϊόντων διατροφής, εξωτικών δερμάτινων ειδών, ξύλινων μουσικών οργάνων, ξυλείας και φαρμάκων (Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο Ειδών Άγριας Πανίδας Χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) (CITES, 1975).

Τα τελευταία είκοσι (20) χρόνια, οι διασυνοριακές μετακινήσεις επικίνδυνων αποβλήτων και η διάθεσή τους έχουν γίνει ένα σημαντικό περιβαλλοντικό ζήτημα. Καθώς οι εγκαταστάσεις διάθεσης επικίνδυνων αποβλήτων καθίστανται πιο σπάνιες και πιο δαπανηρές στις ανεπτυγμένες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), τα αναπτυσσόμενα κράτη στην Αφρική και την Ασία έχουν χρησιμοποιηθεί ως βάση για την εναπόθεσή τους. Αυτές οι αναπτυσσόμενες χώρες συχνά δεν έχουν την ικανότητα να αντιμετωπίζουν τα απόβλητα κατά περιβαλλοντικά ορθό τρόπο όπως ορίζεται από το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (U.N.E.P. – United Nations Environment Programme, 1992).

Με άλλα λόγια, το περιβαλλοντικό έγκλημα αναφέρεται σε παράνομες δραστηριότητες, είτε με πράξεις είτε με παραλείψεις, οι οποίες προκαλούν ζημιά ή βλάπτουν το περιβάλλον. Περιλαμβάνουν κατά κανόνα την παράνομη εκμετάλλευση της άγριας χλωρίδας και πανίδας στον κόσμο και το έγκλημα που συνδέεται με τη ρύπανση, το οποίο περιλαμβάνει την εμπορία και διάθεση αποβλήτων και επικίνδυνων ουσιών κατά παράβαση της διεθνούς νομοθεσίας. Τα απόβλητα, οι χημικές ουσίες, οι ουσίες που καταστρέφουν το όζον, τα παράνομα αλιεύματα, η ξυλεία και άλλα δασικά προϊόντα, καθώς και τα ορυκτά, όπως ο χρυσός και τα διαμάντια.

Το περιβαλλοντικό έγκλημα είναι αρκετά διαφοροποιημένο, καθώς είναι δυνατόν να λαμβάνει πολλές και διαφορετικές μορφές. Ο ρυθμός ανάπτυξης του περιβαλλοντικού εγκλήματος είναι αξιοσημείωτος, καθώς έχει καταστεί ο τέταρτος μεγαλύτερος τομέας εγκληματικότητας στον κόσμο σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, ενώ αυξάνεται δύο με τρεις φορές γρηγορότερα από ό,τι η παγκόσμια οικονομία. Σύμφωνα με την INTERPOL (International Criminal Police Organization - Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας) και το U.N.E.P. (United Nations

Environment Programme), οι φυσικοί πόροι που διατίθενται μέσω του παράνομου εμπορίου έχουν συνολική αξία περίπου 258 δισεκατομμύρια δολάρια.

3.4. Τσιγάρα, αλκοόλ και φαρμακευτικά προϊόντα

Οι διακυμάνσεις μεταξύ των διαφόρων φορολογικών και τιμολογιακών δομών των διάφορων εθνών σε νόμιμα βασικά εμπορεύματα όπως το τσιγάρο, το οινόπνευμα και τα φαρμακευτικά ναρκωτικά παρέχουν μεγάλα οικονομικά κίνητρα για διακρατικό λαθρεμπόριο. Το 2000, εκτιμάται ότι μεταξύ 6% και 8,5% της παγκόσμιας κατανάλωσης τσιγάρων ήταν λαθραία (World Bank, 2000). Μόνο στις Η.Π.Α. και στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), ο όγκος του παράνομου εμπορίου εκτιμάται ότι είναι 62 δισεκατομμύρια και 58 δισεκατομμύρια τσιγάρα ετησίως αντίστοιχα (Joossens & Raw, 2008). Εξάλλου, οι τελωνειακές αρχές στη Γερμανία είχαν ένα σημαντικό ζήτημα με το μαζικό λαθρεμπόριο τσιγάρων στα ανατολικά σύνορά τους.

Οι επόμενοι τρεις πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουν ο καθένας από μια διαφορετική διάσταση του προβλήματος της διακίνησης λαθραίων τσιγάρων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Ο πρώτος από αυτούς δείχνει τις χώρες από τις οποίες ξεκινούν τα περισσότερα λαθραία τσιγάρα, με πρώτη να εμφανίζεται στην σχετική λίστα η Ρωσία και να ακολουθούν άλλες χώρες, εκ των οποίων, οι περισσότερες είναι χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).

Ο **πίνακας 10** παρουσιάζει εκείνες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες αποτελούν τις εισόδους στις παράνομες ευρωπαϊκές αγορές τσιγάρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα (**πίνακας 11**) βρίσκεται στην κορυφαία θέση αυτής της λίστας, γεγονός που δείχνει την σημαντικότητα και την σοβαρότητα των τελωνειακών ελέγχων στα Ελληνικά σύνορα. Τέλος, ο **πίνακας 12** παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τις Ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες αποτελούν τον τελικό σταθμό των διακινητών των λαθραίων τσιγάρων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, ο πιο δημοφιλής

προορισμός είναι το Ηνωμένο Βασίλειο και ακολουθούν χώρες, όπως είναι για παράδειγμα η Ιταλία και η Γερμανία.

Πίνακας 10. Οι έντεκα (11) χώρες από τις οποίες ξεκινούν τα περισσότερα εμπορεύματα λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP (Intelligence Top Two Percent) Point Index.

Χώρα	Συνολικοί Βαθμοί
Ρωσία	100
Κίνα	86
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	74
Λευκορωσία	69
Ουκρανία	56
Μολδαβία	42
Λετονία	31
Τουρκία	30
Πολωνία	28
Αίγυπτος	27
Σερβία	27

Πηγή : Transcrime, 2015.

\

Πίνακας 11. Οι δέκα (10) χώρες οι οποίες αποτελούν τα σημαντικότερα σημεία εισόδου στην Ε.Ε. των εμπορευμάτων λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP (Intelligence Top Two Percent) Point Index.

Χώρα	Συνολικοί Βαθμοί
Ελλάδα	100
Ιταλία	63
Πολωνία	49
Ρουμανία	41
Γερμανία	40
Λιθουανία	36
Λετονία	27
Γαλλία	24
Ολλανδία	24
Σλοβενία	20

Πηγή : Transcrime, 2015.

Πίνακας 12. Οι δέκα (10) χώρες στις οποίες καταλήγουν τα περισσότερα εμπορεύματα λαθραίων τσιγάρων, σύμφωνα με τον δείκτη ITTP (Intelligence Top Two Percent) Point Index.

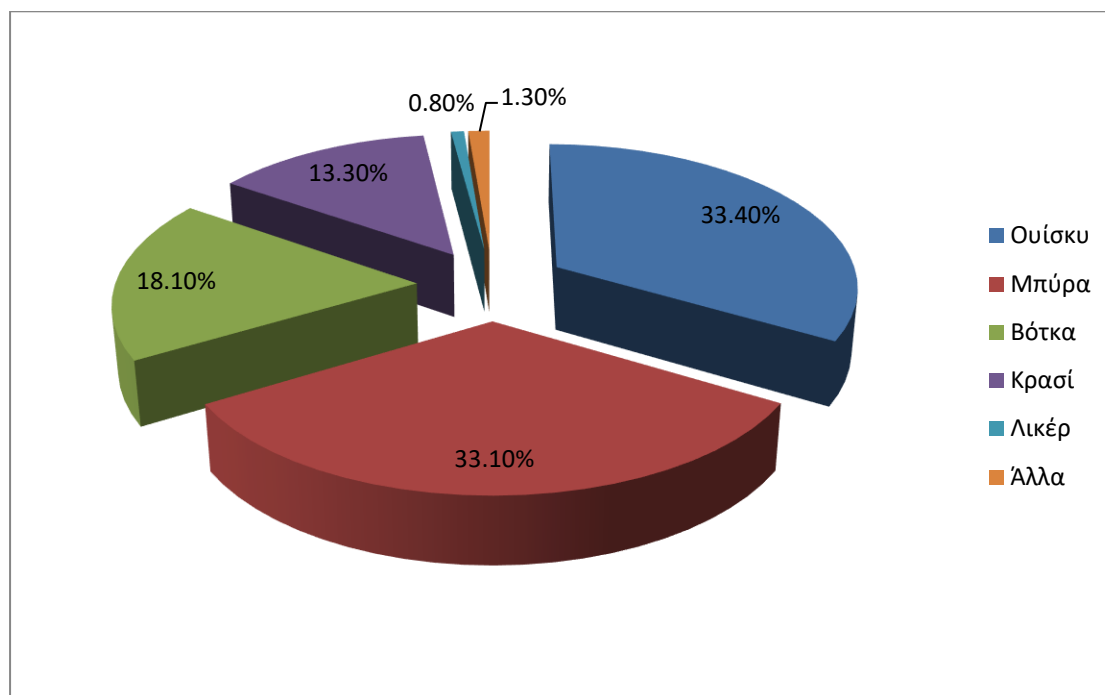
Χώρα	Συνολικοί Βαθμοί
Ηνωμένο Βασίλειο	100
Ιταλία	76
Γερμανία	74
Ρουμανία	70
Ιρλανδία	63
Λετονία	62
Πολωνία	52
Ισπανία	47
Βουλγαρία	44
Γαλλία	39

Πηγή : Transcrime, 2015.

Από την άλλη πλευρά, τα φαρμακευτικά προϊόντα όπως αναλγητικά, αντιβιοτικά, πολυβιταμίνες και αναβολικά στεροειδή είναι δημοφιλή λαθραία προϊόντα. Συγκεκριμένα δε για τις Η.Π.Α., τα καρτέλ των ναρκωτικών του Μεξικού έχουν πλέον εισέλθει στην παράνομη αγορά και θεωρούνται εναλλακτική προσφορά για τα δημοφιλή φάρμακα για τον πόνο, όπως το Oxycontin και το Vicodin.

Τέλος, ειδικά για το λαθρεμπόριο των αλκοολούχων προϊόντων, παρατίθεται το επόμενο διάγραμμα το οποίο περιλαμβάνει τον καταμερισμό των πλέον δημοφιλών προϊόντων που γίνονται αντικείμενο λαθρεμπορίας και που κατάσχονται από τα τελωνεία των χωρών που συμμετέχουν στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων

(Π.Ο.Τ.). Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο διάγραμμα αυτό, η μύρα και το ουίσκι αποτελούν τα σημαντικότερα προϊόντα αυτής της κατηγορίας, ενώ ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά η βότκα και το κρασί.

Διάγραμμα 4. Το μερίδιο των επιμέρους αλκοολούχων προϊόντων που γίνονται αντικείμενο λαθρεμπορίου παγκοσμίως για το 2016.

Πηγή : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2016.

3.5. Παράνομη διακίνηση όπλων και οπλικών συστημάτων

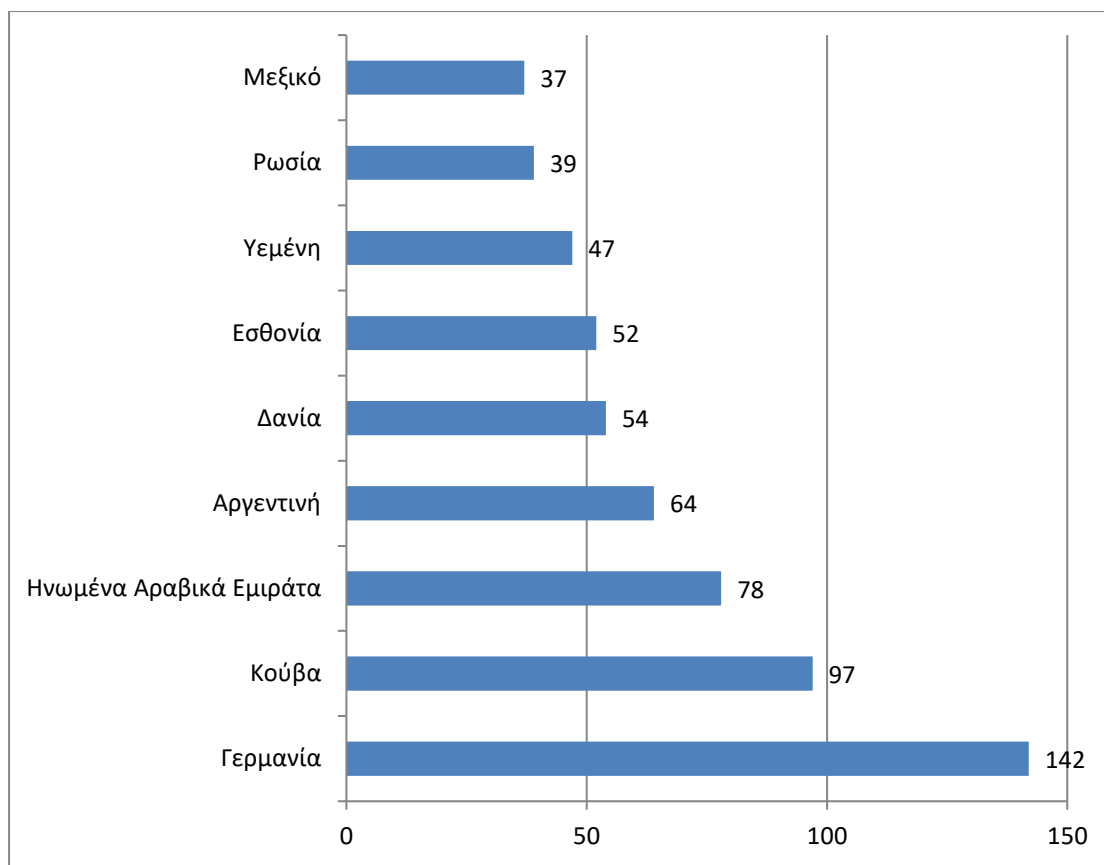
Η Συνθήκη για το εμπόριο όπλων εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών τον Ιούνιο του 2013. Η Συνθήκη καλύπτει το παράνομο εμπόριο αρμάτων μάχης, τεθωρακισμένων πολεμικών οχημάτων, πυροβολικού μεγάλου διαμετρήματος, πολεμικών αεροσκαφών, επιθετικών ελικοπτέρων, πολεμικών

πλοίων, πυραύλων και εκτοξευτών πυραύλων, καθώς και τα φορητά όπλα και το ελαφρό οπλισμό και απαγορεύει στα κράτη μέλη να μεταφέρουν συμβατικά όπλα εάν παραβιάζεται το εμπάργκο όπλων ή εάν προωθούν πράξεις γενοκτονίας, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή εγκλήματα πολέμου (UNODA – United Nations Office for Disarmament Affairs, 2013).

Τα μέλη της Συνθήκης εξετάζουν επίσης το ενδεχόμενο να μην επιτρέψουν την εξαγωγή όπλων, όταν τα όπλα προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν για την παραβίαση των διεθνών νόμων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή να χρησιμοποιηθούν από τρομοκράτες ή το οργανωμένο έγκλημα. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.) διαδραματίζει καίριο ρόλο στην επιχειρησιακή εφαρμογή αυτής της συνθήκης. Ωστόσο, αν και υπάρχουν όλοι αυτοί οι περιορισμοί στην χρήση των όπλων, το λαθρεμπόριο όπλων υφίσταται.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο το 2016, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.) κατέγραψε συνολικά 5.034 κατασχέσεις. Από τις περιπτώσεις αυτές, το 18% περίπου αφορούσε στην κατάσχεση όπλων και πιστολιών, ενώ το 6% αφορούσε σε κατασχέσεις οπλικών συστημάτων τα οποία δεν ήταν συναρμολογημένα. Ωστόσο, οι περισσότερες κατασχέσεις αφορούσαν κυρίως πυρομαχικά.

Το επόμενο διάγραμμα παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τις χώρες στις οποίες σημειώθηκαν οι περισσότερες περιπτώσεις λαθραίας διακίνησης όπλων και πυρομαχικών από τα κατά τόπους τελωνεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία του διαγράμματος αυτού, οι χώρες με τα περισσότερα περιστατικά ήταν η Γερμανία και η Κούβα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι για λόγους που ξεπερνούν τους σκοπούς της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, οι Η.Π.Α. εξαιρούνται από την λίστα αυτή, καθώς σημειώνουν τουλάχιστον 1.319 υποθέσεις κατάσχεσης οπλικού εξοπλισμού.

Διάγραμμα 5. Οι χώρες εκτός των Η.Π.Α. με τα περισσότερα περιστατικά κατάσχεσης οπλισμού από τις τελωνειακές αρχές.

Πηγή : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2016.

3.6. Το λαθρεμπόριο μεταναστών

Όπως σημειώθηκε και σε άλλο σημείο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, η παράνομη διακίνηση μεταναστών δεν αποτελεί αντικείμενο της εργασίας, καθώς αποτελεί από μόνο του το θέμα αυτό μια ξεχωριστή πτυχή, η οποία θα πρέπει να μελετάται ξεχωριστά. Ωστόσο, στο σημείο αυτό θα λάβει χώρα μια σύντομη αναφορά στο πρόβλημα, καθώς αναφέρεται και στις ετήσιες εκθέσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (Π.Ο.Τ.).

Αυτή η μορφή λαθρεμπορίου αποτελεί σε κάθε περίπτωση μια κερδοφόρα δραστηριότητα για τις διεθνικές εγκληματικές οργανώσεις. Το άρθρο 3 (α) του «Πρωτοκόλλου του Ο.Η.Ε. για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου μεταναστών» (UNODC – United Nations Office in Drugs and Crime, 2004) ορίζει το «λαθρεμπόριο μεταναστών» ως εκείνη την «προμήθεια», προκειμένου να αποκτηθεί, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος, μέσω της παράνομης εισόδου ενός προσώπου σε ένα συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο το πρόσωπο δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος» και το άρθρο 3 στην δεύτερη παράγραφο του ορίζει την παράνομη είσοδο σε μια χώρα ως την διέλευση των συνόρων χωρίς την συνοδεία της κατάλληλης άδειας και των απαραίτητων ταξιδιωτικών εγγράφων (UNODC – United Nations Office in Drugs and Crime, 2004).

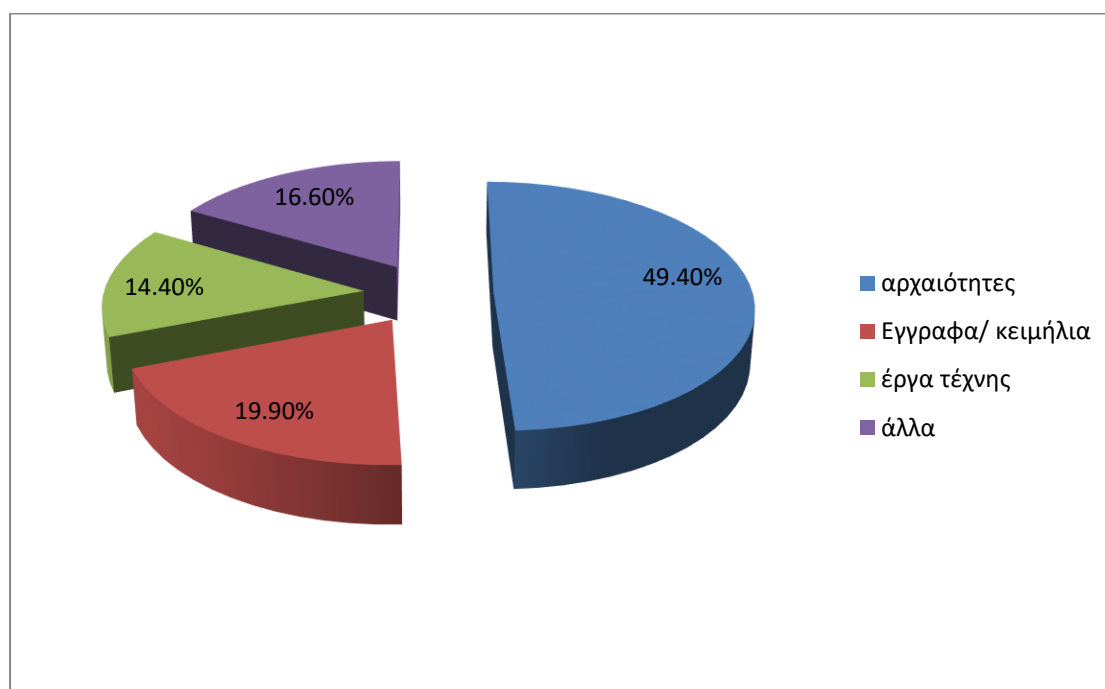
Χώρες όπως η Τουρκία, η Σερβία, η Βουλγαρία, η Λιβύη, το Μαρόκο, ο Παναμάς και το Μεξικό είναι γνωστές για τις παράνομες δραστηριότητες, οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε αυτές, με σκοπό την διέλευση των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις Η.Π.Α.. Οι υπάλληλοι στον τομέα των τελωνείων και της μετανάστευσης έχουν επιβαρυνθεί από την εισροή παράνομων μεταναστών και την ανίχνευση των οργανωμένων ομάδων λαθρεμπορίου που είναι υπεύθυνοι για την διαίωνιση αυτής της κατάστασης.

3.7. Το λαθρεμπόριο έργων τέχνης

Το παράνομο εμπόριο τέχνης και πολιτιστικών αντικειμένων περιλαμβάνει προϊόντα αρχαιολογικής ανασκαφής, στοιχεία ιστορικών μνημείων, αντίκες άνω των 100 ετών, όπως είναι, για παράδειγμα, διάφορα παλιά νομίσματα και σφραγίδες, αντικείμενα εθνολογικού ενδιαφέροντος και καλλιτεχνικά έργα που περιλαμβάνουν έργα ζωγραφικής, γλυπτά, ιστορικά βιβλία, κινηματογραφικά, φωτογραφικά, ηχητικά αρχεία, αλλά έπιπλα και μουσικά όργανα (UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 1970).

Τυπικά, η προσφορά μαύρης αγοράς για πολιτιστικά αντικείμενα προέρχεται από κλοπή ή ληλασία. Τα αντικείμενα είναι συχνά αυτά που ανακαλύφθηκαν σε αρχαιολογικές ανασκαφές και στη συνέχεια μεταφέρθηκαν διεθνώς μέσω μεσάζοντος σε συχνά ανυποψίαστους συλλέκτες, μουσεία, αντιπροσώπους και καταστήματα δημοπρασιών.

Το επόμενο διάγραμμα παρουσιάζει την κατανομή των σημαντικότερων κατηγοριών έργων τέχνης ανάμεσα στις περιπτώσεις κατασχέσεων τους από τις τελωνειακές υπηρεσίες ανά τον κόσμο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του διαγράμματος αυτού, σχεδόν μια στις δυο περιπτώσεις λαθρεμπορίας αυτής της κατηγορίας αφορά σε πάσης φύσεως αρχαιότητες.

Διάγραμμα 6. Το μερίδιο των κατηγοριών αντικειμένων τέχνης που γίνονται αντικείμενο λαθρεμπορίου παγκοσμίως για το 2016.

Πηγή : Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (Π.Ο.Τ.), 2016.

3.8. Πολιτικές για την πάταξη των λαθραίων αγορών.

Πριν την ολοκλήρωση του κεφαλαίου αυτού, κρίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά και στις σημαντικότερες πολιτικές, οι οποίες έχουν υιοθετηθεί από τα περισσότερα κράτη, προκειμένου να αποτραπεί η λαθρεμπορία. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πολιτικές που περιλαμβάνονται στον πίνακα που ακολουθεί, έχουν δημιουργηθεί από διεθνείς οργανισμούς εγνωσμένου κύρους και αξίας, όπως είναι για παράδειγμα ο Ο.Η.Ε. και η UNESCO.

Πίνακας 13. Παράνομες αγορές και συναφείς πολιτικές

Αγορά	Πολιτικές
<i>Ναρκωτικά</i>	Ενιαία Σύμβαση Ναρκωτικών (1961). Η Σύμβαση για τα ψυχοτρόπα φάρμακα (1971). Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών (1988).
<i>Περιβάλλον</i>	Η Σύμβαση για το εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES). Το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ODS - ozone-depleting substances). Η Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και τη διάθεσή τους. Η Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμοονους οργανικούς ρύπους (POPs - persistent organic pollutants). Η Σύμβαση του Ρότερνταμ για τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση για ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο και το πρωτόκολλο της Καρθαγένης για τη βιοασφάλεια.
<i>Τσιγάρα</i>	Σύμβαση-πλαίσιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (Π.Ο.Υ.) για τον έλεγχο του καπνού.

<p><i>Όπλα</i></p>	<p>Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για θέματα αφοπλισμού (Συνθήκη για το εμπόριο όπλων).</p> <p>Τα ψηφίσματα 1373 και 1456 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.</p> <p>Η σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (Π.Ο.Τ.) για την εισαγωγή στις εθνικές στατιστικές ονοματολογιών των υποδιαίρεσεων για τη διευκόλυνση της παρακολούθησης και του ελέγχου.</p> <p>Ο έλεγχος των προϊόντων που καθορίζονται στο Πρωτόκολλο σχετικά με τα πυροβόλα όπλα που καλύπτονται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος,</p> <p>Η σύσταση του Π.Ο.Ε. (Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου) σχετικά με το Πρωτόκολλο κατά της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των μερών τους και των εξαρτημάτων τους και των πυρομαχικών τους, που συμπληρώνει τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος.</p>
<p><i>Μετανάστες</i></p>	<p>Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος.</p> <p>Το Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας προσώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών και το πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών κατά του λαθρεμπορίου μεταναστών δια ξηράς.</p>
<p><i>Τέχνη</i></p>	<p>Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση (UNESCO) σχετικά με τα μέσα απαγόρευσης και πρόληψης της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών (1970).</p>

B. Ερευνητικό Μέρος

4. Η Αποτίμηση των Ελέγχων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο 2012- 2016.

4.1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Στο παρόν κεφάλαιο λαμβάνει χώρα η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Η αλίευση των στοιχείων έγινε κατά κανόνα μέσα από τις ετήσιες απολογιστικές εκθέσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) οι οποίες αναφέρονται και στα αποτελέσματα των τελωνειακών ελέγχων (<https://www.aade.gr>). Αρχικά, γίνεται αναφορά στις ληξιπρόθεσμες οφειλές των Τελωνείων, ενώ στην συνέχεια, παρουσιάζεται ο κύριος όγκος της έρευνας, ο οποίος αναφέρεται στα ποσοτικά και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των τελωνειακών ελέγχων για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

4.2. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των Τελωνείων την περίοδο 2013-2016

Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές των πολιτών προς τα Τελωνεία της χώρας αποτελούν βεβαιωμένες οφειλές, οι οποίες έχουν χρεωθεί στους πολίτες έπειτα από παραβάσεις που διαπιστώθηκαν σε προηγούμενα χρόνια από τους τελωνειακούς υπαλλήλους. Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τα στοιχεία που αναφέρονται σε ληξιπρόθεσμες οφειλές που βεβαιώθηκαν κατά την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, κάθε έτος το ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών προσεγγίζει τα 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Επιπλέον, φαίνεται να υπάρχει μια τάση αύξησης του συνολικού ετήσιου ποσού τα τελευταία χρόνια τόσο λόγω της αύξησης της παραβατικότητας όσο και της δυστοκίας

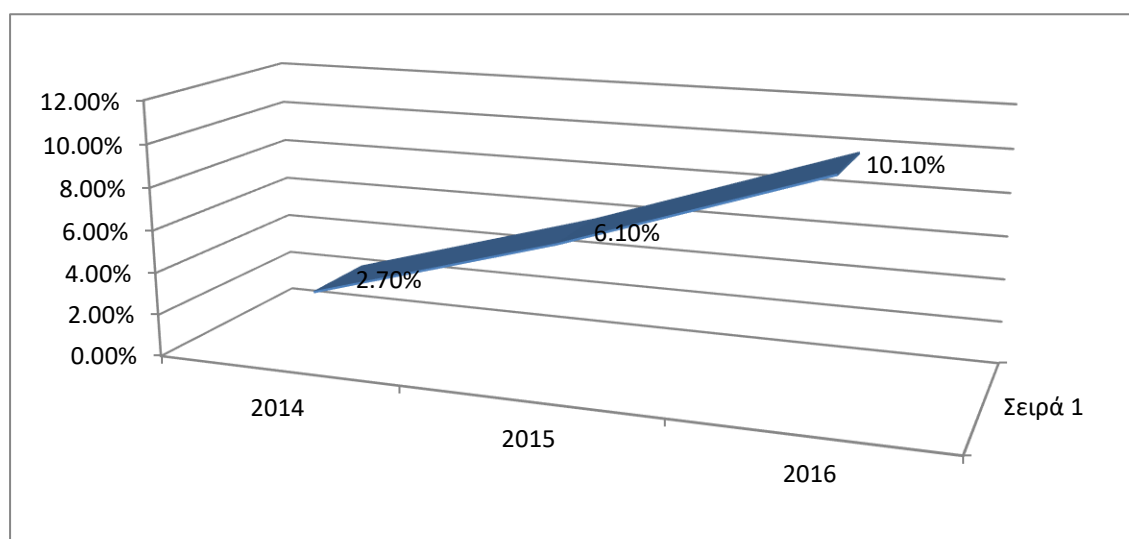
αποπληρωμής αυτών των οφειλών από τους πολίτες λόγω της κρίσης που υπάρχει στην Ελλάδα (μνημόνια).

Πίνακας 14. Ληξιπρόθεσμες οφειλές Τελωνείων για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.

Έτος	Ποσό (σε εκατομμύρια Ευρώ).	Μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος
2013	3.700	
2014	3.801	2,7%
2015	4.031	6,1%
2016	4.439	10,1%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Η τάση που παρατηρήθηκε προηγουμένως μέσα από την μελέτη των στοιχείων του πίνακα, γίνεται περισσότερο εμφανής μέσω της γραφικής αναπαράστασης του ρυθμού ετήσιας αύξησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τα Τελωνεία, όπως αυτή εμφανίζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 7. Η διαχρονική εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014 - 2016

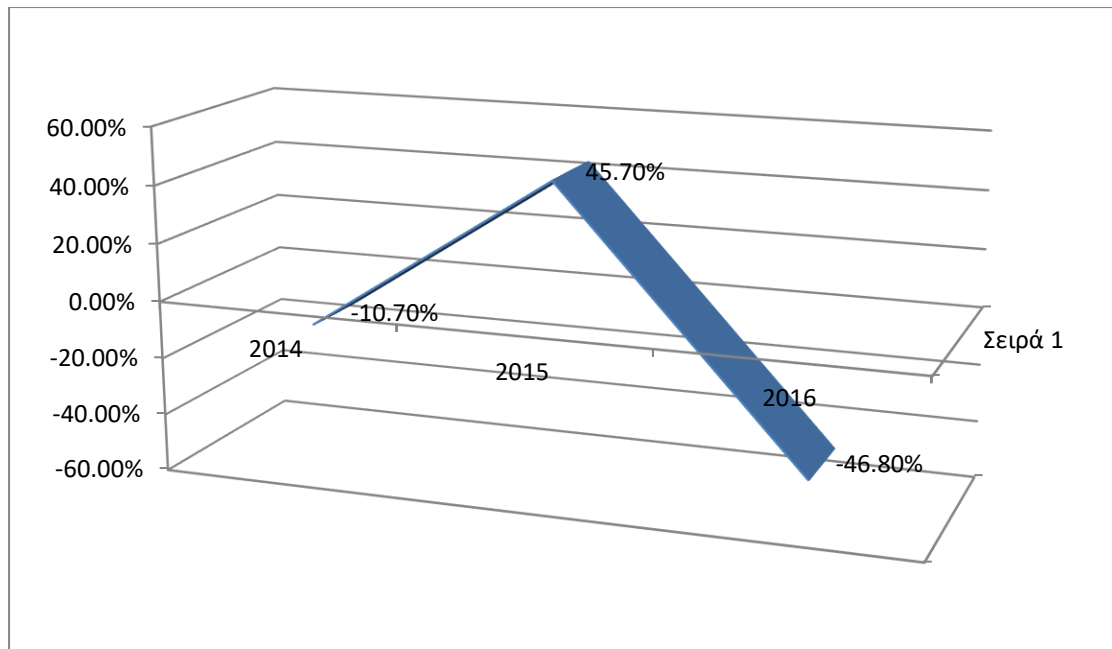
Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την εξέλιξη των εισπράξεων έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών των τελωνείων για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, το ποσό που ετησίως συγκεντρώνεται κυμαίνεται μεταξύ των 26 και των 48 εκατομμυρίων ευρώ. Ωστόσο, ο όγκος του ποσού που τελικά καταβάλλεται δεν φαίνεται να είναι σταθερός, καθώς παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές από έτος σε έτος.

Πίνακας 15. Οι εισπράξεις έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.

Έτος	Ποσό (σε εκατομμύρια Ευρώ)	Μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος
2013	37,5	
2014	33,5	-10,7%
2015	48,8	45,7%
2016	26,1	-46,8%

Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Τα συμπεράσματα αυτά προκύπτουν και από την μελέτη της τάσης της πορείας των εισπράξεων έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, όπως αυτή αποτυπώνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί. Από την μελέτη των στοιχείων του διαγράμματος αυτό προκύπτει το συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να παρατηρηθεί μια συνεχής αυξητική ή αρνητική τάση, καθώς από χρονιά σε χρονιά, τα ποσά που αποπληρώνονται δεν είναι σταθερά.

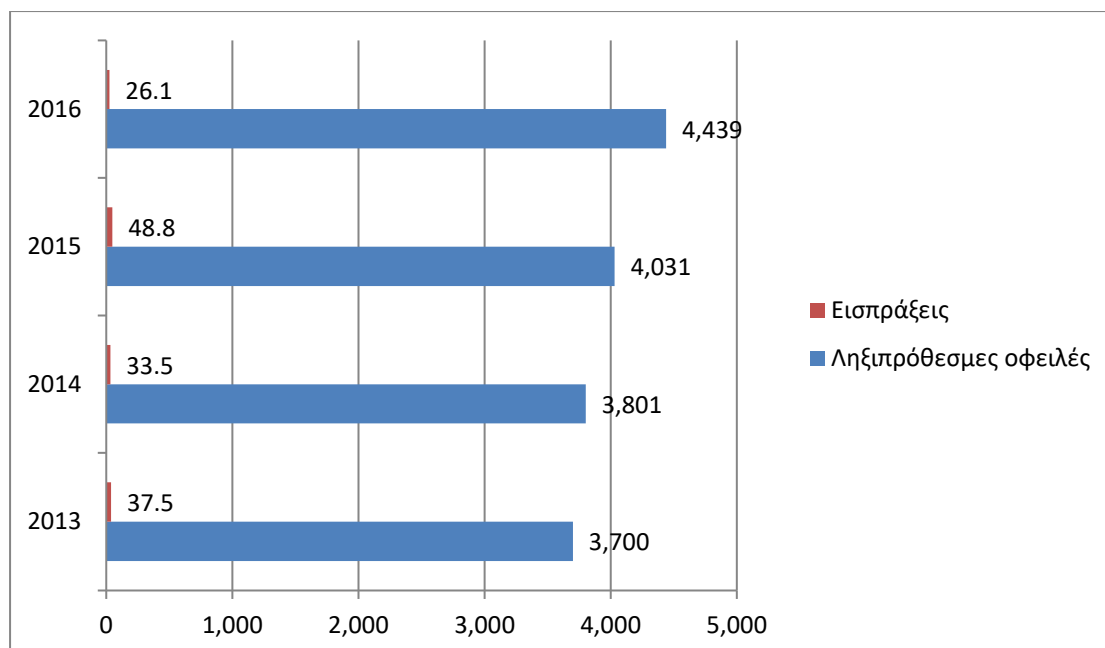

Διάγραμμα 8. Η διαχρονική εξέλιξη των εισπράξεων των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Επιπλέον, η σχέση που συνδέει τα ποσά που καταβάλλονται από τους πολίτες, σε σχέση με τα ποσά που δημιουργούνται από τα Τελωνεία κάθε έτος, ως ληξιπρόθεσμες οφειλές, φαίνεται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθεί. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται σε αυτά, φαίνεται ότι τα ποσά που ετησίως πληρώνονται από τους πολίτες για την κάλυψη των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους στα τελωνεία, αποτελούν ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του 1% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους προς αυτά. Μάλιστα, είναι χαρακτηριστικό ότι το 2016 ο λόγος των δυο μεγεθών δεν ξεπερνά το 0,60%.

Διάγραμμα 9. Οι εισπράξεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, ως ποσό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016.

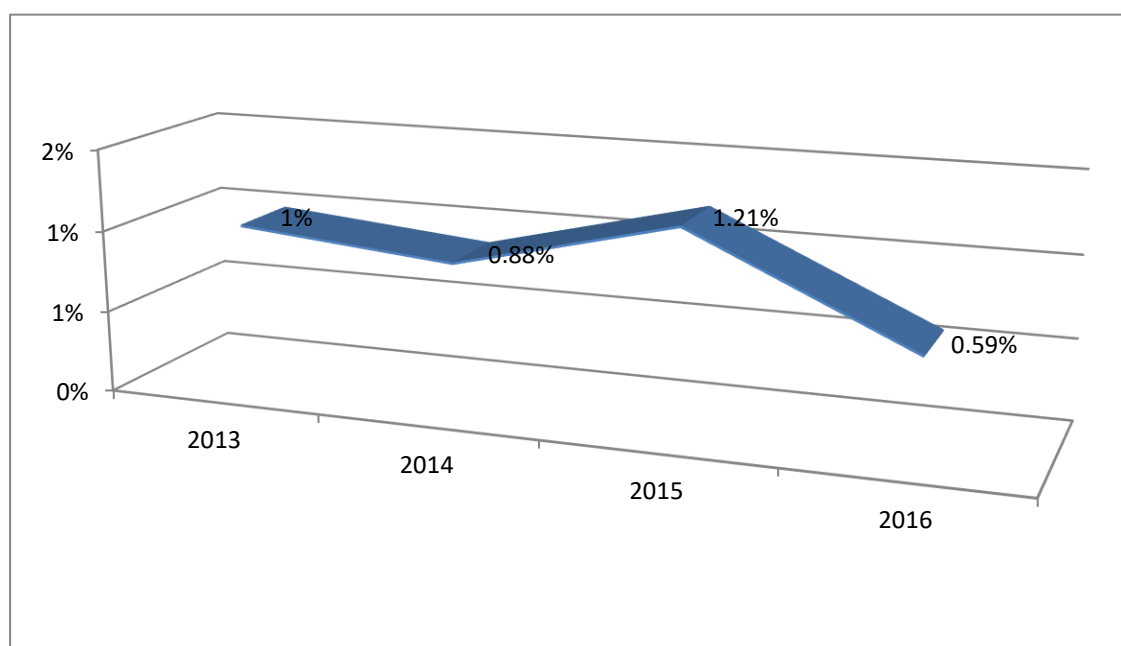
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Πίνακας 16. Οι εισπράξεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, ως ποσοστό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016.

Έτος	Συνολικές Ληξιπρόθεσμες οφειλές	Συνολικές Εισπράξεις επί των ληξιπρόθεσμων οφειλών	Ποσοστό
2013	3.700	37,5	1%
2014	3.801	33,5	0,88%
2015	4.031	48,8	1,21%
2016	4.439	26,1	0,59%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Τα παραπάνω γίνονται εμφανή και με την παρακολούθηση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στο διάγραμμα που ακολουθεί, στο οποίο παρατίθενται γραφικά οι ετήσιοι λόγοι των πληρωμών των πολιτών προς τον όγκο των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων. Είναι εμφανές ότι ο ρυθμός πληρωμής είναι πολύ μικρός, γεγονός που θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από τους αρμόδιους φορείς, σχετικά με τις διαδικασίες βεβαίωσης των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Διάγραμμα 10. Η εξέλιξη των εισπράξεων των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Τελωνείων, ως ποσοστό των Συνολικών Ληξιπρόθεσμων οφειλών από το 2013 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

4.3. Στοιχεία σχετικά με τους ελέγχους των Τελωνείων της περιόδου 2012 - 2016.

4.3.1. Τα συνολικά στοιχεία για τους ελέγχους των Τελωνείων της περιόδου 2012 – 2016

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τα στοιχεία που στάθηκε δυνατόν να αλιευτούν από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και που αναφέρονται στο σύνολο των τελωνειακών ελέγχων που έλαβαν χώρα στην Ελληνική Επικράτεια την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Ωστόσο, πριν τον σχολιασμό των στοιχείων που παρατίθενται παρακάτω θα πρέπει να σημειωθεί μια σημαντική αλλαγή που παρατηρήθηκε στην ακολουθούμενη μεθοδολογία, από την πλευρά του Υπουργείου.

Η αλλαγή αυτή έγκειται στο γεγονός ότι μέχρι το 2014, η ετήσια απολογιστική έκθεση δεν διαχώριζε το είδος των ελέγχων που διατελούσαν τα Τελωνεία και παρουσίαζε ένα συνολικό νούμερο. Από το επόμενο, όμως έτος, οι ετήσιες εκθέσεις αναφέρουν ξεχωριστά στοιχεία για τους εκ των υστέρων ελέγχους και ξεχωριστά στοιχεία για τους προληπτικούς ελέγχους, ενώ δεν δίνεται ένα συνολικό νούμερο. Επιπλέον, στην ετήσια απολογιστική έκθεση της Αρχής για το 2016, για πρώτη φορά δίνονται στοιχεία για τους ελέγχους που διενέργησαν οι Κινητές Ομάδες Ελέγχου. Μάλιστα, αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των ελέγχων αυτών έφτασε τις 8.715, ξεπερνώντας κατά περίπου 70% τον ετήσιο στόχο που είχε τοποθετηθεί στις 5.000 ελέγχους.

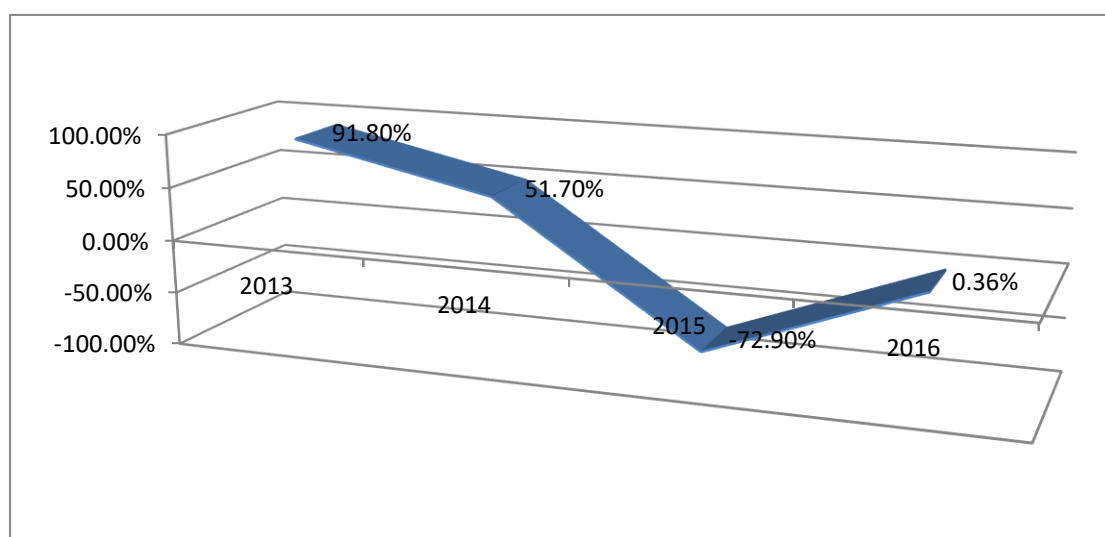
Ο επόμενος, λοιπόν, πίνακας παρουσιάζει τα στοιχεία για το σύνολο των ελέγχων των Ελληνικών Τελωνείων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, ο αριθμός των ελέγχων παρουσίασε μια διαρκή αύξηση από το 2012 μέχρι και το 2014, ενώ στην συνέχεια, παρουσίασε μια εντυπωσιακή μείωση της τάξης του 70%. Η προσαρμογή αυτή συνεχίστηκε και την επόμενη χρονιά, καθώς παρουσίασαν οι έλεγχοι μια οριακή άνοδο.

Πίνακας 17. Το σύνολο των ελέγχων στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.

Έτος	Αριθμός ελέγχων	Μεταβολή
2012	93.795	
2013	179.893	91,8%
2014	272.868	51,7%
2015	74.076	-72,9%
2016	74.345	0,36%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του συνολικού αριθμού των ελέγχων την συγκεκριμένη περίοδο παρουσιάζονται και στο διάγραμμα που ακολουθεί. Έπειτα από την μελέτη των στοιχείων και αυτού του διαγράμματος, είναι εμφανής η διαφορετική προσέγγισης της Πολιτείας στο θέμα της ποσότητας των ελέγχων μετά το 2014, οπότε και μειώνεται σημαντικά το σύνολο των τελωνειακών ελέγχων.

Διάγραμμα 11. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής του συνόλου των τελωνειακών ελέγχων την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016

4.3.2. Το σύνολο των προληπτικών τελωνειακών ελέγχων την περίοδο 2014-2016

Όπως σημειώθηκε και προηγουμένως, η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) από το 2014 και έπειτα παρουσίαζε το σύνολο των ελέγχων, ως το άθροισμα των προληπτικών και των εκ των υστέρων ελέγχων. Για τον λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστούν οι δύο αυτές κατηγορίες ελέγχων για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο ξεχωριστά.

Έτσι, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει το σύνολο των ετήσιων προληπτικών ελέγχων των τελωνειακών αρχών της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, παρατηρείται μια εντυπωσιακή αύξηση του αριθμού τους για το έτος 2016, η οποία οδήγησε σχεδόν στον διπλασιασμό τους. Από την άλλη πλευρά, τα δυο (2) προηγούμενα χρόνια, η συχνότητα των ελέγχων ήταν σχεδόν σταθερή, με μια μικρή μείωση να παρατηρείται κατά το έτος 2015.

Πίνακας 18. Το σύνολο των προληπτικών ελέγχων (ελέγχων δίωξης) στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Έτος	Σύνολο προληπτικών ελέγχων	Ποσοστιαία μεταβολή
2014	39.847	
2015	38.096	-4,1%
2016	66.661	74,9%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

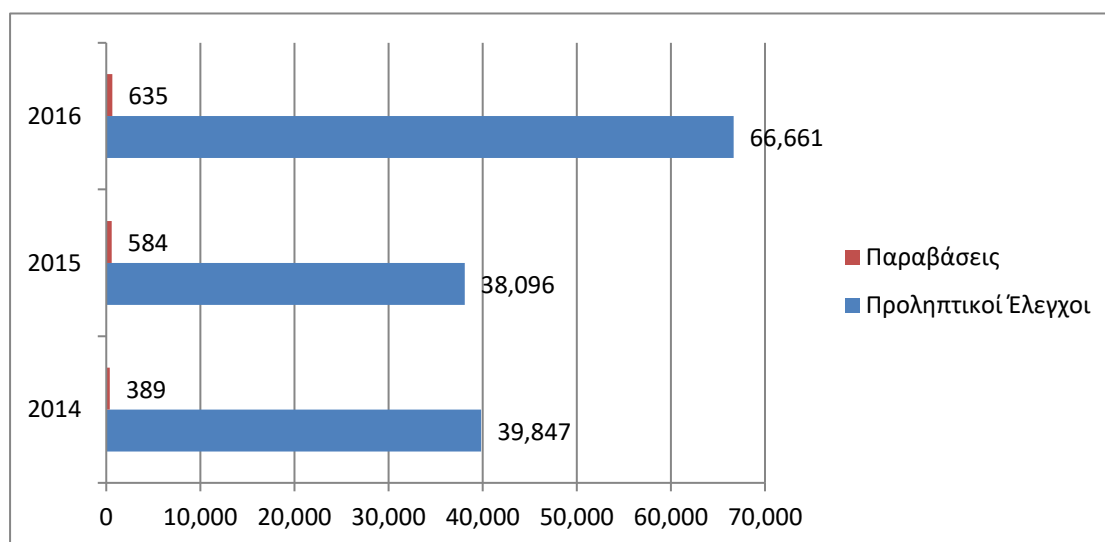
Από την άλλη πλευρά, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους προληπτικούς ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, ο αριθμός των παραβάσεων ήταν σχετικά μικρός, αν και παρουσιάζει μια τάση αύξησης ανάμεσα στα τρία (3) υπό μελέτη έτη.

Πίνακας 19. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους προληπτικούς ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016

Έτος	Σύνολο παραβάσεων	Ποσοστιαία μεταβολή
2014	389	
2015	584	50,1%
2016	635	8,73%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016

Ωστόσο, η μελέτη των στοιχείων του επόμενου διαγράμματος, καθώς και του πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζει την πραγματική εικόνα ανάμεσα στην σχέση των παραβάσεων που παρατηρήθηκαν και τον συνολικό αριθμό των προληπτικών ελέγχων που διενεργήθηκαν. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, είναι εμφανής η συνολική πολύ μικρή αναλογία ανάμεσα στον αριθμό των παραβάσεων και τον αριθμό των προληπτικών ελέγχων.

Διάγραμμα 12. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν σε σχέση με τους προληπτικούς ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

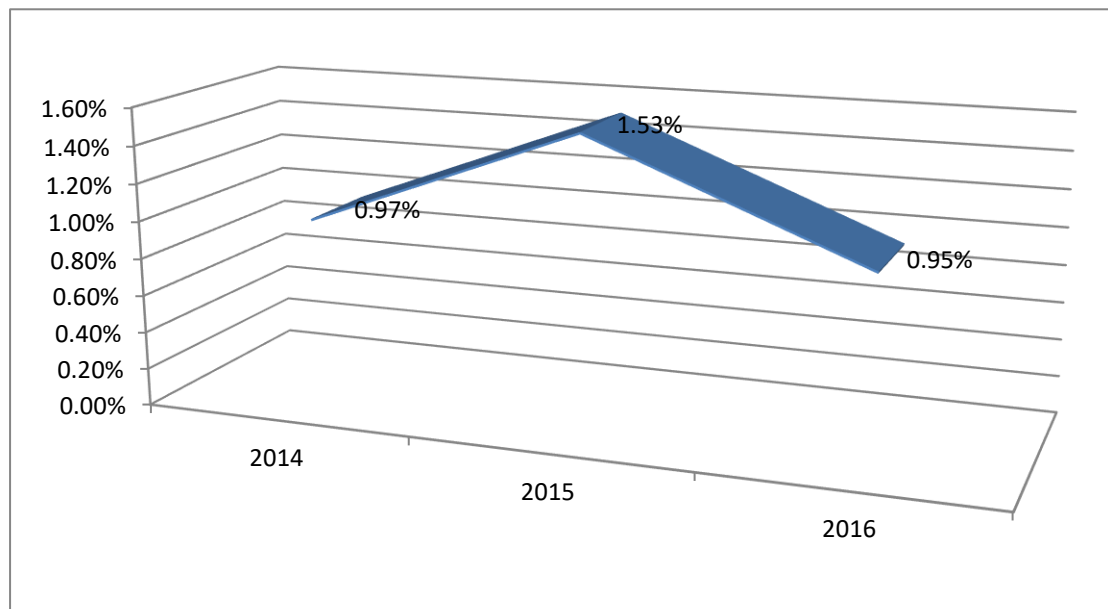
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016

Πίνακας 20. Το ποσοστό παραβατικότητας των προληπτικών ελέγχων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016

Έτος	Σύνολο προληπτικών ελέγχων	Σύνολο παραβάσεων	Ποσοστό παραβατικότητας
2014	39.847	389	0,97%
2015	38.096	584	1,53%
2016	66.661	635	0,95%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο λόγος αυτός είναι οριακά μικρότερος του 1% για τα έτη 2014 και 2016. Μόνο το 2015 φαίνεται να παρουσιάζει μια σημαντική αύξηση, προτού ωστόσο, επιστρέψει την επόμενη χρονιά στα επίπεδα του 2014. Η διαχρονική εξέλιξη του λόγου αυτού για τα υπό μελέτη έτη φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 13. Η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού παραβατικότητας των προληπτικών ελέγχων των τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

4.3.3. Το σύνολο των εκ των υστέρων τελωνειακών ελέγχων την περίοδο 2014-2016.

Στην συνέχεια, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν στους εκ των υστέρων ελέγχους, οι οποίοι φαίνεται να αποτελούν και την πλειοψηφία των τελωνειακών ελέγχων. Ωστόσο, πριν την παρουσίαση τους θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Α.Α.Δ.Ε. κατά την ετήσια αιτιολογική έκθεση της για το έτος 2016 παρουσίασε ένα εξαιρετικά χαμηλό αριθμό των εκ των υστέρων ελέγχους για το συγκεκριμένο έτος. Αν και αναζητήθηκε η εξήγηση στην Ελληνική ειδησεογραφία και την συγγραφή σχετικών άρθρων, δεν στάθηκε ικανή η αιτιολόγηση του συγκεκριμένου αριθμού, πέραν από την εξήγηση της αλλαγής της μεθοδολογίας με την οποία αθροίζονται οι συγκεκριμένοι έλεγχοι. Επιπλέον, δεν στάθηκε ικανή η εξακρίβωση των παρακάτω στοιχείων μέσω κάποιας άλλης υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Έτσι, παρατίθενται τα στοιχεία του επόμενου πίνακα με επιφύλαξη.

Πίνακας 21. Το σύνολο των εκ των υστέρων ελέγχων στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Έτος	Σύνολο εκ των υστέρων ελέγχων	Ποσοστιαία μεταβολή
2014	233.381	
2015	35.980	-84,5%
2016	7.684	-78,6%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους εκ των υστέρων ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα αυτού, ο αριθμός των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν από την συγκεκριμένη μορφή ελέγχων είναι σημαντικά μεγαλύτερος (περίπου 8 με 10 φορές) από τον

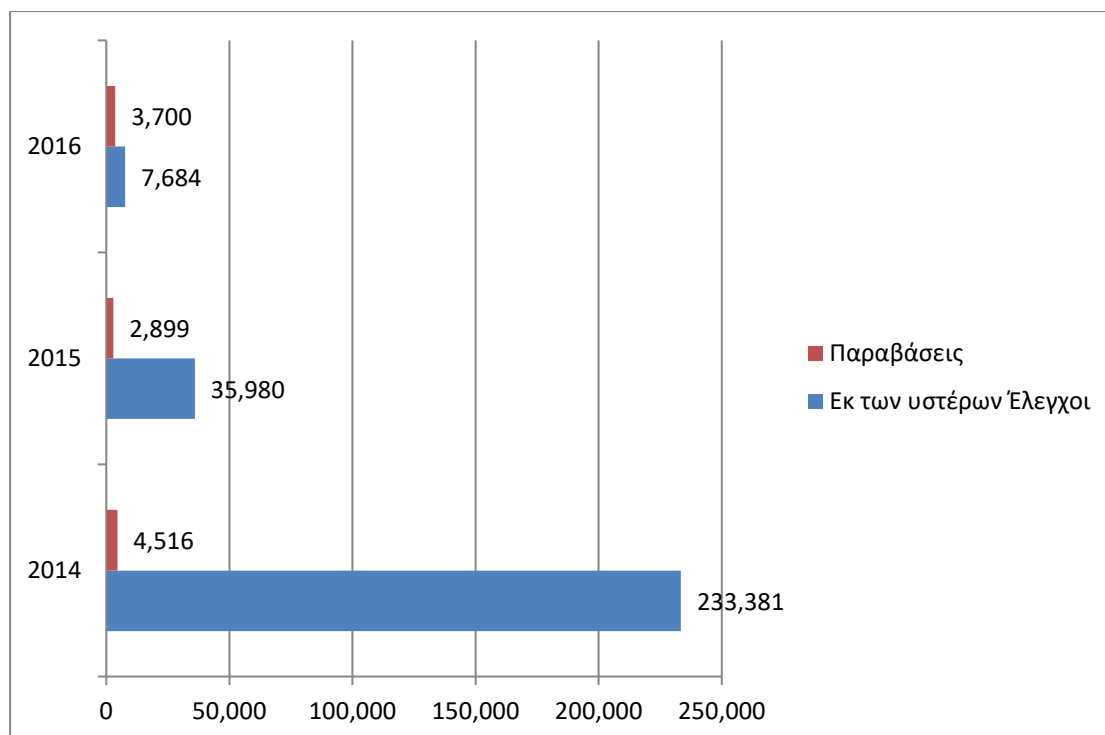
αντίστοιχο αριθμό των προληπτικών ελέγχων. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ρυθμός μεταβολής του αριθμού των παραβάσεων, αν και δεν είναι σταθερός, ωστόσο φαίνεται να μεταβάλλεται με τέτοιον τρόπο, ώστε συνολικά στην τριετία να σημειώνεται ένας μέσος όρος περίπου τεσσάρων χιλιάδων (4.000) παραβάσεων κατά έτος. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρά το γεγονός ότι το σύνολο των εκ των υστέρων ελέγχων παρουσιάζει μεγάλη μείωση το 2016, δεν φαίνεται αυτό το γεγονός να επηρεάζει καθόλου τον αριθμό των βεβαιωμένων παραβάσεων.

Πίνακας 22. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν μετά τους εκ των υστέρων ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Έτος	Σύνολο παραβάσεων	Ποσοστιαία μεταβολή
2014	4.516	
2015	2.899	-35,8%
2016	3.700	27,6%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Το διάγραμμα που ακολουθεί, εξάλλου, παρουσιάζει την σχέση ανάμεσα στις παραβάσεις και τον αριθμό των εκ των υστέρων ελέγχων. Και στο διάγραμμα αυτό φαίνεται η μεγαλύτερη αποδοτικότητα των ελέγχων για το 2016 (με δεδομένη την ορθότητα των υπολογισμών του συνόλου των εκ των υστέρων ελέγχων). Έτσι, ενώ ο αριθμός των ελέγχων φαίνεται να μειώνεται δραματικά τα τελευταία δυο χρόνια, σε σχέση με το έτος 2014, οι βεβαιωμένες παραβάσεις παραμένουν σχετικά σταθερές.

Διάγραμμα 14. Το σύνολο των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν σε σχέση με τους εκ των υστέρων ελέγχους στα Ελληνικά Τελωνεία την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

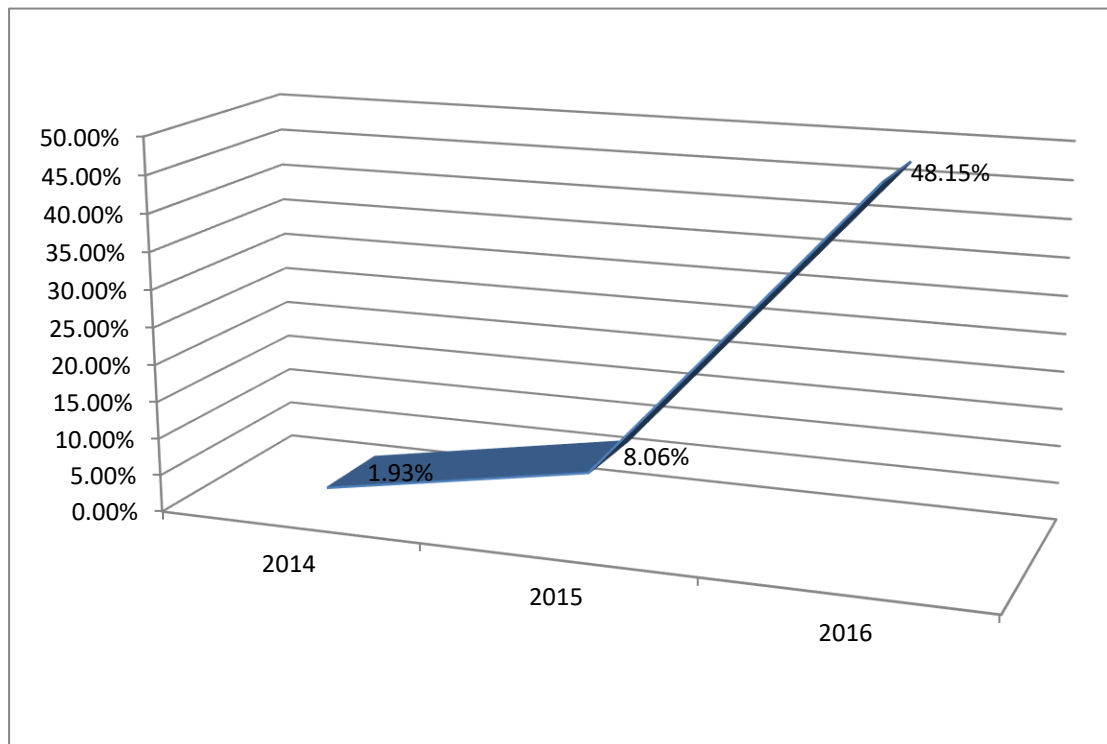
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Επιπλέον, ο πίνακας και το διάγραμμα που ακολουθούν περιλαμβάνουν στοιχεία σε σχέση με τα ποσοστά παραβατικότητας σε σχέση με το πλήθος των εκ των υστέρων ελέγχων. Η μελέτη των στοιχείων αυτών δείχνει με εμφανή τρόπο την διαφορά στα ποσοστά παραβατικότητας ανάμεσα στο 2014 και στο 2016. Είναι, ωστόσο, προφανές, ότι προκειμένου να είναι σε θέση να εξαχθούν πειστικότερα συμπεράσματα, θα πρέπει να μελετηθούν στοιχεία και από τα επόμενα έτη.

Πίνακας 23. Το ποσοστό παραβατικότητας των εκ των υστέρων ελέγχων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Έτος	Σύνολο εκ των υστέρων ελέγχων	Σύνολο παραβάσεων	Ποσοστό παραβατικότητας
2014	233.381	4.516	1,93%
2015	35.980	2.899	8,06%
2016	7.684	3.700	48,15%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Διάγραμμα 15. Η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού παραβατικότητας των εκ των υστέρων ελέγχων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

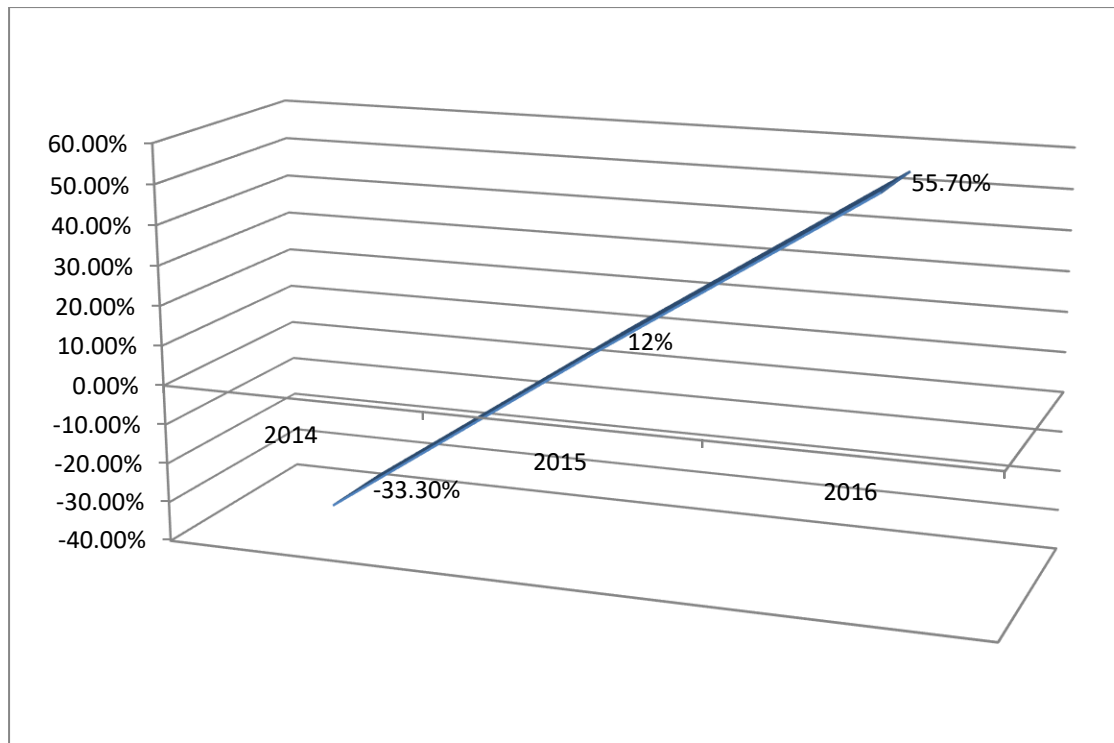
4.4. Ο καταλογισμός των προστίμων.

Στην συνέχεια, παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τον καταλογισμό των προστίμων από τα Ελληνικά Τελωνεία. Αρχικά, παρατίθενται τα στοιχεία του επόμενου πίνακα, στον οποίο παρουσιάζεται το σύνολο των καταλογιστικών πράξεων των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016. Επιπλέον, το διάγραμμα που ακολουθεί δείχνει την εξέλιξη του ρυθμού μεταβολής των καταλογισμών των Ελληνικών Τελωνείων. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, η μέση τιμή των καταλογιστικών πράξεων ανέρχεται περίπου στις 7.000 ανά έτος, ενώ είναι εμφανής η αύξηση που λαμβάνει χώρα κατά το έτος 2016.

Πίνακας 24. Το σύνολο των καταλογιστικών πράξεων των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.

Έτος	Σύνολο καταλογιστικών πράξεων	Ετήσια Ποσοστιαία μεταβολή
2013	7.937	
2014	5.294	-33,3%
2015	5.929	12%
2016	9.231	55,7%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Διάγραμμα 16. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των καταλογιστικών πράξεων των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

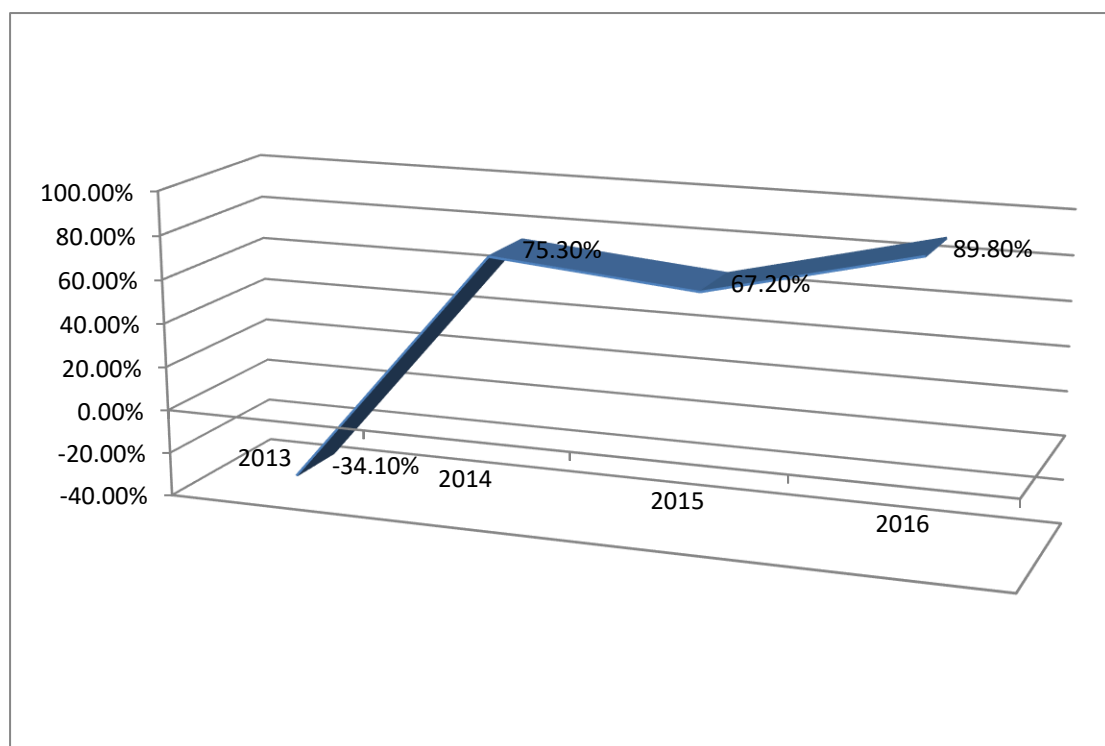
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Από την άλλη πλευρά, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με το σύνολο των καταλογισθέντων ποσών την περίοδο 2013-2016. Αναφορικά με το θέμα αυτό, η εικόνα είναι τελείως διαφορετική, καθώς μέσα στα τέσσερα (4) τελευταία χρόνια, τα καταλογισθέντα ποσά φαίνεται να έχουν τριπλασιαστεί. Συγκεκριμένα και όπως φαίνεται καθαρά και στο διάγραμμα που ακολουθεί, μετά το 2013, κάθε χρόνο ο ρυθμός αύξησης των καταλογισθέντων ποσών αγγίζει το 100%.

Πίνακας 25. Το σύνολο των καταλογισθέντων ποσών των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.

Έτος	Σύνολο καταλογισθέντων ποσών	Ετήσια Ποσοστιαία μεταβολή
2012	142.458.124	
2013	93.870.764	-34,1%
2014	165.920.114	75,3%
2015	276.006.957	67,2%
2016	524.478.758	89,8%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Διάγραμμα 17. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των καταλογισθέντων ποσών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

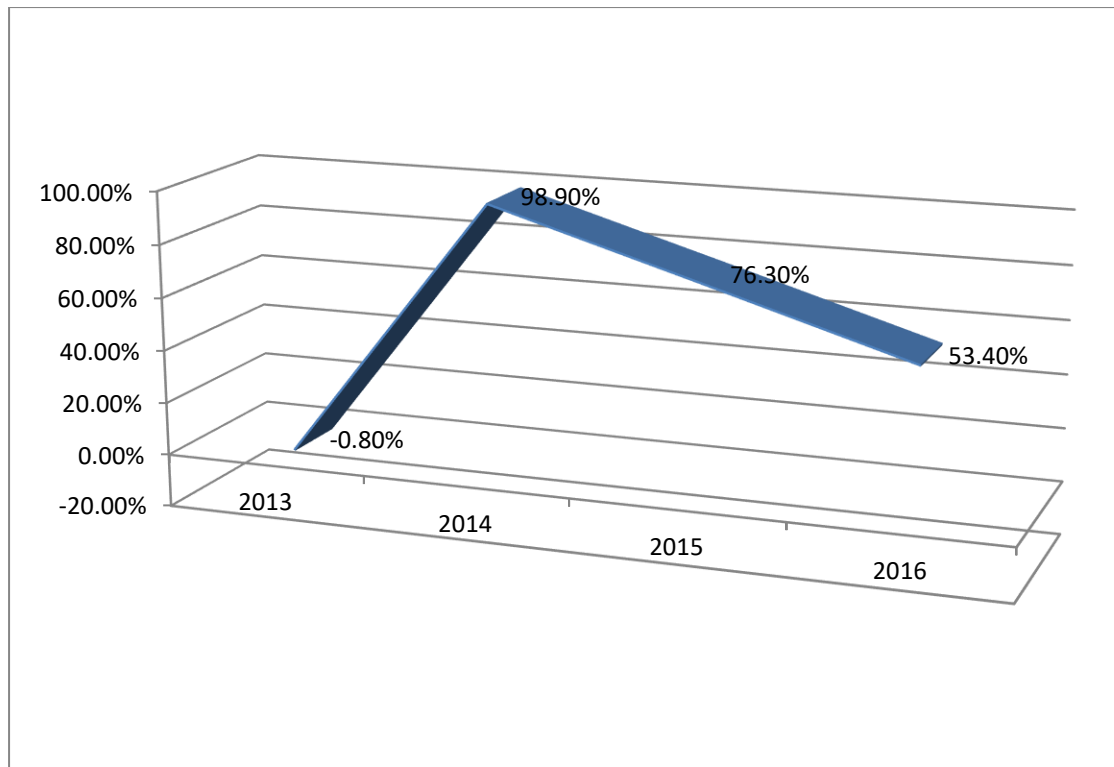
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Ωστόσο, προκειμένου να είμαστε σε θέση να σχηματίσουμε μια σχετικά αντικειμενική εικόνα, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και στα στοιχεία του επόμενου πίνακα, τα οποία παρουσιάζουν τα συνολικά ποσά που τελικά εισπράχθηκαν από αυτά που καταλογίσθηκαν και που παρουσιάστηκαν προηγουμένως. Έτσι, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, αλλά και του επόμενου διαγράμματος, τα ποσά που εισπράχθηκαν είναι σαφώς μικρότερα από αυτά που καταλογίσθηκαν. Συγκεκριμένα, τα ποσά αυτά παρουσίασαν μια σχετική σταθερότητα την διετία 2012-2013 για να διπλασιαστούν την επόμενη χρονιά και να αυξηθούν σημαντικά και το 2015. Ωστόσο, η υστέρηση του 2016 είναι εμφανής, καθώς την χρονιά αυτή τα έσοδα επέστρεψαν σε επίπεδα χαμηλότερα του 2014.

Πίνακας 26. Το σύνολο των εισπραχθέντων ποσών των Ελληνικών Τελωνείων και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους την περίοδο 2013-2016.

Έτος	Σύνολο εισπραχθέντων ποσών	Ετήσια Ποσοστιαία μεταβολή
2012	5.071.015	
2013	5.030.144	-0,8%
2014	10.005.985	98,9%
2015	17.639.484	76,3%
2016	8.218.214	53,4%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Διάγραμμα 18. Η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής των εισπραχθέντων ποσών των Τελωνείων την περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

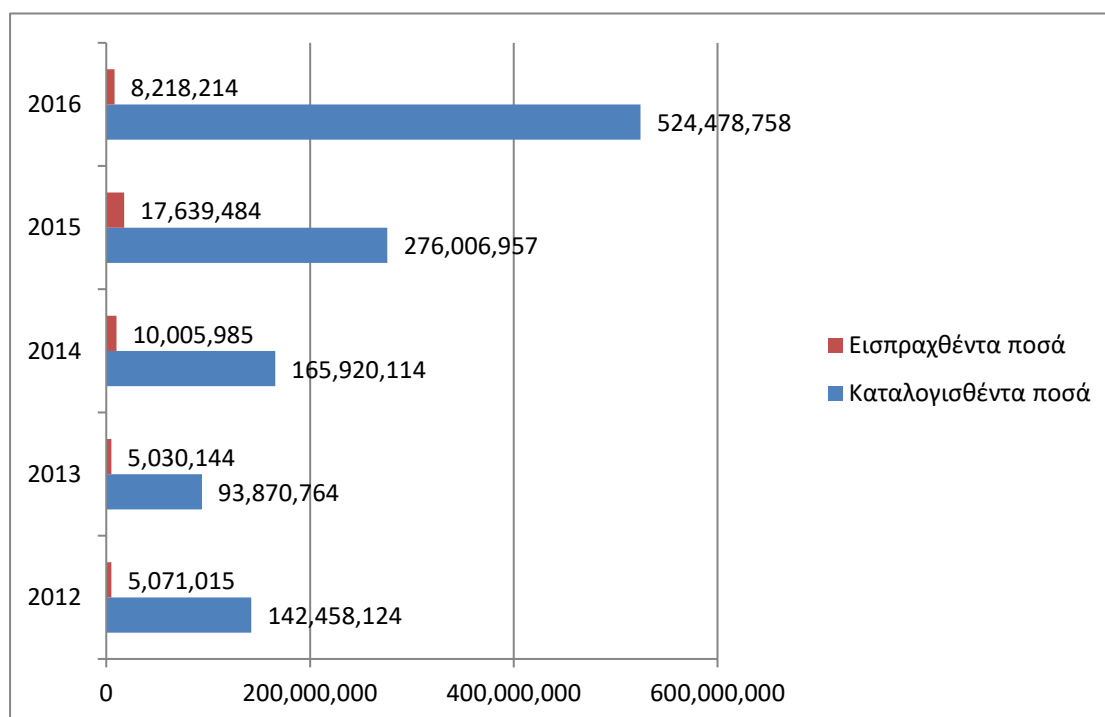
Όπως είναι αναμενόμενο, ο επόμενος πίνακας και το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει την σχέση των καταλογισθέντων και των εισπραχθέντων προστίμων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Από την μελέτη των στοιχείων αυτών θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μέση τιμή του συγκεκριμένου λόγου κυμαίνεται γύρω στο 5%. Επιπλέον, είναι εμφανής η υστέρηση των εσόδων για το 2016.

Πίνακας 27. Η σχέση των καταλογισθέντων και των εισπραχθέντων προστίμων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.

Έτος	Σύνολο καταλογισθέντων ποσών	Σύνολο εισπραχθέντων ποσών	Ποσοστό εισπραχθέντων/ καταλογισθέντων
2012	142.458.124	5.071.015	3,56%
2013	93.870.764	5.030.144	5,36%
2014	165.920.114	10.005.985	6,03%
2015	276.006.957	17.639.484	6,39%
2016	524.478.758	8.218.214	1,57%

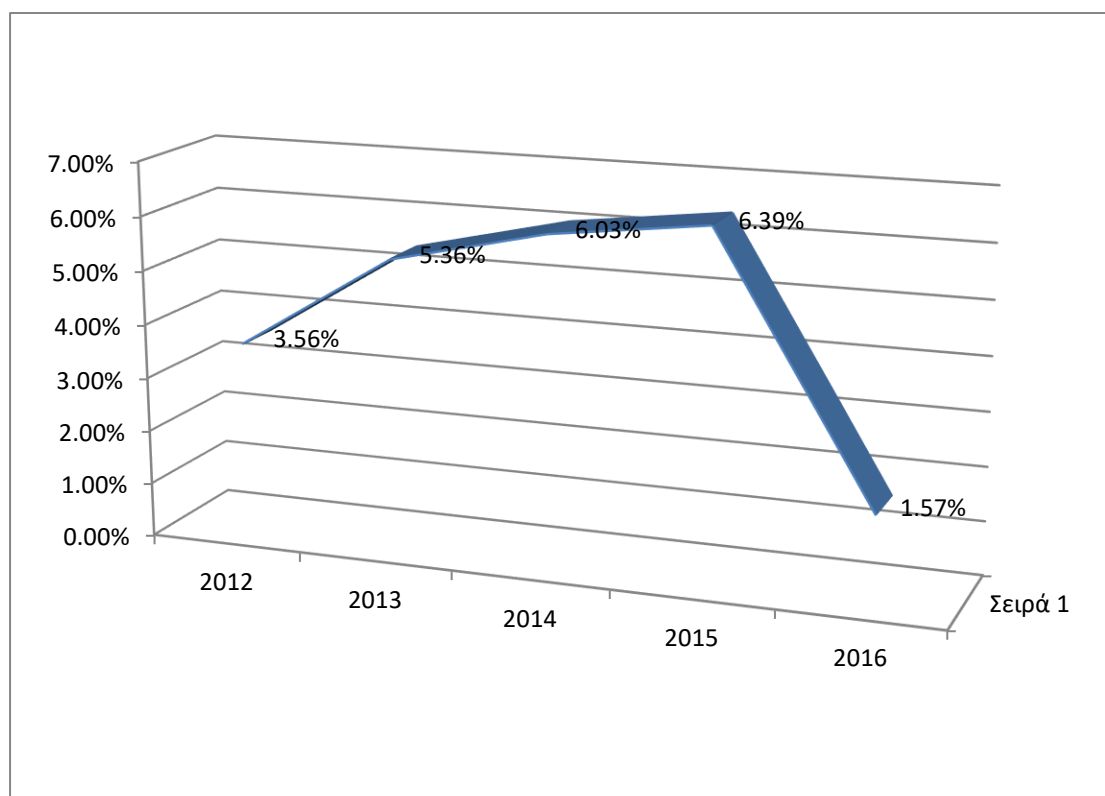
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Διάγραμμα 19. Η διαχρονική σχέση ανάμεσα στα καταλογισθέντα και τα εισπραχθέντα ποσά των τελωνειακών ελέγχων για την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.

Πηγή: Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013–2016

Τέλος, το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει την ετήσια μεταβολή του ρυθμού εξέλιξης του λόγου των εισπραχθέντων και των καταλογισθέντων ποσών των τελωνειακών ελέγχων για την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα και με το διάγραμμα αυτό, είναι εμφανές ότι ο ρυθμός αύξησης μειώθηκε κατά περίπου τέσσερις φορές ανάμεσα στο 2015 και το 2016.

Διάγραμμα 20. Η διαχρονική εξέλιξη του λόγου των εισπραχθέντων και των καταλογισθέντων ποσών των τελωνειακών ελέγχων για την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

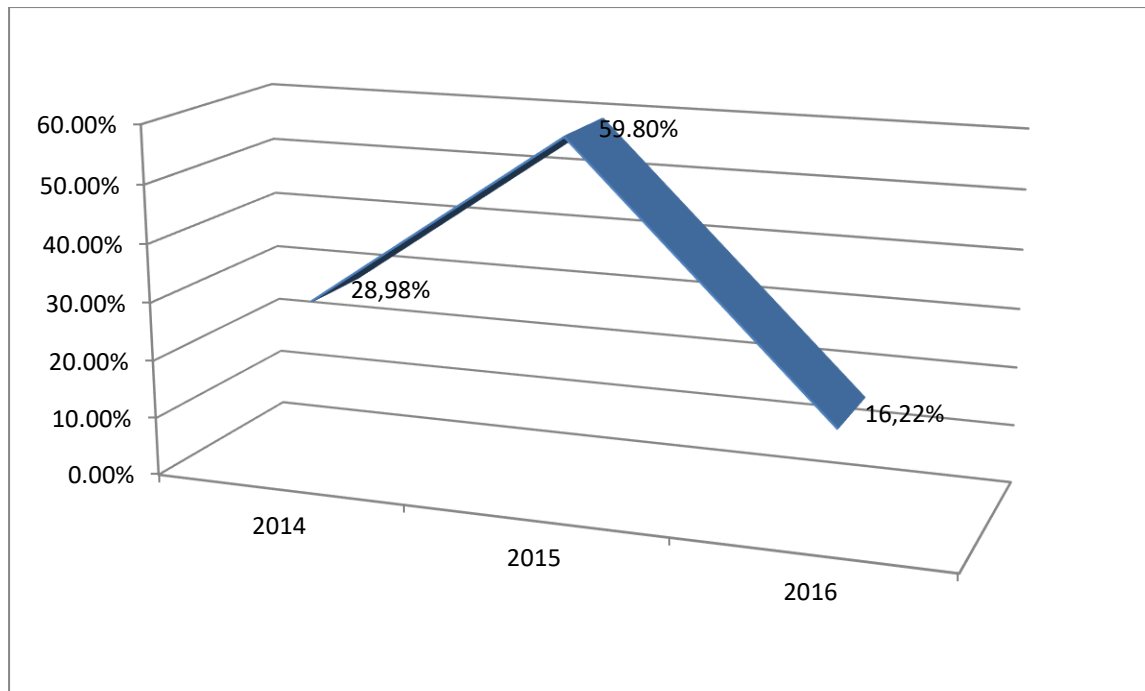
4.5. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο 2013 - 2016.

Στην συνέχεια, παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν στις κατασχέσεις και τις δεσμεύσεις στις οποίες προέβησαν οι Ελληνικές τελωνειακές αρχές την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα, αλλά και το διάγραμμα που ακολουθεί, είναι εμφανής η τάση αύξησης των κατασχέσεων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Η τάση αυτή στηρίζεται στην ετήσια αύξηση του ρυθμού με τον οποίον λαμβάνουν χώρα οι κατασχέσεις και που εμφανίζεται με γραφικό τρόπο στο διάγραμμα που ακολουθεί. Η τάση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τον σχεδόν τριπλασιασμό των κατασχέσεων μέσα στην υπό μελέτη τετραετία.

Πίνακας 28. Οι συνολικές περιπτώσεις κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Ελληνικών Τελωνείων την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016 και η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή τους.

Έτος	Κατασχέσεις / Δεσμεύσεις	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή
2013	652	
2014	841	28,98%
2015	1.344	59,80%
2016	1.562	16,22%

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016.

Διάγραμμα 21. Η διαχρονική ετήσια ποσοστιαία μεταβολή των δεσμεύσεων και κατασχέσεων των Ελληνικών Τελωνείων.

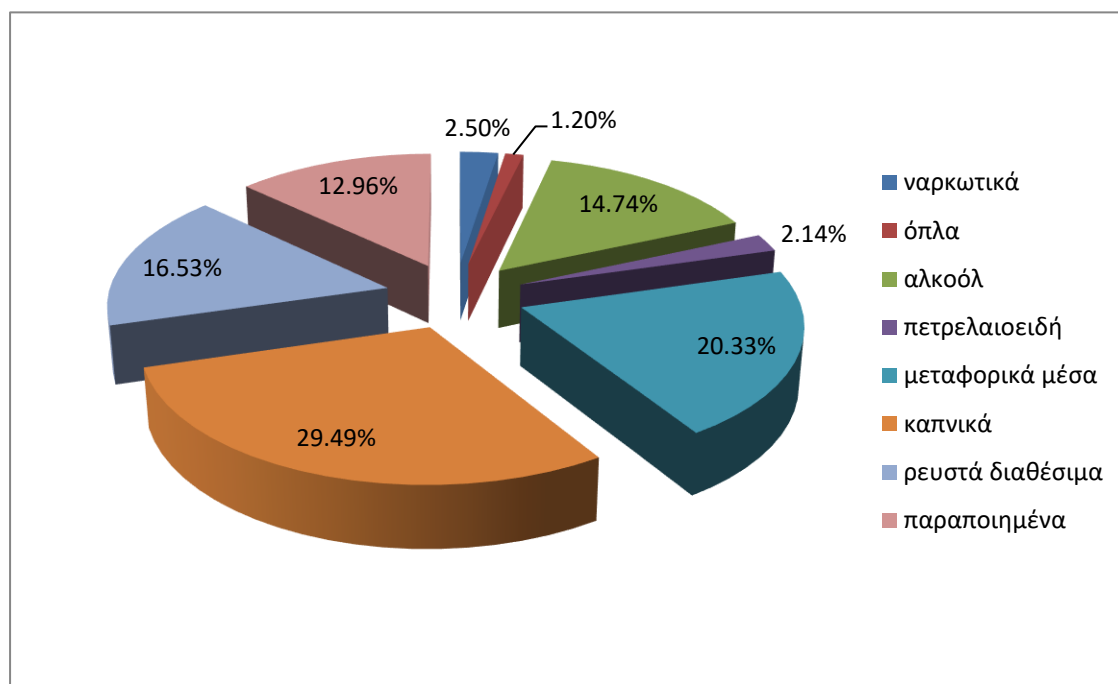
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013-2016

4.5.1. Οι κατηγορίες των κατασχέσεων

Στην συνέχεια, παρουσιάζονται στοιχεία για τις σημαντικότερες κατηγορίες των προϊόντων που κατασχέθηκαν από τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές τα υπό μελέτη χρόνια. Οι σημαντικότερες κατηγορίες είναι οι εξής :

- ✓ Ναρκωτικά
- ✓ Όπλα
- ✓ Αλκοόλ
- ✓ Πετρελαιοειδή
- ✓ Μεταφορικά Μέσα
- ✓ Καπνικά προϊόντα
- ✓ Ρευστά διαθέσιμα
- ✓ Παραποιημένα προϊόντα

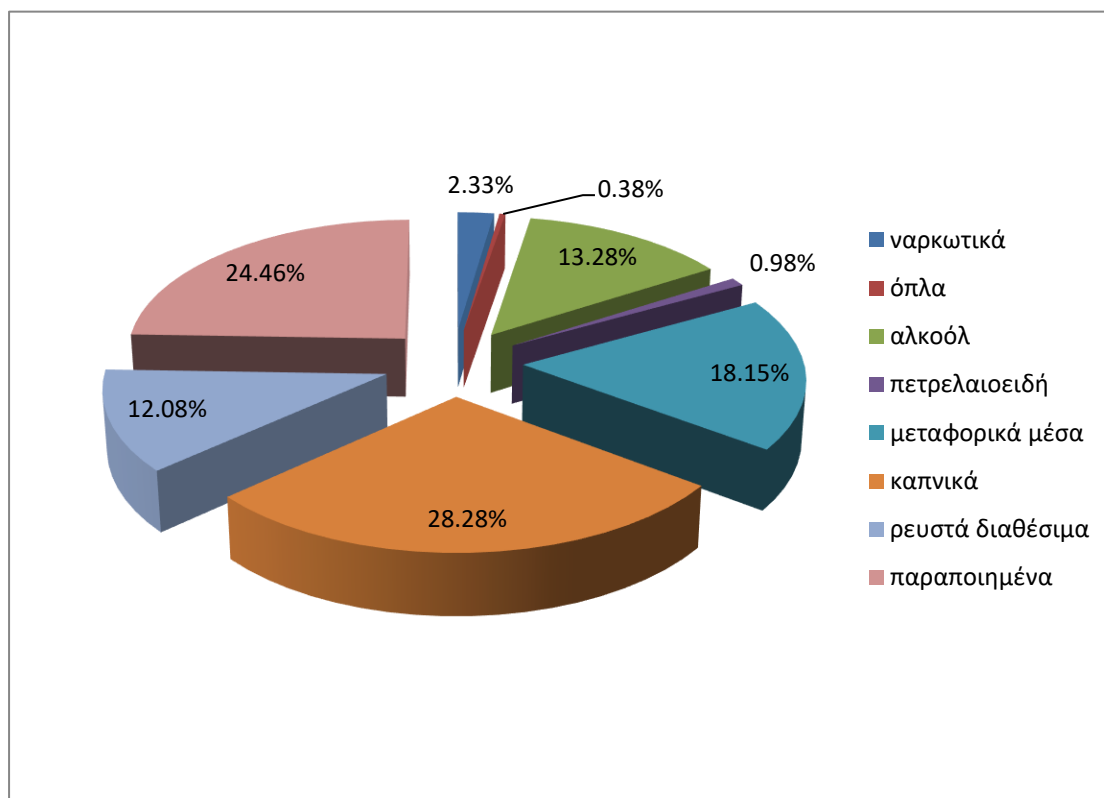
Αξίζει να σημειωθεί ότι για το έτος 2014, το μεγαλύτερο μέρος των κατασχεμένων προϊόντων αφορούσε τα καπνικά προϊόντα με ποσοστό περίπου 30% επί του συνόλου των κατασχεμένων προϊόντων και ακολουθούσαν τα μεταφορικά μέσα με ποσοστό γύρω στο 20%, τα ρευστά διαθέσιμα με ποσοστό γύρω στο 16% και τα παραποιημένα προϊόντα με ποσοστό γύρω στο 13%. Τα στοιχεία παρατίθενται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 22. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2014.

Πηγή : Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2015.

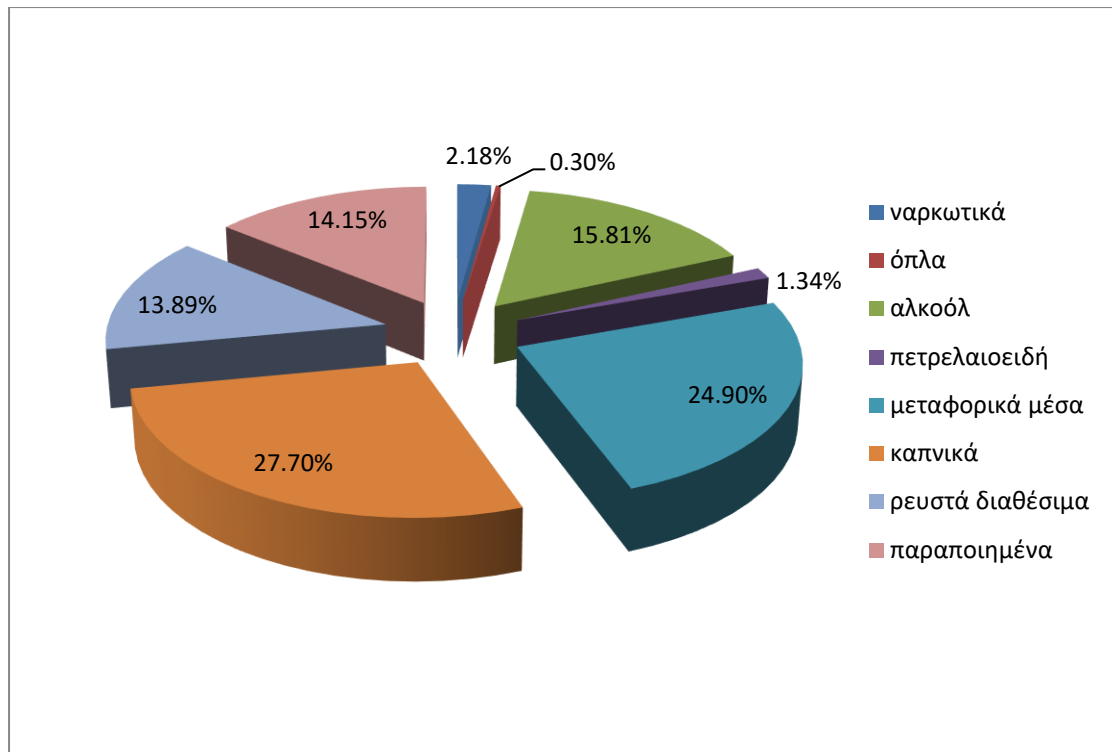
Αναφορικά με το έτος 2015, το μεγαλύτερο μέρος των κατασχεμένων προϊόντων αφορούσε και πάλι τα καπνικά προϊόντα με ποσοστό που και πάλι προσέγγιζε το 30% επί του συνόλου των κατασχεμένων προϊόντων. Ωστόσο, την χρονιά αυτή τα παραποιημένα προϊόντα βρέθηκαν στην δεύτερη θέση, καθώς διπλασίασαν περίπου την συμμετοχή τους στο σύνολο των κατασχεμένων προϊόντων. Τέλος, τα μεταφορικά μέσα και τα ρευστά διαθέσιμα παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα, με μειωμένα, ωστόσο ποσοστά έναντι της προηγούμενης χρονιάς. Τα στοιχεία παρατίθενται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 23. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2015.

Πηγή : Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2015.

Τέλος, για το έτος 2016, η εικόνα που εμφάνισαν οι κατηγορίες των κατασχεμένων προϊόντων ως προς την συμμετοχή τους στο σύνολο, φαίνεται να είναι παρόμοια με αυτήν του 2014, καθώς την χρονιά αυτή το ποσοστό των παραπονημένων προϊόντων επανήλθε στα επίπεδα του 2014 και καθώς τα υπόλοιπα τρία (3) στοιχεία παρέμεναν σχεδόν σταθερά, οι τέσσερις (4) αυτές πρώτες κατηγορίες συγκέντρωσαν και πάλι σχεδόν το 80% του συνόλου των κατασχεμένων προϊόντων. Τα στοιχεία παρατίθενται και στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 24. Οι κατασχέσεις και οι δεσμεύσεις, ανά κατηγορία, ως ποσοστό επί του συνόλου των κατασχέσεων για το 2016.

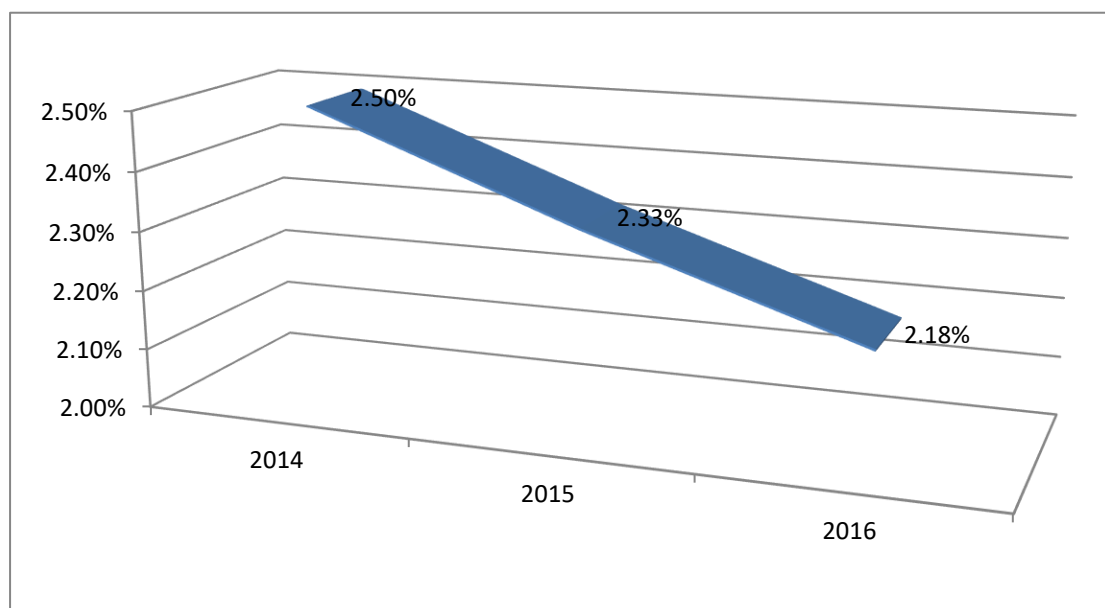
Πηγή : Ετήσια Απολογιστική Έκθεση Α.Α.Δ.Ε. 2016.

4.5.2. Η διαχρονική εξέλιξη των διαφόρων κατηγοριών ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων.

Τέλος, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία που αφορούν στην κάθε κατηγορία ξεχωριστά και την εξέλιξη της συμμετοχής της στο σύνολο των κατασχεμένων προϊόντων περίοδο από το 2014 μέχρι και το 2016.

4.5.2.1. Τα ναρκωτικά

Όπως φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί, τα ναρκωτικά αποτελούν μια μικρή κατηγορία κατασχέσεων από τα Ελληνικά Τελωνεία, καθώς η συμμετοχή τους δεν ξεπερνά το 2,5% ετησίως στο σύνολο των κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Ελληνικών Τελωνείων.

Διάγραμμα 25. Η διαχρονική εξέλιξη των ναρκωτικών ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

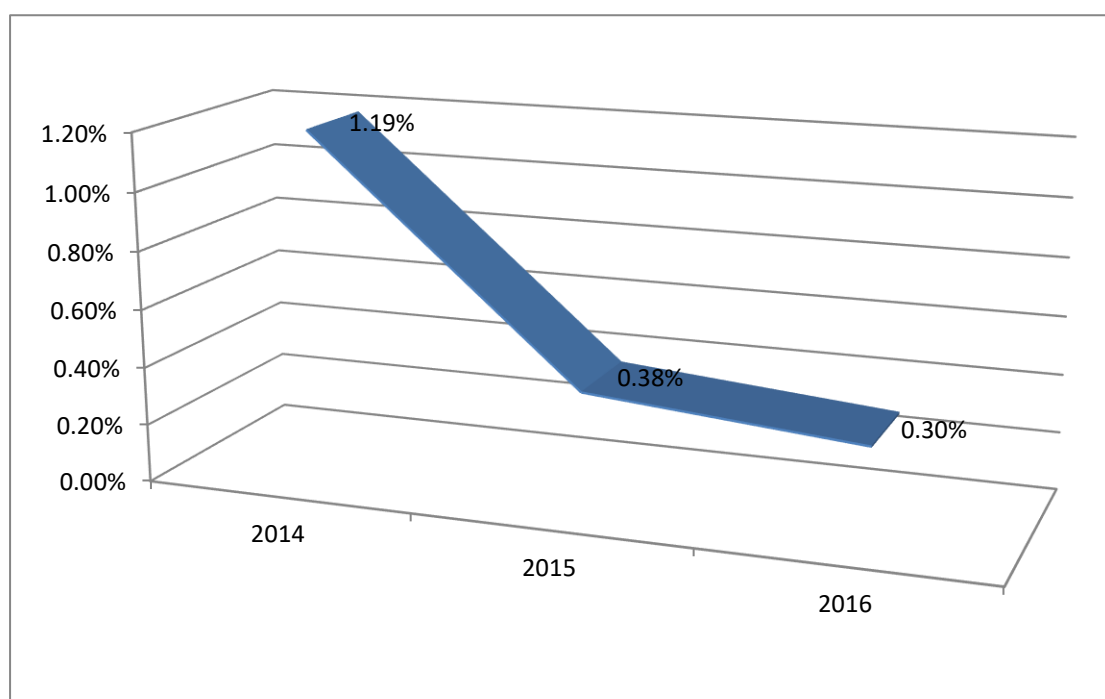
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Παρά το ότι η Ελλάδα είναι κομβικό σημείο διέλευσης ναρκωτικών ουσιών οι κατασχέσεις είναι πολύ λίγες. Αυτό μπορεί να αλλάξει με την αύξηση των εκπαιδευμένων σκύλων ανίχνευσης ναρκωτικών ουσιών σε όλα τα Τελωνεία της χώρας καθώς και με την αύξηση άλλων μέσων ελέγχου όπως τα σταθερά και κινητά μέσα x-ray αλλά και με την στενότερη συνεργασία με άλλες διωκτικές Υπηρεσίες της Χώρας (Ελληνική Αστυνομία).

4.5.2.2. Τα όπλα

Μια επίσης, μικρή κατηγορία αντιπροσωπεύουν και τα κατασχεμένα όπλα, καθώς η συμμετοχή τους δεν ξεπερνά το 1,19% ετησίως στο σύνολο των κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Ελληνικών Τελωνείων, παρά το ότι η Ελλάδα είναι διάυλος λαθρεμπορίου όπλων.

Διάγραμμα 26. Η διαχρονική εξέλιξη των όπλων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

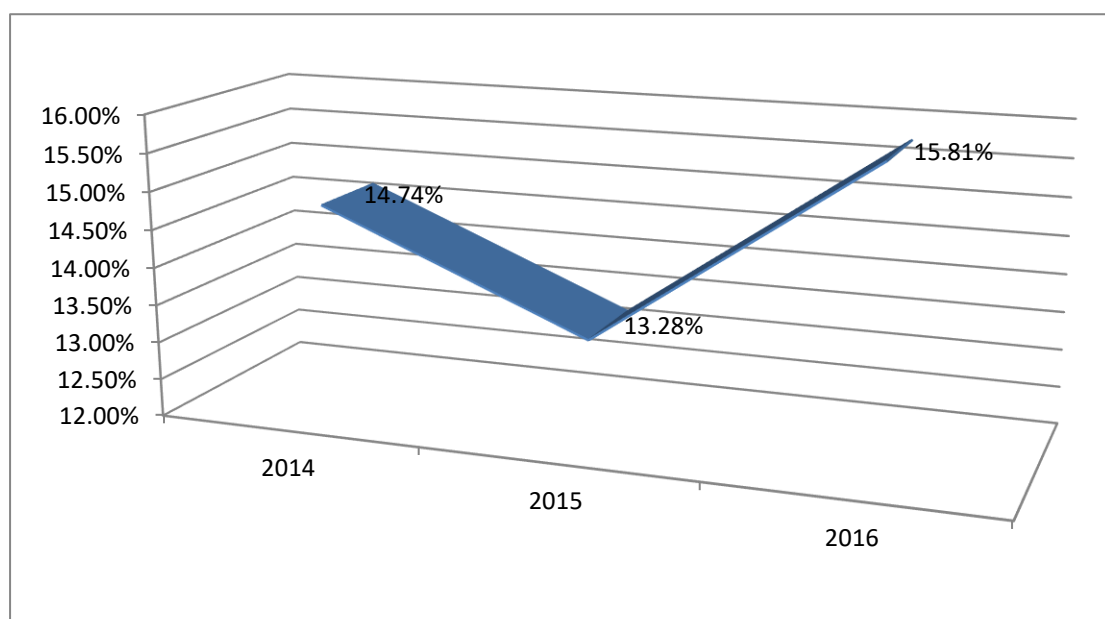
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου όπλων σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει κυρίως η Θαλάσσια Οικονομική Αστυνομία (Θ.Ο.Α.), χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι άλλες τελωνειακές διωκτικές ομάδες δεν θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, με την αύξηση των περιπολιών στα Ελληνικά χωρικά ύδατα αφού η συνηθέστερη είσοδος των όπλων γίνεται μέσω θαλάσσης (δυσκολία ελέγχου σε τόσο μεγάλο θαλάσσιο χώρο). Γι αυτό χρειάζεται αύξηση του προσωπικού της Θ.Ο.Α. όσο και των μέσων περιπολίας της.

4.5.2.3. Τα αλκοολούχα ποτά

(Ν.2960/2001 άρθρα 53-71, 79-93, 110 και 155-177 & Ν.2969/2001)

Τα αλκοολούχα ποτά αποτελούν μια σημαντική κατηγορία, καθώς συμμετέχουν διαχρονικά με ποσοστά σχετικά σταθερά που κυμαίνονται γύρω στο 15% των συνολικών κατασχεμένων προϊόντων από τα Ελληνικά Τελωνεία.

Διάγραμμα 27. Η διαχρονική εξέλιξη των αλκοολούχων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

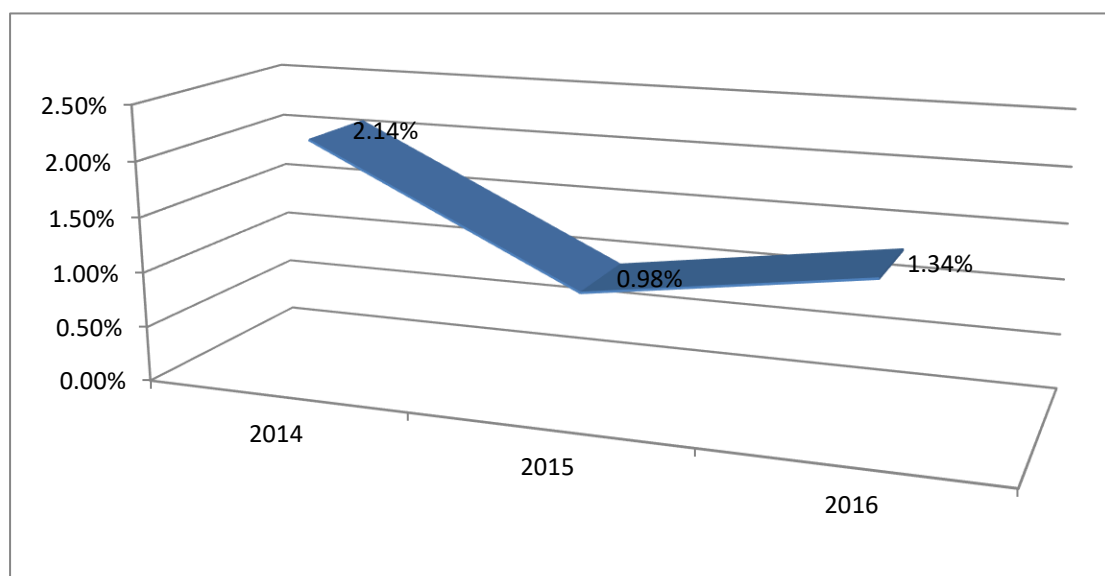
Οι απώλειες που δημιουργούνται από το λαθρεμπόριο αλκοολούχων ποτών αφορούν την μη είσπραξη του Ε.Φ.Κ. καθώς και του Φ.Π.Α.

Στην καταπολέμηση του λαθρεμπορίου αλκοολούχων ποτών σημαντικό ρόλο θα έπαιζε η μείωση της των αλκοολούχων ποτών μέσω της μείωσης του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.), η μείωση του συντελεστή Φ.Π.Α. στα προϊόντα αυτά αλλά και η εντατικοποίηση των ελέγχων, τόσο στα σύνορα, όσο και στην εγχώρια αγορά χωρίς όμως να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλα μέτρα.

4.5.2.4. Τα πετρελαιοειδή

(Ν.2960/2001 άρθρα 72-78 και 155-177)

Τα πετρελαιοειδή, όπως και τα όπλα και τα ναρκωτικά, δεν φαίνεται να αποτελούν μια σημαντική κατηγορία των κατασχεμένων προϊόντων, αφού δεν ξεπερνάει το 2,14% επί του συνόλου των κατασχέσεων των Ελληνικών Τελωνείων, όπως άλλωστε φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 28. Η διαχρονική εξέλιξη των πετρελαιοειδή ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

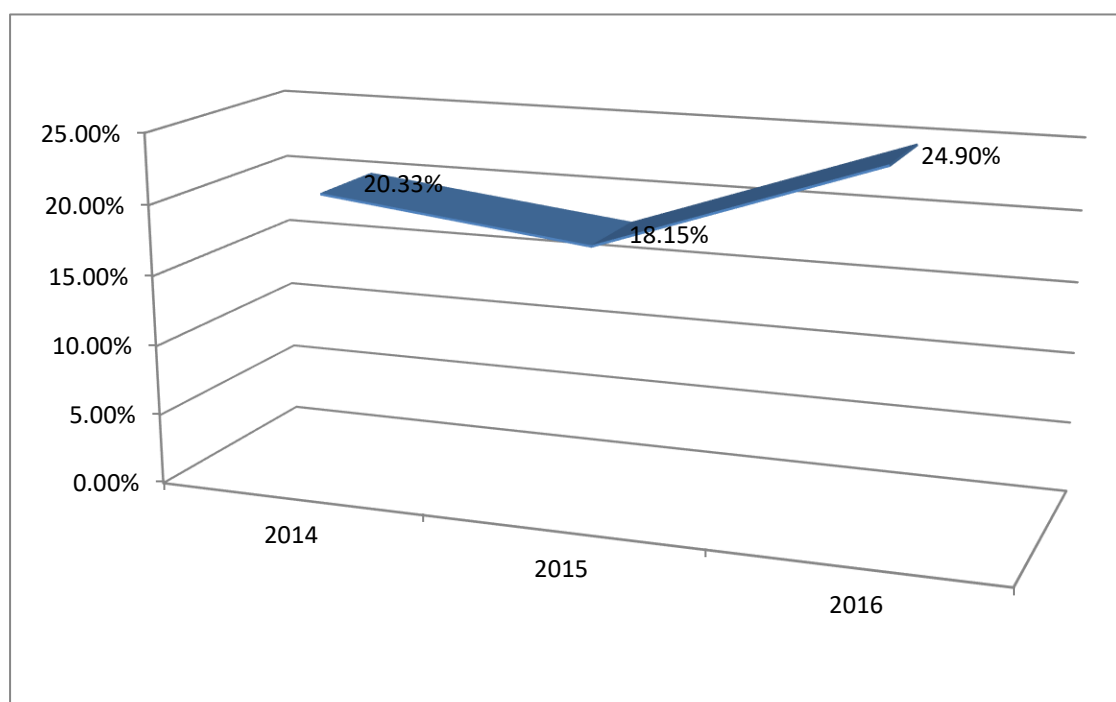
Η διαφθορά τόσο στον κλάδο όσο και στις δημόσιες υπηρεσίες που αλληλοεπιδρούν σε όλα τα στάδια της παραγωγής, εισαγωγής και εμπορίας πετρελαιοειδών είναι τεράστια.

Για την πάταξη του λαθρεμπορίου στο πετρέλαιο, τόσο ο Σύνδεσμος Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος (Σ.Ε.Ε.Π.Ε.) όσο και τα διυλιστήρια προτείνουν την μείωση του Ε.Φ.Κ. και άλλων παρεμφερή φόρων αλλά και η εντατικοποίηση των ελέγχων, τόσο στα σύνορα, όσο και στην εγχώρια αγορά.

4.5.2.5. Τα μεταφορικά μέσα

(Ν.2960/2001 άρθρα 120-141 και 155-177)

Από την άλλη πλευρά, τα μεταφορικά μέσα αποτελούν μια σημαντική κατηγορία στα κατασχεμένα προϊόντα. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι σε αυτά περιλαμβάνονται κυρίως επιβατικά αυτοκίνητα και φορτηγά.

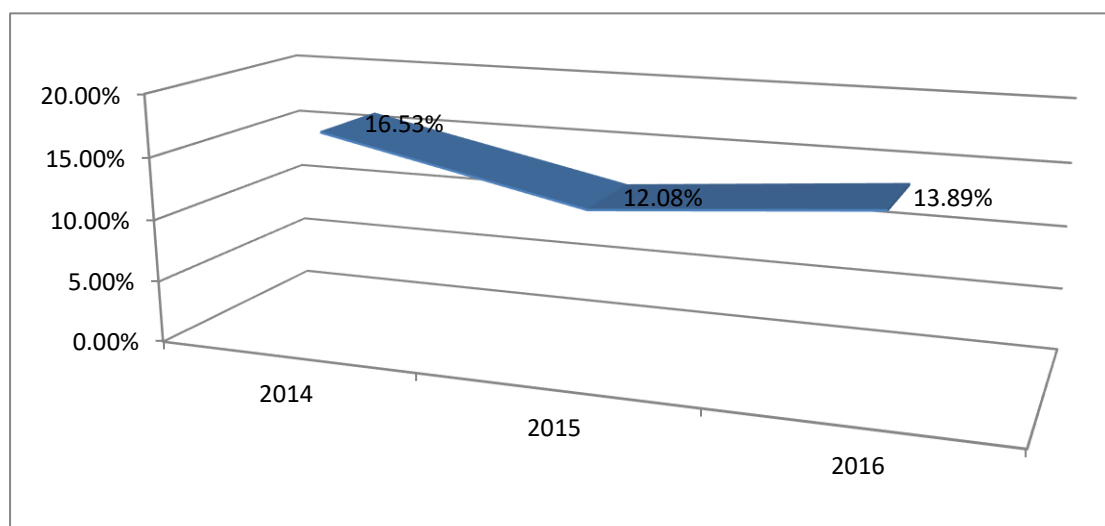

Διάγραμμα 29. Η διαχρονική εξέλιξη των Μεταφορικών Μέσων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

4.5.2.6. Τα ρευστά διαθέσιμα (Ν.2960/2001 άρθρο 147, παρ.8)

Και τα ρευστά διαθέσιμα αποτελούν μια σημαντική κατηγορία στα κατασχεθέντα προϊόντα, καθώς αποτελούν διαχρονικά, το 15% των συνολικών κατασχεμένων προϊόντων.

Διάγραμμα 30. Η διαχρονική εξέλιξη των ρευστών διαθέσιμων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016

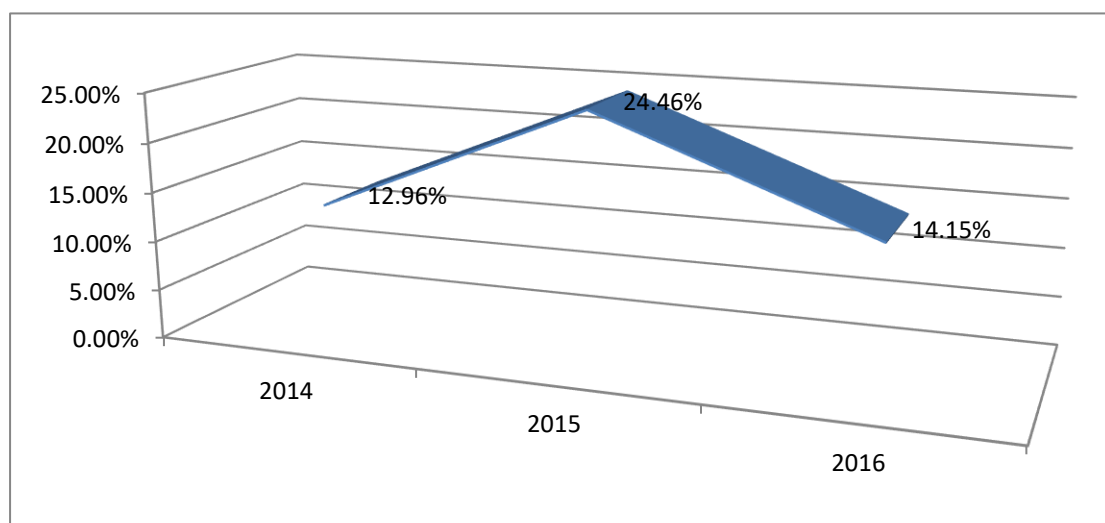
Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016

Βάσει της Κοινοτικής (κανονισμός 1889/2005 ΕΚ) και της Εθνικής Νομοθεσίας κάθε εξερχόμενο ή εισερχόμενο στην Ε.Ε. φυσικό πρόσωπο υποχρεούται να δηλώνει τα ρευστά διαθέσιμα που φέρει μαζί του. Συγκεκριμένα, κάθε φυσικό πρόσωπο που εισέρχεται ή εξέρχεται από την Ε.Ε. και φέρει μαζί του ή στις χειραποσκευές του ή στις αποσκευές του ή στα μεταφορικά του μέσα, ρευστά διαθέσιμα από δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€) και άνω, υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση στην Τελωνειακή Υπηρεσία. Η δήλωση υποβάλλεται, όσον αφορά στην χώρα μας, ενυπόγραφο από τον ταξιδιώτη, ο οποίος μπορεί να ζητήσει να πάρει θεωρημένο αντίγραφο της. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το 25% του μη δηλωθέντος ποσού (άρθρο 147, Ν.2960/2001). Μπορεί η Τελωνειακή Υπηρεσία να δεσμεύσει και το υπόλοιπο 75% , και πάνω από τρεις (3) μήνες, για να διενεργήσει έρευνα στα πλαίσια της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

4.5.2.7. Τα παραπονημένα προϊόντα

(Ευρωπαϊκός κανονισμός 1383/2003, 1891/2004, Ν.4155/2013 άρθρο 39)

Όπως σημειώθηκε και νωρίτερα, τα παραπονημένα προϊόντα αποτελούν την μοναδική κατηγορία, η οποία αν και σημαντική, ως προς την συμμετοχή της στα συνολικά κατασχεμένα προϊόντα, είναι η μοναδική κατηγορία που έδειξε την μεγαλύτερη διακύμανση ανάμεσα στα υπό μελέτη έτη, καθώς μέσα σε μια χρονιά διπλασίασε την συμμετοχή της, για να επανέλθει το 2016 στα επίπεδα του 2014.

Διάγραμμα 31. Η διαχρονική εξέλιξη των παραπονημένων προϊόντων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014 - 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

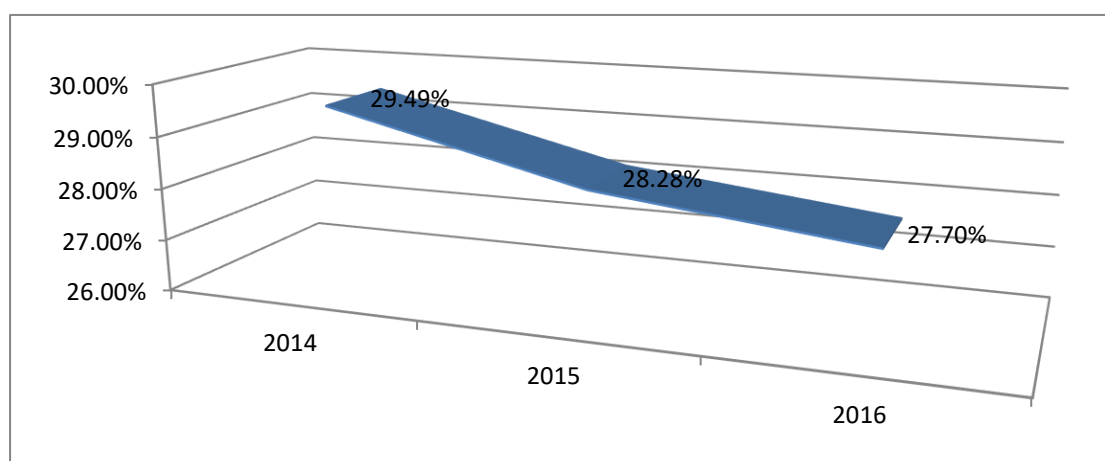
Η παραποίηση / απομίμηση δεν πλήττει μόνον τα προϊόντα πολυτελείας στον τομέα της μόδας. Τα τελωνεία καθημερινά δεσμεύουν παραπονημένα προϊόντα/ απομιμήσεις προϊόντων καθημερινής χρήσης που ενδεχομένως ενέχουν κινδύνους για τη δημόσια υγεία και ασφάλεια, όπως είδη περιποίησης σώματος, παιχνίδια, ηλεκτρικές συσκευές, απομιμήσεις γυαλιών ηλίου που μπορούν να προκαλέσουν βλάβες στην υγεία των πολιτών .

Στον αγώνα για πάταξη της πειρατείας μπορούν να συμβάλουν και οι καταναλωτές, αρνούμενοι να αγοράσουν παραπονημένα προϊόντα. Με την αγορά τέτοιων προϊόντων οι αγοραστές γίνονται συνεργοί σε πράξεις που συνιστούν κλοπή διανοητικής ιδιοκτησίας, ήτοι σε αξιόποινες πράξεις που στρέφονται εναντίον συγκεκριμένων προσώπων.

Η εμπορία προϊόντων παραποίησης και πειρατείας στερεί από τους παραγωγούς των αυθεντικών προϊόντων τα νόμιμα κέρδη τους, αποθαρρύνει την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και προκαλεί την απώλεια θέσεων εργασίας. Δεν αποκλείεται επίσης τα έσοδα από αυτήν να χρησιμοποιούνται ως έμμεση πηγή χρηματοδότησης του οργανωμένου εγκλήματος.

4.5.2.8. Τα καπνικά (Ν.2960/2001 άρθρα 94-108, 111 και 155-177)

Τέλος, η σημαντικότερη, ίσως κατηγορία κατασχεμένων προϊόντων από τις Ελληνικές τελωνειακές αρχές είναι τα καπνικά προϊόντα. Η συμμετοχή τους ξεπερνά κάθε χρόνο το 25% και όπως σημειώθηκε και στο τρίτο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, το γεγονός αυτό καθιστά την Ελλάδα ως την πρώτη επιλογή των λαθρεμπόρων του καπνού, ως την χώρα εισόδου των παράνομων αυτών εμπορευμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) .

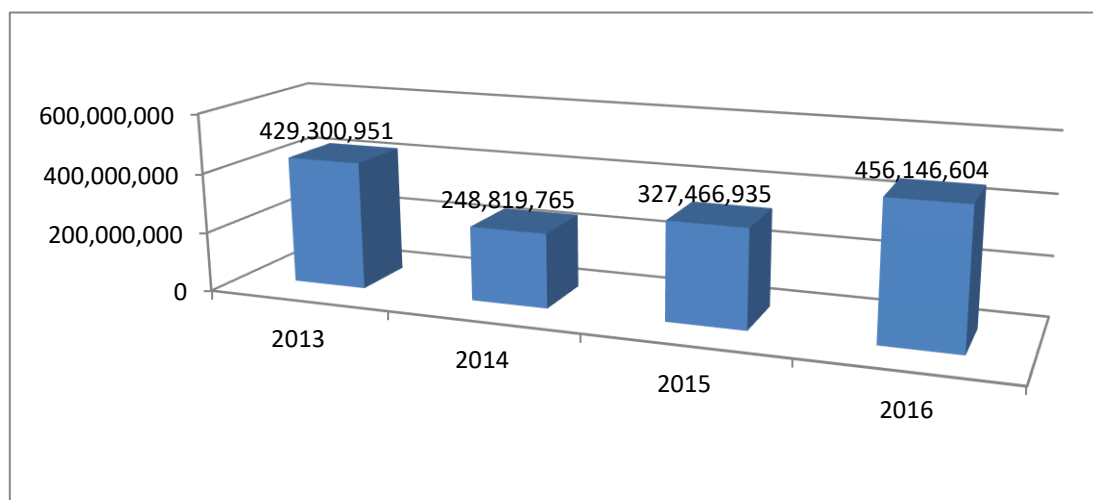

Διάγραμμα 32. Η διαχρονική εξέλιξη των καπνικών προϊόντων ως ποσοστό των συνολικών κατασχέσεων και δεσμεύσεων των Τελωνείων για την περίοδο 2014-2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Στο πλαίσιο αυτό παρατίθεται και το επόμενο διάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με το σύνολο των κατασχεθέντων τεμαχίων τσιγάρων ανά έτος για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο για τα τέσσερα (4) αυτά έτη, το άθροισμα των ετήσιων συνόλων των κατασχεθέντων τσιγάρων ξεπερνά το ενάμιση (1,5) δισεκατομμύριο, ενώ οι

απολεσθέντες δασμοί μόνο για το 2013 και το 2014 ξεπερνούν το ένα (1) εκατομμύριο ευρώ (Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2013 - 2014).

Διάγραμμα 33. Το σύνολο των κατασχεθέντων τεμαχίων τσιγάρων ανά έτος για την περίοδο από το 2013 μέχρι και το 2016.

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Η αβάσταχτη φορολογία, η αύξηση στον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) των βιομηχανοποιημένων καπνών έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του λαθρεμπορίου τσιγάρων, καπνού η οποία στρέφει όλο και περισσότερους καπνιστές στον λαθραίο καπνό, παρά το ότι η χρήση τους μπορεί να έχει επιπτώσεις για τη δημόσια υγεία αφού δεν παράγονται σύμφωνα με του Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς. Γι' αυτό πρέπει να ισχύσουν όσα αναφέρω στην παράγραφο με τα αλκοολούχα ποτά. (4.5.2.3 Τα αλκοολούχα ποτά)

4.6. Κοινές Δράσεις

Τέλος, γίνεται αναφορά στις κοινές δράσεις της Τελωνειακής Υπηρεσίας και των υπόλοιπων Ευρωπαϊκών Τελωνειακών Υπηρεσιών, οι οποίες λαμβάνουν χώρα κάθε έτος και οι οποίες αποσκοπούν στην βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ τους, με απώτερο σκοπό καλύτερα αποτελέσματα και επιτυχίες. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω δράσεις :

- ✓ Η επιχείρηση WESTERLIES 4 που έλαβε χώρα το 2016 με στόχο την καταπολέμηση της διακίνησης μεθαμφεταμίνης μέσω των διεθνών αεροδρομίων.
- ✓ Η επιχείρηση υπό την αιγίδα της OLAF που έλαβε χώρα το 2014 και που είχε ως στόχο τον περιορισμό της διακίνησης παραποιημένων προϊόντων μέσω θαλάσσης.

Πίνακας 29. Το σύνολο των κοινών δράσεων των Ελληνικών Τελωνειακών Αρχών με άλλες Υπηρεσίες την περίοδο 2014 - 2016.

Έτος	Κοινές δράσεις
<i>2014</i>	11
<i>2015</i>	14
<i>2016</i>	13

Πηγή : Ετήσιες Απολογιστικές Εκθέσεις Α.Α.Δ.Ε. 2014-2016.

Συμπεράσματα

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία είναι στο κατά πόσο συμβάλλουν τα Τελωνεία στην καταπολέμηση της οικονομικής παραβατικότητας. Ως προς αυτό, θα πρέπει να σημειωθούν τα παρακάτω.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της παρούσας διπλωματικής εργασίας, την περίοδο από το 2012 μέχρι και το 2016 διενεργήθηκαν πάνω από 600.000 έλεγχοι από τους τελωνειακούς υπαλλήλους της χώρας. Οι έλεγχοι αυτοί ήταν στην συντριπτική τους πλειοψηφία εκ των υστέρων έλεγχοι, οι οποίοι σε κάποιες περιπτώσεις ακολούθησαν τους ελέγχους που έλαβαν χώρα για λόγους πρόληψης. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 2016 έλαβαν χώρα και 8.500 περίπου έλεγχοι από την νεοσύστατη ομάδα των Κινητών Ομάδων Ελέγχου, γεγονός που έδωσε νέα ώθηση στην αποτελεσματικότητα των Τελωνειακών Υπηρεσιών. Με αυτήν την έννοια, είναι εμφανής η συμμετοχή των τελωνειακών μονάδων στην καταπολέμηση της οικονομικής παραβατικότητας.

Συνολικά, στην υπό μελέτη τετραετία διεξήχθησαν πάνω από 120 χιλιάδες προληπτικοί έλεγχοι, κατά τους οποίους βεβαιώθηκαν σχεδόν 2 χιλιάδες παραβάσεις, την ίδια στιγμή που οι εκ των υστέρων έλεγχοι ξεπέρασαν τις 270 χιλιάδες, στους οποίους διαπιστώθηκαν σχεδόν 8 χιλιάδες παραβάσεις και βεβαιώθηκαν ποσά που προσεγγίζουν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Ωστόσο, από τα ποσά αυτά εισπράχθηκαν, σύμφωνα με τις ετήσιες απολογιστικές εκθέσεις της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ποσά που αθροιστικά δεν ξεπερνούν τα 50 εκατομμύρια ευρώ.

Το γεγονός αυτό αποτελεί ουσιαστικά ένα μεγάλο πρόβλημα της όλης διαδικασίας με την οποία καταλογίζονται τα πρόστιμα, καθώς η χαμηλή εισπραξιμότητα τους, αν και είναι δυνατόν να οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός της χρονικής μόνο υστέρησης (πιθανόν λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, λόγω μνημονίων, που υφίστανται όλοι οι Έλληνες), θα πρέπει να αποτελέσει ένα έναυσμα στους υπεύθυνους μεταβολής της ακολουθούμενης πολιτικής, ώστε τα βεβαιωθέντα και τα καταβληθέντα ποσά να μην απέχουν τόσο πολύ (ένας τρόπος

θα ήταν με την μείωση του ύψους των διάφορων προστίμων ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες να τα αποπληρώνουν και όχι να τους οδηγούν στην αδυναμία αποπληρωμής λόγω του μεγάλου ύψους των).

Εξάλλου, θα πρέπει να σημειωθεί στο σημείο αυτό η μεγάλη δυσκολία που παρουσιάστηκε κατά την πραγματοποίηση της παρούσας έρευνας σχετικά με την συγκέντρωση πρωτογενούς υλικού. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στάθηκε αδύνατη η συγκέντρωση στοιχείων που αφορούσαν την διενέργεια τελωνειακών ελέγχων για τα χρόνια πριν το 2012. Ειδικά δε για το συγκεκριμένο έτος, οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν προέρχονταν έμμεσα μέσα από την ετήσια έκθεση του 2013, ως αναφορά στο προηγούμενο έτος. Αλλά ακόμη και οι συγκεντρωμένες πληροφορίες για τα έτη 2013-2016 πάνω στις οποίες στηρίχτηκε η παρούσα έρευνα αποτελούνταν από τόσες διαφορετικές προσεγγίσεις στο θέμα της παρουσίασης των στοιχείων, που σε ορισμένες φορές επιλέχτηκε η μη παρουσίαση τους, ενώ σε άλλες, όπως στην περίπτωση των εκ των υστέρων ελέγχων, παρουσιάστηκαν με επιφύλαξη.

Σε κάθε περίπτωση, είναι κατανοητό το γεγονός ότι η Α.Α.Δ.Ε. αποτελεί ουσιαστικά μια καινούρια υπηρεσία, η οποία μέσα σε ένα εύλογο διάστημα θα καταφέρει να συγκεντρώσει και να συστηματοποιήσει τις μεθόδους παρουσίασης των αποτελεσμάτων της, αλλά και θα μπορέσει να γίνει ακόμη πιο αποτελεσματική στο έργο της τόσο με την πρόσληψη ικανοποιητικού αριθμού ατόμων όσο και με την προσθήκη ικανοποιητικού αριθμού άλλων μέσων που θα βοηθήσουν στο έργο της [π.χ. εκπαιδευμένοι σκύλοι, μεγαλύτερος αριθμός x-ray (σταθερός και κινητός), Η/Υ, πλήρη μηχανογράφηση, διάφορα άλλα πληροφοριακά συστήματα που θα δίνουν στοιχεία που δεν μπορεί να δώσει το ICISnet και τα οποία θα είναι συνδεδεμένα online όλα τα Τελωνεία σε όλη την Ελληνική Επικράτεια). Αποτελεί, εξάλλου, δικαίωμα και υποχρέωση των δημόσιων υπηρεσιών να είναι σε θέση να παρέχουν πληροφόρηση στους πολίτες, με τέτοιο τρόπο ώστε αυτοί να παραμένουν ενημερωμένοι σε θέματα που έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Αποτελεί ευχή του γράφοντος, η παρούσα διπλωματική εργασία να συνέβαλε έστω και στο ελάχιστο στην προσπάθεια οργάνωσης και παρουσίασης με αποτελεσματικό τρόπο των στοιχείων που αφορούν στην Τελωνειακή Υπηρεσία της Ελλάδας.

Βιβλιογραφία

Andreas, P. (2013). *Smuggler nation: how illicit trade made America*. New York: Oxford University Press.

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) 1975, *What is CITES*.

Available at: www.cites.org/eng/disc/what.php. [25/10/2017].

De Wolf, L., Sokol, J. (2005). *Customs Modernization Handbook*. World Bank.
Available at:

https://siteresources.worldbank.org/INTEXPCOMNET/Resources/Customs_Modernization_Handbook.pdf. [25/11/2017].

European Commission. (2008). Study on reduced VAT applied to goods and services within the member states of the European Union. *Taxation Papers for Taxation and Customs Unions*.

Available at: <https://econpapers.repec.org/paper/taxtaxpap/0013.htm>. [18/10/2107].

European Commission. (2017). Taxation and Customs Union. TARIC.

Available at: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/what-is-common-customs-tariff/taric_en. [25/8/2017].

European Monitoring Centre for Drugs and Addiction (EMCDDA)& Europol. (2017). EU Drug Markets Report. In-Depth Analysis 2016.

Available at: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/in-depth_analysis_eu_drug_markets_report_2016.pdf. [19/10/2017].

Joossens, L., & Raw, M. (2008). Progress in combating cigarette smuggling: controlling the supply chain. *Tobacco Control*. 17(1): 399-404.

Keefe, P. (2011). Snakeheads and smuggling: the dynamics of illegal Chinese smuggling. in Gilman, N. (ed.). *Deviant globalization: black market economy in the 21st century*. New York: The Continuum International Publishing Group.

Priest, D. (2013). U.S. role at a crossroads in Mexico's intelligence war on the cartels', *Washington Post*.

Available at: www.washingtonpost.com/investigations/us-role-at-a-crossroads-in-mexicos-intelligence-war-on-the-cartels/2013/04/27/b578b3ba-a3b3-11e2-be47-b44febada3a8_story.html. [1/9/2017].

Transcrime – Joint Research Centre on Transnational Crime. (2015). European Outlook on the Illicit Trade in Tobacco Products.

Available at: http://www.transcrime.it/wp-content/uploads/2016/09/CEREU-project_report.pdf. [19/10/2017].

United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO). (1970). *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property 1970*.

Available at: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13039&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html. [17/11/2017].

United Nations Environmental Program (UNEP). (1992). *Basel Convention: on the control of transboundary movements of hazardous waste and their disposal*.

Available at: www.basel.int/Portals/4/Basel%20Convention/docs/text/BaselConventionText-e.pdf. [17/11/2017].

United Nations Office on Disarmament Affairs (UNODA). (2013). *The Arms Trade Treaty*, New York: UNODA.

Available at: www.un.org/disarmament/ATT/[20/10/2017].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2004). *United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto*. New York: UNODC.

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2012). *World drug report 2012*. **Available at:** https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/WDR2012/WDR_2012_web_small.pdf. [12/09/2017].

Williams, N. (1959). *Contraband cargoes: seven centuries of smuggling*. London: Longmans, Green & Co.

World Bank. (2000). *Understand, measure, and combat tobacco smuggling*. Washington, DC: World Bank.

World Customs Organization (W.C.O.). (2014). *Illicit Trade Report 2013*. **Available at:** http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/illicit-trade-report/illicit-2013--en_lr2.pdf?db=web. [10/10/2017].

World Customs Organization (W.C.O.). (2017). *Illicit Trade Report 2016*. **Available at:** <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/illicit-trade-report/itr-2016-en.pdf?db=web>. [01/11/2017].

World Economic Forum. (2012). Global Agenda Council on Illicit Trade.

Available at: www3.weforum.org/docs/AM12/WEF_AM12_GAC_IllicitTrade.pdf.
[1/9/2017].

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2014). Έκθεση Απολογισμού Γ.Γ.Δ.Ε. 2013 και προγραμματισμού δράσεων και έργων για το έτος 2014. Υπουργείο Οικονομικών.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2015). Έκθεση Απολογισμού Γ.Γ.Δ.Ε. 2014 και προγραμματισμού δράσεων για το έτος 2015.

Διατίθεται **στον** **διαδικτυακό** **τόπο:**
http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/ekthesi_apologismou_2014.pdf.
[01/11/2017].

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2016). Έκθεση Απολογισμού Γ.Γ.Δ.Ε. 2015 και προγραμματισμού δράσεων και έργων για το έτος 2016.

Διατίθεται **στον** **διαδικτυακό** **τόπο:**
http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/apologistiki_ekthesi2016.pdf.
[01/11/2017].

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2017). Έκθεση Απολογισμού Γ.Γ.Δ.Ε. 2016 και προγραμματισμού δραστηριοτήτων της Α.Α.Δ.Ε. για το έτος 2017.

Διατίθεται **στον** **διαδικτυακό** **τόπο:**
http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/apologistiki_ekthesi_2016.pdf.
[01/11/2017].

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2017). Ιστορικά Στοιχεία.

Διατίθεται **στον** **διαδικτυακό** **τόπο:**
<https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/ICISnet/authority/history>. [19/08/2017].

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2017). Κωδικοποίηση των Κατηγοριών & Ειδών Ελέγχου στο ICISNET και στο ELENXIS. Υπουργείο Οικονομικών.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). (2017). Οργανόγραμμα. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/organogrammata/pdf/organogramma_aade_el.pdf. [01/9/2017].

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.). (2015). Διαδικασία διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων των τελωνείων. Υπουργείο Οικονομικών.

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.). (2015). Έναρξη της πρώτης φάσης Αναδιοργάνωσης και εκσυγχρονισμού της Τελωνειακής Διοίκησης. Σύσταση Κινητών Μονάδων Ελέγχων στα Τελωνεία. **Διατίθεται στο διαδικτυακό τόπο:** http://www.publicrevenue.gr/kpi/public/blog/attach/files/rss/dt_10_07_2015_tel.pdf. [30/08/2017].

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.). (2016). Τροποποίηση της αριθμ. Δ6Α 1058824 ΕΞ 2014/8-4-2014 (Β 865, 1079 και 1846) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, ως προς την αναδιάρθρωση της Διεύθυνσης Στρατηγικής Τελωνειακών Ελέγχων και Παραβάσεων και των Περιφερειακών Τελωνειακών Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** http://www.publicrevenue.gr/kpi/public/blog/attach/files/rss/dorga1119543_2016.pdf. [02/09/2017].

Γιωγγαράς, Γ. (2000). *Έλεγχοι Εκτελωνισμού Εμπορευμάτων*. Πειραιάς: Εκδόσεις Ο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2013). Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την διαχείριση τελωνειακών κινδύνων και την ασφάλεια της εφοδιαστικής αλυσίδας. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/EL/1-2012-793-EL-F1-1.Pdf>. [13/10/2017].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2016). Έναρξη ισχύος νέων ενωσιακών κανόνων για μια απλούστερη, ταχύτερη και ασφαλέστερη Τελωνειακή Ένωση.

Διατίθεται στο διαδικτυακό τόπο: https://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj_2-Hny4vWAhXoC5oKHZLmBFMQFghFMAQ&url=http%3A%2F%2Feuropa.eu%2Frapid%2Fpress-release_IP-16-1629_el.pdf&usg=AFQjCNElOEx4Kaog2VmohG8Y6jffErqc9A. [29/08/2017].

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2017). Τομείς πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τελωνεία. Ελεύθερο εμπόριο στην Ευρώπη. **Διατίθεται στο διαδικτυακό τόπο:** https://europa.eu/european-union/topics/customs_el. [19/08/2017].

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. (2013). Κανονισμός 952/2013 για την θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. **Διατίθεται στο διαδικτυακό τόπο:** <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32013R0952>. [01/09/2017].

Εφημερίδα της Κυβέρνησης. (2016). ΦΕΚ Γ' 893/2016. Καθορισμός στόχων έτους 2016 για τις Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:**

http://www.et.gr/idocsnph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFHp_31M9ESQXdtvSoClrL8qeNX8NkDoSd5MXD0LzQTLaM8BZk1sbae8knBzLCmTXKaO

6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIIdQ163nV9K--td6SIud_9bXuck9FI27bIFt0hIuxv0SWciMQJIJxeC4VXEhhF. [02/10/2017].

Νόμος 2960/2001. Αρμοδιότητες της Τελωνειακής Υπηρεσίας. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:**

https://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiR9sSp6onWAhUDXhQKHVA2DOgQFggsMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.otye.gr%2Fotye%2Finclude%2Fdocs%2Farmodiotites_teloniakis_ipiresias.doc&usq=AFQjCNE0auMMgLclyON6Su4a_YIOsGD5Yw. [16/08/2017].

Πανελλήνια Ένωση Συνταξιούχων Τελωνειακών Υπαλλήλων (ΠΕΣΤΥ). (2017). Ιστορία. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** <http://www.pesty.gr/index.php/istoria>. [15/08/2017].

Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (1992). Κοινοτικός Τελωνειακός Κώδικας. **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992R2913&from=EL>. [01/10/2017].

Υπουργείο Οικονομικών. (2015). Στρατηγικό Σχέδιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.). **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:** www.forin.gr/files/7124. [19/09/2017].

Ομοσπονδία Τελωνειακών Υπαλλήλων Ελλάδας (Ο.Τ.Υ.Ε.). **Διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο:**

www.otye.gr/otye/include/docs/armodiotites_teloniakis_ipiresias.doc [01-08-2017]

<https://www.minfin.gr> [01-08-2017]

<https://www.aade.gr> [11-08-2017]

